

Microsoft®

Microsoft®
Word

SUÇUN PİÇİ

İçindekiler

1. Aileden Kopuş ve Sokaklara Yöneliş
2. Çocuk Suçlu Yetişiyor
3. Polisin Davranışı
4. Affedilme Olayı
5. Karakol, Mahkeme ve Cezaevi Zincirlemesi
6. Cezaevi Kurallarına Uyma ve Edinilen Alışkanlıklar
7. Küçük Suçluların Koğuşlarını ve Suçlarını Tanıma
8. Gardiyanlık Nedir? Büyük Suçluların Koğuşlarını ve Suçlarını Tanıma
9. Cezaevinde Cinsel İlişki Kurma Yöntemleri ve Sonuçları
10. Cezaevinde Demokrasi Arayışı ve İsyan Çıkartmak
11. Cezaevi ve Sokakların Artık Tamamen Bağımlısı Olanlar
12. Köyüme-Evime Dönerdim Ama... Diyenler
13. Aşırı Mastürbasyonun İnsanı Sapıklaştırması
14. Tecavüz Sonrası Suçlu Taraf. Ve Nedenler
15. Cezaevi Sonrası Uyum Sağlama
16. Eğlence dünyası Kurbanları
17. Şişedeki Canavar: Alkol

Önsöz

Hayatımın on iki yılı sokaklarda geçti. Bir zamanlar İstanbul karakollarının yarısını gezmişimdir. Ama seyahat olsun diye

değil, tutuklu olarak. Hatırladığım kadarıyla da cezaevine giriş sayımın yedi olması lazım. Ama beraat ettiğim ve yakalanmadıklarımı da sayardım yukarıda yazmış olduğum rakam tabii ki çok daha yüksek olurdu. Zaten hep yakalanınca da işin zevki kalmazdı ki.

Bu kitabı okuduğunuzda yaşamın bazı gerçeklerini çok daha iyi görebileceğinize inanıyorum. Anlatmak istediklerim, toplumda hep ‘Acaba’ düşünceleriyle zihinleri kurcalayan ama ‘Yaa, öyleymiş!’ denerek geçirilen konuları içermektedir. Ayrıca belirteyim, ben öyle üç-beş diplomalı bir uzman falan da değilim. Ben sadece gözlemlerime dayanarak bu kitabı yazmaya karar verdim. Çünkü görmek, gerçekleri yansıtabilmenin en iyi yoludur. Aynı zamanda 1970’li yılların sonundaki İstanbul’u da daha iyi tanıyacağınıza inanıyorum.

Mehmet Kartal

Aileden Kopuş ve Sokaklara Yöneliş

Anlatacaklarım 1970’li yılların sonlarına doğru yaşayan alt tabakadaki bocalamalardır. Konumuzun zenginlerle zaten alakası olamaz. Çünkü onlar maddi varlıklarının vermiş olduğu rahatlıkla her sorunlarına çare bulmaktadırlar. Anlatılamaz, hatta bazen dillere destan bir aşkla noktalanmış evlilikler vardır. İlk cicim günleri harikadır. Geleneksel bir Türk erkeği için eşinin çalışması hep bir aşağılanma duygusu olarak algılanmıştır: “ Hemşerim, bizde kadın çalıştırılmaz. Kadın dediğin çamaşır yıkar, bulaşık yıkar, temizlik yapar. Ve bir de erkek çocuk doğurdu mu?... Kadın dediğin işte böyle olur arkadaş” nakaratları ne romanlara ve ne Yeşilçam filmlerine konu olmuştur. Buraya kadar her şey Yeşilçamvari bir şekilde olumlu gibidir.

Çocuğun dünyaya gelmesi bir aileye tabii ki büyük bir mutluluk verir. Ama bir de ilk çocuğun kız doğmasından dolayı varolan eziklikler de vardır. Bir bakmışsınız, altı çocuk doğmuş ama hepsi de kız. “Ulan karı, bu sefer de erkek doğurmazsan senin var ya...” Kadının yapabileceği tek şey “Aleyküm selam” dercesine boynunu bükmeştir.

Bizim konumuz doğacak çocuğun cinsiyeti değil, geleceğinin ne olacağıdır. Altı-yedi yaşındaki bir çocuğa büyüdüğünde ne olacağını sorduğunuzda, kızsaa, hemen doktor, hemşire, hostes oldu gitti işte. Erkek çocuğu da doktor, pilot, subay, mimar, mühendis oldu mu bu ailenin sırtı bir daha yere gelir mi hiç?

Gelelim yıllar sonrasına: Adam ev geçindireceğim diye kırk yaşına gelmeden saçları beyazlamış, kamburu çıkmış bir vaziyette. Meyhane muhabbetlerinde bahaneler klişeleşmiştir zaten, ‘Ah ulan, zamanında ne paralı aile kızları peşimdeydi ama ben bu uyuz kadını almışım işte. Yoksa, şimdi en kral lüks otellerde âlem yapıyor olurudum. Lan garson, yarım şişe rakı daha ver bana oğlum.’ Akşam eve giren evin temel direği erkek efendi bir de, ‘lan karı, yatağımı hazırlansana’ diye nara atınca iş tamam sayılır.

‘Ağaç yaşken eğilir’ atasözünü erkek ağzından pek düşürmez ama her nedense çocuğuna

veya çocuklarına kötü örnek olduğunu hiç düşünemez. Altı yaşında bir erkek çocuğu ikide bir bakkala içki almaya gönderilirse sonunda tabii içkinin ne olduğunu merak etmeye başlayacaktır. Bir de erkek evlat sahibi olduğu için dokuz ya da on yaşındaki çocuğuna içki içiren babalar vardır. ‘Benim oğlum erkek adam içki de içer, sigara da içer, kumar da oynar.’ Hatta babaya göre kız evlatlar erkek evladın her dediğini yapmak zorundadır. Ama kız evladın aşağılanması, baba sevgisinden uzak kalması ve daha birçok neden, çocuğun evden soğumasının başlangıcı olmaktadır. Artık sıra kızın içindeki isyanların galip geleceği günü beklemeye kalmıştır. Erkek kardeşe göre sevgiden yoksun büyümüş olan kız çocuğunun okuması da çok görülürse siz bu kızdan hayır bekleyin artık. Canım, hepsi de kötü olacak diye bir kural yoktur tabi. Ama çevrede ne kadar çok kötü yola düşmüş kadın olduğuna bakınca, rakamların % 50’yi geçtiği hemen anlaşılabilir.

Ya telli duvaklı gelin olup da evlenen her genç kız çok mu mutlu oluyordur sanıyorsunuz? Yine güzel geçen cicim ayları ve çoğunlukla aynı sınıftan gelmiş olan kocanın babasından öğrendikleri ve yine Yeşilçam senaryolarının tekrarı.

Az da olsa kız çocuğunun kaderinden bahsettim. Gelelim erkek çocuğa.

Ya bakkaldan babasına almış olduğu sigara ve içki. Ya bazı babaların yapmış olduğu gibi çocuk yaşta alıştırmak. Ya da arkadaş çevresinin, ‘sen erkek değil misin aslanım’ telkinleri gencecik bir çocuğu alkol ve sigaraya itmeye yeter de artar bile. Ve bir ay sonra bu körpe ciğerli genç elli metreyi koştuğunda nefes nefese kalır. ‘Ulan, sigarayı da, içkiyi de bırakacağım anasına satayım’ demekle bu alışkanlıklar bırakabil-seydi, yıllar sonra Bakırköy A-Matem Servisi’nde yatmaya hiç gerek kalmayacaktı.

Hele ilk gençlik aşkını hesaba katarsak iş iyicene çığırından çıkacaktır. Lise’nin önünde buluşup pastane muhabbetleri, sahilde gezmeler, ‘Seni çok seviyorum, ben sensiz yaşayamam’ dediği halde evlenen kaç çift vardır?

Maddi sıkıntılar çeken ailenin artık büyümüş olan erkek çocuğu çaresiz bir iş edinir ve çalışmaya başlar. Kazanç doğal olarak azdır. Ama sigara, meyhane, kızı pastaneye götürme derken haftalık bitiverir. Eve para veremeyince de, ‘oğlum, burası otel mi lan,’ azarıyla genç kendisini iyice dışlanmış ve zayıf görmeye başlar. Bu işe çare bulmak zorunda olduğunun bilincine varır varmasına ama ... Orta tabakanın üzerindeki ailelerin çocukları gibi özgürce yaşayabilmesi için de gerekli olan tek vize, paradır, para. Ve sonunda bir gün karar vermek için yine meyhaneye oturur. Çünkü ona göre birkaç kadeh içtiğinde çok daha rahat düşünebilecektir. Ayakta bile duramadığı bir anda karar verdiğine inanmaktadır. Ve o genç, artık her şeyi göze almıştır.

Ve o artık sokaklara aittir. Ama bir insanın yatacak bir yeri bile yoksa işine devam

edemez. Gencin aklında hep seyretmiş olduğu filmler vardır, elbet o da bir gün bir kismete rastlayacaktır. O artık şahane bir yaşam biçiminin başlangıcına adım attığından emindir. Çünkü artık ona karışan babası ve annesi yoktur. O artık özgürdür. Parasız özgürlük neye yarıyorsa? Bunu bir gün elbet anlayacaktır amaa... Kaybolup giden o güzelim yıllar asla geri dönmezler, evine dönmeyen birçok gencin harcanıp gittiği gibi.

Gelelim sokaktaki yaşamın başlangıcına:

Birkaç defa evin hesabına yiyecek ve sigara, hatta içki de alınabilir. Ama üçüncüde gencin foyası meydana çıkar. Hadi uzasın, uzasın de sekiz ya da on sefer bakkala çaktırmadan karnını doyursun. Ama eninde sonunda bakkal denen kaynak kesilecektir. Sonra gerçek arkadaşlıklar anlaşılmaya başlar. Zaten bir genç için de en zor anlaşılabilen duygu budur. Çünkü o, artık sokaklara aittir ve mahallesindeki arkadaşlık-ları bitmiştir. Ama yolda mahalleden bir arkadaşını gördüğünde söyleyecekleri de hep aynıdır: ‘Benim durumum çok iyi canım, zengin bir kızla takılıyorum. Şeyy... sigara almayı unutmuşum, bir sigara versene. Ve borç para istemek için elli türlü yalan faslı başlayıverir. İşte bu zor günlerde kimin gerçek dost olduğunu anlamak çok kolaylaşır. Ama tabii varsa. Tabii genelde o dost türü pek kalmamaktadır. Düne kadar canciğer olan arkadaş artık gençten kaçmak için çaba gösterir ve kaçır da. Ve artık yaşamın gerçek ve acımasız anları başlamıştır. İşte size aileden kopuş ve sokaklara yönelişin basit örnekleri.

‘Çocuk Suçlu’ Yetiştiriyor

Sokaklara yeni düşmüş bir çocuk (Çocuk diyorum çünkü sokağa yeni düşmüş bir genç de çocuk sayılır) hep camiden su içerek karnını doyuramaz ya. Yollardan sigara izmariti toplamakla izmarit bitmez. Ama gecenin ayazında bir parkın tahta bankı üzerinde uyumaya çalışırken düşünceler hep aynı olur: ‘Ben evden bunun için mi kaçmıştım? Şimdi evimde olsaydım masada sıcacık yemekler olurdu, salata olurdu hatta tatlı da olurdu. Şimdi bir parça tatlı olsa ne iyi olurdu yaa.’

Birçok insan evinde bayat ekmeği atıverir. Ama sokakta aç kalmış bir insan içim çöplükten alarak yediği kirli bir ekmeğin parçası bile kurabiyeden tatlıdır.

Karanlık bir park köşesinde güzel günleri anımsayarak ağlamak kimseye bir şey kazandırmamıştır ve kazandıramaz. O gencin yapabileceği bir tek şey vardır: Aile kurallarını olduğu gibi kabullenerek eve dönmek ve her şeye yeniden başlamak. Ama ne

yazık ki sokağa düşmüş yüz çocuktan sadece birkaç tanesi bu cesareti gösterebilmektedir. O cesareti göstermeyenlerse artık o yolun adamı olmaktan kurtulamayanlardır.

Sokaklarda yaşıyan bir insan için yaz aylarının en sıcak geceleri bile çok soğuk gelir. İş sadece sokaktan izmarit ve ekmek parçası toplayıp parklarda sabahlamakla kalır mı? Sokaklar birçok acımasızlık ve tuzaklarla doludur. En büyük tuzak yerleri bilhassa parklardır. Parklar sabaha karşı avcılarla dolar. Sarhoşlardan, saat, para, yüzük ve başka değerli ne varsa toplanır. Avcılar genci de ayıklamak isterler ama bakarlar ki aç, sefil ve perişan; yardım ederler.

Tahtakurusu ve bit dolu bir bekâr evinde karnını doyuran genç, kurtarıcılarına sevgiyle gülümser. Hatta filmlerde gördüğü gibi bir kısmetin geldiğini bile hayal etmeye başlar. Evet, kısmet gelmiştir ama, beklediği gibi olmayacaktır. Çünkü ona yardım eden avcılar kimliğini alırlar. Sonra da sokağa yeni düşmüş bu gencin onlara ne gibi faydalar sağlayabileceğini düşünmeye başlarlar. Kimse kimseye bedava iyilik yapmaz sokaklarda. Avcıların en büyük idealleri bedava yaşama yollarıdır. Ve kendilerini ateşe atmak yerine birazcık yemek karşılığında kuklayı bulmuşlardır, önce parklarda söğüşleme işleri, sonra kapkaç yapmanın başlangıcı ve daha birçok hırsızlıklar. Evet, artık toplumun temiz kanadının temsilcisi olduğundan emin olan insanların aşağılayarak tatmin olacakları bir Suç Piçi doğmuştur iste. Suç dünyasında yeni doğan bu piç artık topluma göre hırsızdır, şerefsizdir, pisliktir. Hatta onun gibilerin yaşaması bile bir felaket demektir. Onu aşağılayanların da, onu suç piçi haline getirenlerin de insan olduğunu düşünmek kimsenin işine gelmez. ‘Bu dünya böyledir işte. Düzeni değiştirecek bir ben mi kaldım anasını satayım’ deyince de iş bitiverir.

Polisin Davranışı

Gün gelir ve suç piçi yakalanır. Elllerine takılan kelepçeyle yok o şubeye, yok parmak izine, yok suç mahalline giderek yer tespiti yapılır. Her yere belediye oto-büsüyle götürülen suç piçi ellerindeki kelepçeden dolayı utanmakta ve yüzünü saklamak istemektedir. Sonra belediye otobüsündeki meraklı birkaç yolcu, polis memuruna yaklaşarak çocuğun suçunu sorarlar. Suçun hırsızlık olduğunu duyduklarında hepsi de aynı cümleleri tekrar edip dururlar: ‘Ben bunun yaşındayken ev geçindirirdim vallahi. Hırsızlık mı? Allah göstermesin, hayatta kimsenin bir iğnesini dahi almamışımdır. Vah vaah, daha da çok gençsin be evladım, hırsızlık yapmaya utanmıyor musun? Çalışsana be evladım! Bu çocuk bir daha iflah olmaz efendim! Gelecekte kim bilir daha neleri soyacaktır!’

Evet, belediye otobüsündeki meraklı ve de çok temiz birkaç toplum bireyi de kendilerini tatmin etmişlerdir. Ama kendilerini tatmin etmek uğruna genç bir çocuğun başına topladıkları meraklı kalabalık hiç umurlarında değildir. Aksine memnundurlar, çünkü hırsız bir çocuk sayesinde dikkatleri kendi üzerlerine çekmeyi başarmışlardır. Aslında o tür insanların ortak dertleri hep aynıdır: Çevrelerinde önemsenmediklerini bilmiş oldukları için fırsat bulunca çeneleri düşüverir.

Ama o hırsız çocuk yıllar sonra bile olsa o otobüsteki insanlardan birisiyle mutlaka karşılaşacaktır. Hatta ve hatta bir gün belki bütün kötü yolları bırakarak yeni bir hayata başlayacaktır. Ama yıllar önce bir belediye otobüsünde dikkat çekmek isteyen bir kaç çenesi düşüğün sayesinde teşhir edilmiştir bir kere. Ve belki de yıllar sonra, geçmişini saklayarak çalışmaya başladığı bir işyerinde, o otobüsteki yolculardan birisi karşısına çıkarak işyeri sahibine, ‘Yaa, falanca bey, ben epeyi bir süre önce bu çocuğu belediye otobüsünde görmüştüm, bu adi hırsızın tekidir valla. Sizin işyerinizi de soyacağına dair kalıbımı basarım!’ demeyecek midir? Peki, hata yaptığına anlayarak geçmişine sünger çekmiş olan o gencin yeniden sokaklara dönmesinin bedelini kim ödeyecektir? Tabii ki yine o genç insan. Tek suçu aç kaldığı için hırsızlık yapmak olmasına rağmen bunu kimseye anlatamayacaktır, zaten anlatamaz da.

Polis herkesi özel arabayla gezdiremez. Ama toplu taşınma aracı olan bir belediye otobüsünde de suçluyu rencide etmemelidir. Vatandaşa, ‘Sizi ilgilendirmez kardeşim. Çekilin çocuğun etrafından,’ diyerek tavır koymak yerine gülümseyen polis rolünü oynamak hataların en büyüğüdür.

Evet, bu anlattıklarım benim suç işlemeye başlamış olduğum yetmişli yılların sonlarına aittir. Ama hâlâ değişen bir şeyler olduğunu da söyleyemem doğrusu. Teşhir yıllar önce de vardı, şimdi de vardır.

Yetmişli yılların sonlarındaki polis teşkilatı:

Sirkteki kafesleri anımsatan bir adet nezaret. Bir baş komiser. Belli sayıda polis memuru ve gecelerin vazgeçilmez koruyucusu olan gece bekçileri. O yıllara mahsus telsiz benzer bir haberleşme aleti. Kapıda ise çok vahim durumlar için hazır bekleyen naylon kapılı bir jip, tabi hemen çalışırsa. Hırsız mı yakalandı? Aman, getirin bakalım. Sanki dünyanın hiç bir yerinde görülmemiş bir yaratık karakola getirilmiş de herkes bu eşsiz yaratığı görmek istiyor. Ve yaratık huzurda. Baş komiserin ilk soracağı soru bellidir: ‘Ne çaldın lan? Niye çaldın oğlum? Hırsızlık kadar adi bir suç var mıdır oğlum?’ Ve sonra ‘başka ne işler yaptın lan. Anlat yoksa...’

Yaratıkta korku ve pişmanlığa benzer bakışlar. Birazcık ağlamalar. Gerisi baş komiserin vicdanına kalmıştır. Çünkü mekânın tek hakimi O’dur.

Bir çocuk suçlu için değil ama yetişkin bir suçlu için o dönemimin en korkulan olayı argo da macera adı verilen seyahatti. Azılı bir hırsız yakalandığında hangi semt karakolunda yakalanmışsa zabıt tutulurdu ve sonra da naylon kapılı jip ile cıvardaki bütün semt karakollarına bir kaç günlüğüne emanet edilirdi. Sebebi mi? Bir azılı hırsız yakalanmış ise; civar karakollara bildirilmiş olan suçları da üstlense ne olurdu sanki? Amaç halkın huzuruna bozan bir hırsızı yakalamak değil midir zaten? Ha Ahmet, ha Ali, ha Veli, hırsız hırsızdır. Bugün Ali, Veli’nin suçunu üstlenir, yarın da elbet Veli yakalanır ve Ali’nin suçunu itiraf eder. Bir gün de Ahmet

yakalanır ve Ali veya Veli'nin işini üstlenir ve adalet yine yerine bulmuş olur. Tek fark zaman karmaşasıdır. Ali, Veli, ya da Ahmet, nasıl olsa bir gün cezaevinde birbirleriyle tanışmış ve dost olmuşlardır ya da olacaklardır işte.

Macera sona erdiğinde hırsız yine yakalandığı semt karakoluna teslim edilir. Formaliteler tamamlanınca da: 'Güle güle aslanım. Ama bir daha bizim semte uğrama emi. Yoksa!...'

Ama polisin karar verme yetkisi yoktur. Son sözü yine mahkeme hakimi söyleyecektir. Ve yine belediye otobüsüyle yolculuk başlar. Nereye mi? Tabii ki kaderin savuracağı yere. Ama bir hırsız kaderin savurduğu son durak hep cezaevi olur.

Affedilme Olayı

Bir suçlu, bilhassa küçük suçlular, karakola düştüğünde hep affedilme şanslarının olduğuna inanırlar. Yalvarmak, ağlamak ya da 'Komser abiciim, bir daha suç işlersem beni asın valla!' demek hiç bir şeye çözüm getiremez. Çünkü bir defa polisin affetme yetkisi yoktur. Polisin görevi bir suçluyu yakalamak ve o suçlu hakkında zabıt tutarak mahkemeye sevkettir. Gerisi mahkeme hakiminin kararına kalmıştır. Suçlunun mahkeme salonundaki duruşu, saygı göstermesi ve konuşmasındaki heyecan temposu, kısacası her hareket hakim kararını etkileyebilecek diye düşünülebilir. Ancak sen istediğin kadar rol kessen de hakim kendi düşüncülerine göre karar verecektir. Bedavadan ağlamışsın, inlemişsin, yok, bir daha yapmayacağına dair yemin etmişsin. Bunların hepsi nafiledir. Bir hakim, yıllarca suçluları dinleyerek karar vermektedir. Belki ilk zamanlarda acıma duygusuna yenilen hakimler olmuştur ama zamanla o acıma duyguları da kayboluverir. Dolayısıyla, 'Hakim ağlamamı yutar, beni azat eder,' düşünceleri tamamen saçmadır. Çalarken ve malı satarken ağlayan hırsız var mıdır bu dünyada?!

Gelelim yine polise. Daha önce de belirtmiş olduğum gibi polisin affetme yetkisi diye bir şey yoktur. Eskiden karakollarda meşhur bir yazının olduğu küçük levhalar asılı dururdu: Her fert kendi vicdanının bekçisidir.

Aslında çok doğru bir cümleydi bu. Gerçekten de her fert ancak kendi vicdanının bekçisi olabilirdi. Polisin işi başka fertlerin vicdanlarıyla uğraşmak değil, toplum birey-lerinin cüzdanını ve de malını rahatsız eden suçlu fertleri yakalamaktır. Yani affetmek değildir. Ama bir çok çocuk suçlu falanca başkomiserin kendisini affettiğini söyler. Aslında zabıt tutulduktan sonra başkomiserin affetmesi hemen hemen mümkün değildir.

Ama araya başkomiserin bir yakınının girdiğini veya çocuk suçlunun ailesinin teminat

verircesine konuştuğunu düşünerek başkomiserin zabıt tutturmaktan vazgeçmiş olabileceğini kabullenebiliriz. Aslında bu doğaldır da. Çünkü bir başkomiser önüne gelene, ‘Seni bu seferlik affettim ama bir daha gelme’ diyemez. Ancak araya ailesinin girmesiyle bir çocuk suçluyu affettiğini söyleyebilir. Ama aslında affeden kendisi değildir, toplumun en küçük sosyal topluluğu olan aile kurumunun kefaletine karşı gösterilen bir mecburiyettir affettiren. Çünkü zıt giderek çocuk suçluyu cezaevine göndermek onu ileride olmadık şekilde etkileyebilecektir. Bir düğün veya toplantıda aynı aile ile karşılaşacağını da hesap etmek zorundadır. Çünkü çocuk setin çocuğu, aile semtin ailesi. Bir inat uğruna yapılacak olan bir hatanın ileride neler göstereceği asla bilinemez. Ailesinin peşinde koşturmuş olduğu bir çocuk suçlu kurtarılabililiyor. Peki ama arkasından koşturana olmayan; veya çocuk suçlunun haber vermeye korktuğu ailesi haberdar edilemeyince ne olacak? Olacağı zaten bellidir, ağlasa da, inlese de palas pandiras cezaevine postalanacaktır. Zaptı tutulmuş bir çocuk suçlu için en zoru ilk kez karşısına çıkacağı mahkeme salonu ve hakimdir, tabii buna savcı ve azarları da ekleyince çocuğun hissedecekleri malum gibidir. İş sadece ellere edilme ve sonra da mahkemeye gelir sıra.

Karakol, Mahkeme ve Cezaevi Zincirlemesi

Bir çocuk suçlu için karakol ve polislerle tanışma aşaması artık geride kalmıştır. Sıra, karakol ve cezaevi arasında bir köprü olan mahkeme salonuna gelmiştir. Çocuk ilk kez girecek olduğu mahkeme salonuna sokulurken kendisini getiren polis memuru kelepçeyi açmak zorundadır... ve açar da.

Sonrası çocuğa çok karışık gelecektir, çünkü hakimin yazıcı kıza hızlı hızlı neler söylediğini anlayamaz. Zaten içi korku dolmuştur. Bir çocuk için suç işlemiş olmak ayrı bir korku, cezaya çarptırılmak apayrı bir korkudur. Çocuk bu korkular içinde hiç bir şey anlayamadan hakimin arkasındaki duvarda yazılı bulunan Adalet Mülkün Temelidir levhasına bakar ama, ne adaleti, ne mülkü, ne de temeli anlayamaz. Ancak mahkeme salonundan serbest ya da tutuklu olarak çıkmasının hakimin iki dudağı arasından çıkacak bir kaç kelimeye bağlı olduğunun bilincindedir. Yeni suç işlemiş bir çocuk hakkında verilen kararlar hemen hemen hep beraat olur.

Beraat etmek demek suçsuz bulunmak demektir. Ama bir çocuk suçlunun hakim tarafından bir defaya mahsus affedilmesi de beraat etmek anlamına gelir. Bu karardaki amaç çocuğun sicillenmemesidir. Durum her ne kadar böyle gözükse de aslında çocuk hakkında bir sicil dosyası açılmıştır. Yasalara göre bu böyle olmak zorundadır. Yoksa çocuk her suç işleyişinden sonra çıkarıldığı mahkeme heyeti tarafından temiz görülecektir. Ama küçük bir sicil dosyası onu her zaman mahkeme salonunda teşhir edebilecektir.

Diyelim ki beraat etti. Özür diledikten sonra ailesiyle barıştı ve evine döndü. Yine sıcak

yatak ve yemeğe kavuştu. İşte asıl aldanma burada başlıyor. Çünkü çocuk aç kaldığı günleri ve yatmış olduğu soğuk parkı hemen unutuyor. ‘Bir daha kaçışımda yine parka giderim yaa’ düşüncesi başlıyor. Yani, artık evden kaçmak için bahane hazırdır. İlk korku kalmamış... Karakol, başkomser, polisler ve mahkeme salonu artık onu eskisi kadar ürkütmeyecekmiş gibi görünüyor. Kaçar ya da kaçmaz, bu artık onun bileceği bir iştir.

Diyelim ki suç sabit görüldü. Yani yaşına ve boyuna göre daha büyük bir halt karıştırdığına kanaat getirildi ve tutuklandı. Yine karakola götürülecek ve formalitelerden sonra yanındaki polis memuru ile cezaevinin yoluna düşecek. Yine bir belediye otobüsü ve yine bir teşhir edilme olayı. Sonunda cezaevinin kapısına gelindiğinde polis memuru ve gardiyanlar arasında imza formaliteleri ve teslim edilmek. Ve çocuk artık cezaevinin malı olmuştur. Hiç bir anlam veremediği dev demir kapılar. Gardiyan olduklarını birkaç saat sonra öğrenebileceği mavi elbiseli ve bekçi tipi şapkalı adamlar. Ve kafese ilk giriş gerçekleşmiştir artık. Kafese girmek kolaydır ama ya çıkabilmek?

Anlattıklarım basit ve ucuz senaryolar gibi gelebilir ama ne yazık ki bunlar gerçeklerdir. ‘Nasıl ve neden?’ ya da ‘Başka şekilde olamaz mıydı?’ diyenlere cevabım hazır: Nasıllar, nedenler ve düşüş şekilleri önemli değildir. Öyle ya da böyle düşüyor insan. Herkesin hikâyesi ayrı olabilir. Ama aynı sona vardıktan sonra hikâye değişik olmuş neye yarar ki? Bir suçlunun hikâyesi değişik olunca onu aşağılamak yerine, göklere mi çıkartılar? Kafese girmiş ya, gerisinin ne önemi var? Bütün hikâyeleri sıralamaya kalkışsam Yeşilçam gibi, edebiyat da bataabilir. Çünkü bir insan sokaklara düşüren o kadar ucuz nedenler olabiliyor ki. O yüzden his bir yaşam öyküsünü küçüm-semeyi doğru bulmuyorum.

İşte, anlatmış olduğum bu basitmiş gibi gözüken hikâyeler yüzünden Üsküdar Paşakapısı Ceza ve Tevkifevi’nin sübyan koğuşu hep ağzına kadar çocuk suçlularla dolu olmuştur ve boşalacağı da yoktur. Tabii, bu Anadolu yakasında suç işleyenler içinde geçerlidir. Gerçi eskiden Toptaşı Ceza ve Tevkifevi de vardı, ama orası genelde sol görüşlülerin gönderildiği bir mekândı. Ama illa da ‘Yok, ben Anadolu yakasında iş yapacağım’ diyen olursa Sağmalcılar Kapılı Cezaevi de mevcuttur.

Cezaevi Kurallarına Uyuma ve Edinilen Alışkanlıklar.

Küçük Suçluların Koğuşlarını ve Suçlarını Tanıma.

Ben cezaevinin her bölümüne defalarca teşrif etmiş birisi olarak, olayları tepeden geçen bir Helikopterböceği gibi aktarmak istiyorum.

Sübyan koğuşları:

Alt sübyan: yani küçük sübyan koğuşu. Aslında on dört-on beş yaşına kadar olan çocuk suçluların kapatılmış olduğu bir koğuştur. Hatta defalarca suç işleyen alt sübyanda on beş yaşını dolduran ve daha sonra on beş yaşın üzerindekiilerin koğuşu olan üst sübyana gönderilenler de vardır. (Üst sübyana ve oranın kurallarına daha sonra geleceğiz.)

Alt sübyana yeni düşen bir çocuk suçlunun ilk öğrenmesi gereken şunlardır:

Alt ve üst sübyan koğuşlarına cezaevi idaresi tarafından her hafta değiştiren bir sübyan gardiyanı görevlendirilmiştir ve bütün çocuklar sübyan gardiyanının sözünden çıkmamalıdır.

Yine idare tarafından seçilmiş olan alt sübyan idarecisi, yani koğuş mümessili vardır ve onun söyledikleri dikkatle uygulanacaktır. Aksi halde idare gereken cezayı verecektir.

Torpilliler ve ziyaretçisi çok gelenler dışında, mevcut listesinde ismi yazılı olanlar sırayla sabahları adam başı bir tane düşen ekmek çuvalını getirecek, mutfığa giderek günde üç kez karavana taşıyacaklardır. Sırayla bahçe havuzundan günde üç kez karavana su taşıyacaklardır. Sırayla bahçe havuzundan tenekelerle su taşımak, çöp dökmek ve paspas yapıp durmak da onların görevleri arasındadır.

Çocuk ne yapıp edip bir tahta kaşık ile melamin tabak elde etmelidir. Yoksa, karavanları sadece seyretmek zorunda kalacaktır.

Sabah ve akşam sayımlarında bir sırada yer alınacak ve gardiyanların ‘Allah kurtarsın!’ demesine hep bir ağızdan, ‘Sağol!’ diye cevap verilecektir.

Alt sübyan koğuşunda gündüzleri uyumak ve koğuşta bulunmak yasaktır. Çünkü bütün gününü ufacık bir bahçede yemek artıkları arasında geçirecek olan çocuk bir daha suç işlemeye korkacaktır. Yeniden bir suç işlemeyi düşündüğünde aklına hep çöp dolu bu pis bahçe ve bitli yataklar gelecektir.

Karavana denen sabunlu, böcekli hatta bazen içine fındık faresi bile düşmüş olan yemeği yedikten sonra o yemeğe bile şükredilmelidir. Bir daha gelecek olursa yine aynı yemeği yiyeceğini hiç aklından çıkarmamalıdır.

Gardiyanların sıkıntıdan bütün gün oturup kirlettiği Atölye bölümünü temizlemek de yine

alt sübyanların işidir.

Mutfağa ve ayda bir yakılan hamama odun taşımak da yine altsübyanların işidir.

Şimdi altsübyanın koğuş yapısına bir göz atalım:

Ziyareti gelmeyen ya da az gelenler için iki büyük koğuş. Numaraları hep 2 ve 3 olur. 1 numaralı küçük odaya gelince, koğuş mümessilinin ve ziyareti iyi gelenlerin yaşamış olduğu diğerlerine nazaran temiz ve toplu bir odadır.

Yemekhane: Uzun tahta masaların üzerine çivilerle birer yumuşak saç plaka çakılıdır. Saç plakaların yarısını kaybolması yüzünden bazen alt sübyan sıra dayağından geçer. Ama kaybolan saç plakalar hiç bulunmaz. Çünkü artık bir çok kişinin soğan ve domates kesebileceği birer teneke bıçağı olmuştur.

Alt sübyanın özel zevkleri: Ziyareti gelenler çaylı ya da tatlılı bir sohbet başlatırlar. Ve o eskilerin en gözde müzik kutusu olan pikaba da ‘Aldırma gönül aldırma’ plâğını takınca, gel keyfim gel.

Ya ziyareti hiç gelmeyenler. Bir lokma tatlıya ve bir bardak çaya hasret kalanlar ne yapacaklar? Kimleri saatini, ceketini ve ayakkabısını sattıktan sonra bir iki sefere mahsus da olsa eğlenceye katılacaktır. Gırtlığına hakim olamayanların yapabileceği tek şey de üst sübyandaki ziyareti gelenlerden biriyle yakınlaşmak ve samimiyeti iler-letmektir. Daha sonra mı? Zamanı geldiğinde yediği tatlının ve içtiği çayın karşılığı olarak kışını verecektir. Sonra bu iş kulaktan kulağa gidecek ve üst sübyan bir Gül kazanmış olacaktır.

Evet, böylece altsübyanı tanımış olduk. Cezaların caydırma yöntemleri ve topluma bir melek kazandırılmak istenişine de tanık olduk sayılır.

Şimdi gelelim alt sübyandaki suç türlerine:

7-10 yaş arası, genel;

- Okumuş olduğu okulda müdürün görerek odasından bir şeyler çalmak.
- Kavun karpuz sergisinde gece uyuklayan bir esnafın para önlüğünden para çalmaya kalkışmak.

- Ailesi tarafından çırak olarak veril+diği işyerinden para çalarak kaçmak. Yani samimiyeti sũistimal etmek.
- Akraba ziyaretine gidildiğinde gece kendi akrabasının cũzdanını çalarak kaçmak.
- Evindeki radyoyu ailesinden habersizce satmak.

şimdi burada dikkat edilmesi gerekenler vardır. Mũdũrũn olmadığı bir sırada odasına girmek ve bir eşya çalmak. Serisinde uyuklayan bir karpuzcunun para nlũđũ-den para almaya kalkışmak. İşyerinden ya da akraba ziyaretinden veya kendi evinden bir şeyler çalmak. Sulardaki ortak yĩn hep aynı, yani tanıdık birisinin malını çalmak, o tanıdığın şikayetçi olmayacağı hissini uyandırıyor. ‘Ben parayı alayım da... Nasıl olsa affederler ya.’ Dũřũncesi hakim oluyor. Suçların bir başka ortak noktası da kapkaç suçunun başlangıcı olmasıdır. nce kũũk sanılan suistimallerle başlangıç yapıılıyor; sonra da alıp kaçma eylemi gerçekleştiriliyor. Daha açıkçası, ilk suçunu işleyecek olan bir ocuk, beyninin vermiş olduğu bir emirle otomatik olarak hep aydı başlangıcı yapıyor.

Ama sonuç ne yazık ki tahmin ettiği gibi olmuyor. Akrabası davacı olabilir veya evine gidemeyen çocuğu polis yakalayarak karakola gĩtũrũyor. İlk kez karakol yũzũ gĩren ocuk korkusundan işlemiş olduğu suçu itiraf ediyor ve tutanak tutulmuş oluyor. Ailesine haber verildiğinde ise yapacak pek bir şey kalmamış oluyor. Yani, sonuç: Alt sũbyan koğuşu, oluyor.

On beş yaşa kadar olan suç tũrleri:

Yũzde sekseni kapkaç ağırlıklı. Kapkaç suçunun anlamı şudur: Genelde semt pazarlarında alışveriş yapan yaşlı kadınların cũzdanlarını kaparak kaçmak. Yine pazarlarda ağır hareket eden hamile kadınların cũzdanlarını kaparak kaçmak. İstasyonda tren beklerken bir ara cũzdanını çıkartan bastonlu ihtiya bir adamın cũzdanını kaparak kaçmak... Ve daha bir çok kapıp kaçma yĩntemi işte...

Cezası da çok hafiftir, ũ ay, yani doksan gũn. İlk sorgu mahkemesine çıkmanın yirmi beş ile otuz iki gũn arası olduğunu dũřũnrsek bir kapkaının yatacağı on beş gũnũ kalmıştır. ũnkũ doksan gũnlũk cezanın yarısı infaza gitmektedir, yani suçlunun yatacağı toplam ceza kırk beş gũndũr. İlk sorgu mahkemesinden sonra serbest kalma mũjdesi geliverir.

Kapkaın cezası hep aynıdır. Mesela, profesyonel bir kapkaı bankadan çıkan çantalı bir adamı takip ederek çantasını kapıp kasa dahi yatacağı ceza kırk beş gũndũr. Kapkaç yaparken yũz lira alınmışsa da cezası aynıdır, bir milyon lira alınmışsa da, Ama her şey bu kadar basit diyemeyiz. ũnkũ, bu miktar cezaları gasp ve darp sularında da geçerlidir. Yani, bir vatandaşı tabanca, bıçak veya başka bir aletle gaspeden bir kişi bir milyon lira gaspetmişse otuz altı yıl

cezaya çarptırılmaktadır, iki bin lira gaspetmişse de yine ceza otuz altı yıldır. (Ağır suç konularıyla daha sonra ilgileneceğiz.)

On beş yaş suçlularının kapkaç ağırlıklı olduklarını belirtmiştim. Diğer suç türlerine gelelim:

- Başta çalıştığı işyerini soymak gelir; ama küçük yaş grubundaki gibi suistimal ya da kapkaç yöntemi kullanılmamış. İşyeri sahibine farketirmeden anahtar yaptırarak müsait bir zamanda soyma eylemini gerçekleştirmek.
- İşyerinin bahçe ve duvar gibi yerlere bakan penceresini mesai bitiminden hemen önce kimseye farketirmeden açık bırakarak gece gelip soyma eylemini gerçekleştirmek.
- Misafirliğe gelen komşuya farketirmeden çantasından anahtarını almak ve kısa bir süre içinde komşunun evini soyma eylemini gerçekleştirmek.
- Araba teybi alan çok tecrübeli oto işçilerine erketelik (gözcülük) yapmak.

Şimdi bu suçların ortak noktasına bakalım:

Artık küçük yaş grubu gibi suistimalden oluşan suç düşünceleri yok olmuş. Yerine çok zeki olduğunu ve daha büyük işler yapabileceğine inanan bir yaş grubu gelmiş. Ama yine de alt sübyan koğuşu zeki olduğuna inanan bu yaş grubuyla dolmaktan bir türlü kurtulamıyor. Ve bu yaş grubundan gelenler tarafından oluşturuluyor. Yani, ilk kez yedi, sekiz, on yaşında suç işlemiş bir ocuk, yıllar geçmesine rağmen hâlâ alt sübyanda. Hatta üst sübyana uzananları da tanıyacağız. Küçük ve kısa cezalı sübyan budur işte.

Üst sübyan: Yani büyük sübyan. On beş yaşından büyüklerin içinde tutulduğu ve on sekiz yaşını doldurduktan sonra büyük mahkumların yatmış olduğu hükümlü ve tutuklu kısımlarına transfer yapılan büyük çocukların yuvası.

Üstsübyanın koğuş yapısına bir göz atalım:

Yine 1, 2 ve 3 numaralı koğuşlar. Yerleştirilme sistemi yine ziyareti iyi gelenlere öncelik tanınarak düzenlenmiş. İdarenin seçmiş olduğu bir koğuş mümessili yine var.

Temizlik, karavana ve çöp dökme işlerini ziyareti gelmeyenler arasından seçilmiş olan ve meydancı adı verilen iki ocuk yapıyor. Haftada bir kez bu iki meydancı için para toplanıyor ve

onlara veriliyor. İki hafta sonra yine ziyareti gelmeyenler arasından iki meydancı seçiliyor ve onlar yollarını buluyorlar.

Meydancılar sayesinde üst sübyan koğuşu alt sübyana nazaran daha temiz ve düzenli görünüyor. Tahliye olan bir ağanın üst sübyan koğuşuna bağışlamış olduğu küçük ekranlı siyah beyaz bir televizyon olduğunu da eklersek alt sübyana göre lüks bir koğuş ortamı diyebiliriz.

Şimdi gelelim üst sübyandaki suç türlerine:

Denizciler: Kış aylarında yazlık villalara girerek bir veya iki hafta boyunca (buzdolabındaki erzağın yettiği kadar) barınırlar. Sonra da yükte hafif pahada ağır ne varsa götürüverirler. (Genelde elektronik eşyalar tercih edilir.)

Kapkaçın en tehlikeli hali olan “darp”: Kapkaç yapan birisini düşünün, pazarda yaşlı ya da hamile bir kadının çantasını kapıyor. Ama kadın çabuk uyanıyor ve çantasını kaptırmamak için direniyor. İşte, bir kapkaççı için hayati bir an. Acaba kırk beş günlük bir ceza mı olacak? Kaçabilecek mi? Yoksa on sekiz yılı mı yiyecek? Kapkaç, anlatılış biçimi ve suç hali olarak bakıldığında küçük bir suçmuş gibi görünebilir. Ama çantasını kaptırmamak için direnen bir kadını sarsarak itmek veya kurtulmak için kadına darbe vurmak zorunda kalmak bir kapkaççının hayatını karartmaya yetecek olan darp suçunu oluşturmaktadır. Evet, basit bir iş gibi görünen kapkaçın darp’a, yani on sekiz yıla dönüşümü budur işte.

Oto teybi çalma oranı da bir hayli yüksektir. Çünkü sermayesiz yapılan bir iştir. Sermayesi ince bir elfeneri ve sağlam bir tornavidadır.

(Tabii buna hırsızın en büyük sermayesi olan karakoldaki falaka sopasını da eklemek gerekir. Evet, aslında bir hırsızın en büyük sermayesi falaka sopasıdır.) -Bir adı da bülbül öttüren’dir-. Oto teybi işine genelde iki kişi çıkılır. Birisi erketelik yaparken öbürü arabanın camından veya kapısından içeri girerek eylemini gerçekleştirir. Oto teybi hırsızları genellikle tek olarak yakalanırlar. Çünkü erketelik görevini üstlenen ortak bazen paniğe kapılır ve haber bile vermeden kaçıp gider. Hatta erketesine güvenerek sırayla üç arabayı soyan bir teyp işçisinin ortağına “iş bitti, çabuk uçalım” dediğinde erketesini bulamadığı çok görülmüştür. Buna hak vermemek olmaz, çünkü erketeliğin cezası eylemi yapandan daha çoktur. Erkete etrafi gözetlemese teybi çalma işini üstlenen zaten tek başına bu işe cesaret edemez. Belki cesaret edebilir, ama yakalanma yüzdesi artar.

Almancı oto işçileri ayrı bir sınıfa girerler. Onlar rasgele her arabaya dalmazlar. Çünkü onların tercihleri Alman ya da başka yabancı plakalı arabaların üst bagajlarından yanadır. Hava birazcık kararır gibi olsun üst bagajdaki valizler anında uçuruluverir. Bir araba teybi sökmek için sabahın dördünü beklemektense akşamın karanlığında Almancı bagajı toplamak daha kârlı

görülmektedir. Cezası da fazla olmaz, çünkü erken saatte işlenen açık hava sınıfına girmektedir.

Sabahın altı veya gece on iki arası gündüz tarifesine girmiş olduğu için ceza geceye oranla daha az olmaktadır. Ama gece on iki ve sabah altı arası gece tarifesine girmiş olduğundan ceza da artmaktadır.

Yine çok rastlanan bir hırsızlık yöntemi olan Tufa işi:

Tufa, hepimizin bildiği ev demektir. Yani, tufacı deyince aklımıza ev hırsızı gelir. Genellikle bahçeli tek katlı ya da iki katlı gecekondü tipi evleri tercih ederler. Çünkü gecekondücuların iyi para biriktirdikleri ve çoğunlukla evde sakladıkları iyi bilinir. En büyük korkuları da Şahsi Çeviklik olayıdır. Bazen altı aylık cezayı iki seneye çıkartacak bu eylemi aceleden bilinçsizce yapıverirler. Yasalara göre şahsi çeviklik bir insanın kendi boyundan yüksek bir yere tırmanışı demektir. Yani, kendi boyunu aşmayan bir yere zıpla ve kapacağını kap. Yakalandığında “Tırmandığı yer boyunu geçmiyormuş. Bunu dikkate alalım” denir ve ona göre altı aylık bir ceza yatma ile kurtulunur. Ama boyundan yüksek bir yere tırmanınca iş değişir, “Şahsi çeviklik yaparsın ha... Yaz bakalım kızım” ve iki sene garantiye biner. İnfazı düşünce bir senelik yatma yetecektir.

Tufacılıkta bir apartman dairesinin kapısını levye ile gerdirerek açma yöntemi vardır ama yakalanıldığında levye cezayı çok artırdığı için pek tutulan bir yöntem değildir.

Yine apartman dairesinin kilidini kırarak soyma yöntemi vardır ama bunun cezası sekiz seneyi anımsattığı için pek tutulan bir yöntem değildir. Ancak çok sefil kalmış bir tufacı sakat bir iş olmasına rağmen yine de bu iki eylemden birini gerçekleştirebilir. Tabii bu da dört seneye yakın net bir cezayı gözönüne almak demektir.

Tufacılığın tehlikesiz bir kolu da vardır ki; bu da apartman tilkiliğidir. Yani, bir apartmana girilir ve en üst kata çıkılır. Birisi çıkıp kimi aradığını sorunca cevap hazırdır: “Falanca abiye gidiyorum”. Nasıl olsa apartman girişinde bulunan zil sıralamasında bütün isimler vardır. Ve sonra saatlerce apartmanları dolaşma faslı başlar. Buraya kadar bir eylem görülmemektedir. Ama bir daire sahibi tufacının aradığı hatayı mutlaka yapmış olacaktır, yani, anahtarını kapı kilidinin üzerinde unutacaktır. Zaten gerisi kolay bir iştir. Bir geceyarısına doğru kontrol ve ışığın yanmadığını görünce eylem anında başlar ve bitirir.

Tufacıların en tecrübelileri orta yaşın üzerindekilerdir. Bazıları boyacı kılığında gezerler ve

bitmesi yakın bir inşaata kapağı atıverirler. Aylarca boya, macun ve badana yaparak sabrederler ve çalışırlar. Sonunda iş finale gelir ve boyacı ortadan kaybolur. Aylar sonra inşaatında çalışmış olduğu apartmanın önüne gelir ve ışığı yanmayan bir daireye dalıverir. Hem de kapı kırmaz ve de iz bırakmaz. Çünkü, aylar önce boyasını yapmış olduğu dairelerin birer yedek anahtarına sahiptir. Dört gün üstüste aynı apartmanda daire soysa bile apartman sakinleri sadece “elbet yakalayacağız” demekten ileri gidemezler. Bu tufacılık yönteminden yakalanan ok azdır. Yakalanan da ancak başka bir işten yakalanmış olup karakolda bütün işlerini okuyandır.

On sekiz yaş grubu içerisinde kapkaç yapayım derken darp hatasına düşenler vardır. Ama gasp suçu oranı düşüktür.

Bu anlatmış olduklarım bir zamanların suç işlemekten caydıran ya da bağımlılık kazandıran sübyan koğuşlarıdır. Bir süre sonra, anlatmış olduğum cezaevinin idaresi sübyan koğuşlarını yenilemek amacıyla ek bir yapı yaptırmıştır. Yeni yatak ve ranzalar. Her tarafı yeni boyalı bir yapı. (İhtilal sonrası da mahkumlara zorunlu olarak giyecekleri mavi pantolon ve ceketler verilecek ve saçların asker traşından daha fazla uzatılması yasaklanacaktı.) Temizliğe daha fazla önem verilerek bit sorunu halledilmeye çalışıldı. (Gerçi kaç koğuşta bitlenme kesildiyse?!)

Buraya kadar herşey iyi düşünülmüştü. Ama idare çok büyük bir hata yapmıştı: Alt ve üst sübyanı hep birlikte bu yeni yapıya kapatıverdi. Yedi yaşından on sekizine kadar olanlar birleştirilince... Arada bir sabaha karşı para karşılığı tuvalette birleşenler de çoğalıverdi.

Evet, işte bir çocuk suçlunun kurallara uyması ve edinebileceği alışkanlıklardan bazıları bunlardır. Ama henüz sadece sigarayı bilmektedir. Yaşı ilerledikçe ve büyükler koğuşuna gidince daha nelerle tanışacaktır, nelerle....

Gardiyanlık Nedir? Büyük Suçluların Koğuşlarını ve Suçlarını Tanıma

Uzaktan görünüşüne bakıldığında bir gardiyan şöyle tanımlanabilirdi. Mavi pantolonlu, ceketli, idare ayakkabılı, buruşuk gömlek ve kravatlı bir adam. (Tabii eskiyi anlatırım ve haber ola derim.) Ceketinin kollarındaki kırmızı şeritlerden de rütbesi anlaşılır gardiyan denen bu şahsın. Gardiyanların görevi sabah ve akşam sayımlarını yapmakla bitmez. Mahkumlar arası ilişkileri de kontrol etmeleri gerekir. Arada bir “ben buralardayım haa!.. Sakın bir yanlış anlama olmasın” dercesine göründükten sonra gardiyanların toplantı yeri olan atölyeye giderek şamata yapmakta bir

gardiyanın görevleri arasındadır. Ziyareti çok geleni kollamak. Dışarıdan tanıdığı bir suçlunun evine gidip gelmek. “Hişşt, lan, sen gel lan buraya. Şu ayakkabılarımı bir siliver. Bak hâlâ duruyor” demek de bir gardiyanın görevleri arasındadır tabii.

Gardiyan Çeşitleri:

Yılların tecrübelerine sahip külyutmaz, ceketinin kolları üç şeritli başgardiyanlar.

Başgardiyanlar kadar tecrübeli olmasalar da az külyutmaz ceketinin kolları iki şeritli, ama kıdemli gardiyanlar.

Arada bir kül yutsalar da onların altında olan ve birçok işe koşmak zorunda kalan ceketinin kolları tek şeritli gardiyanlar.

Kimisi Türkçeyi bile zor anlayabildiği için her işi işaretle yapan kolları yine tek şeritli ama kıdemsiz gardiyanlar.

Mahkumun istediklerini dışarıdan getirmekle görevli posta gardiyanı. Her hafta değiştiği için herkes posta gardiyanı olmayı çok ister. Eee.. ne de olsa mahkumların parasını değerlendirecektir ya.

Kantin gardiyanı kimseye karışmaz. Dışarıdan kantin için mal getirir, satar ve idareye hesabını verir. Çoğunlukla sivil giyinebilir.

Mutfak gardiyanının işi mutfak işlerini takip ederek et vb. başka malzemelerin talan edilmesini önlemek ve karavanaların düzenli olarak saatinde alınmasını sağlamaktır.

“Lan aşçıbaşı, garnım acıktı, bu pis garavanadan yiyecek halim yok ya. Şöyle güzel bir et gıztartıver bana” diyerek sandalyesine çöreklenmesi de görevleri arasındadır.

Kış aylarında odun çalınmaması için odunlukta da bir gardiyan bekler. Ama tabi bu resmi gir iş olmadığı için ona da odunluk gardiyanı demek doğru olmaz. Zaten o da kol-ları tek şeritli kıdemsizlerdendir. İki gün odunlukta, iki gün mutfakta, iki gün hamamda ve bir gün de havuzun başında bekleyince haftası geçti gitti işte.

Son olarak da en kıdemli başgardiyan vardır. Kolları dört şeritlidir ama en kıdemli olduğu için şeridi dört tane değildir. Ya bir çok cezaevinde gardiyanlık yapmış ve son olarak buraya gelmiştir. Veya aynı cezaevinde yıllarını geçirmiş ve emekliliğini doldurmak üzeredir. İşte bu sayede cezaevi müdüründen sonraki en kıdemli adam sayılmaktadır. Zaten artık pek bir şeye karışmamaktadır. Çünkü onun beklediği tek şey emekli olacağı gündür.

Müdür beye gelince:

‘O’, mahkumların bütün dertlerini çok iyi bilmiş olduğu için sadece bayramdan bayrama savcı ile gelir ve yarım dakika gülümsedikten sonra yine savcı ile birlikte gider. Zaten mahkumlar da “anaaa, müdür bana bakarak gülümsedi lan” diyerek mutlu olmakta-dırlar. Müdür bey dertlere derman olamayacağını çok iyij bildiği için işte böyle bayramdan bayrama mahkumlara yarım dakika gülümseyerek mutluluklar dilemeyi tercih eder.

Evet, bir cezaevi personelinin bel kemiğini oluşturan gardiyanları da böylece tanımış olduk. (ya da paralı mahkumları tanımış olduk diyeyim.)

Sıra geldi büyük mahkumların tutulduğu tutuklu ve hükümlü koğuşlarına.

Tutuklu bölümü;

Mahkemesi hālā bir karara bağlanamadığı için tutukluluk süresi devam edenler tutuklu bölümünde tutulurlar. Yani, henüz cezai-hüküm giymediklerinden dolayı sabıkalı sayılmazlar . (Tabii bu benim gibi yedi gelişten biri değilse.) Zaten mahkemesi karara bağlanarak hüküm giymiş olan birisi hemen hükümlü bölümüne alınır. (Örneğin üst sübyan koğuşundan birisinin mahkemesi karara bağlandığında hüküm giymişse o da on sekiz yaşını doldurunca hükümlü bölümüne aktarılır.)

Hükümlü bölümü;

Mahkeme tarafından bir veya birkaç suçtan oluşan dosyası incelenmiş bir tutuklunun hüküm giymesi sonucu aktarıldığı bölümdür. Tek suç dosyası olan biri hüküm giyince zaten hükümlü

bölümüne alınır. Ama birkaç suç dosyası olan bir tutuklu bir dosyasından dolayı hüküm giymiş olsa bile yine hükümlü kısmına aktarılır. Kalan dosyalardan beraat etmesi veya tahliye olması hükümlü bölümünden ayrılmasına gerekçe teşkil etmez.

Bir cezaevindeki koğuş yaşam biçimleri hemen hemen aynıdır. Büyüklerin yatmış olduğu koğuşların farkı, bölümlerin daha büyük ve kalabalık oluşu ve ranzaların değişik şekilde yerleştirilmiş olmasıdır. Büyük koğuşlarda yatmak çoğunlukla yine garibanlara düşmüştür. Buralarda paralıların yattığı sekiz-on kişilik Loca adı verilen küçük odalar mevcuttur. Yemek olarak yine karavana verilmektedir.

Paşakapısı'nda çalışılabilecek bir iş atölyesi olmadığı için en güzel vakit geçirme yöntemleri masa tenisi ve voleybol oynamaktır. Bazen tutuklu ve hükümlü kısımları arasında çayına ve sigarasına maçların düzenlendiği olur. Geriye kalan vakit geçirme yolu saatlerce tespih çekerek volta atmaktır.

Sağmalcılar cezaevinde ise durum tam tersinedir. Koğuşlar kalabalıktır ve mahkumlar sığışamaz. Küçük de olsa bir bahçe vardır ama voleybol oynamak isteyenler ve volta atmak isteyenler hep çakıştığı için iki tarafın isteklerinin günün belli saatlerinde değerlendirilmesi yoluna gidilmiştir.

Sağmalcıların bir özelliği de iki büyük atölyeye sahip olmasıdır. Birinci büyük atölye de matbaacılık işleri yapılmaktadır. Mahkeme ilan kağıdından tutun da cezaevinde kullanılan kırtasiye kağıtlarının baskı işlerine kadar bu atölyede yapılır.

İkinci büyük atölye ise marangozhanedir. Çoğu mahkum vakit geçirmek amacıyla bu çok az maaşlı atölyelerde çalışır. (Ben bedavaya ya da az maaşa çalışmaya alışkın olmadığım için öyle mekanlarda çalışmak hiç işime gelmezdi.)

Koğuş yaşantısını tanıdığımıza göre suç türlerine geçebiliriz:

En saygın bölüm tabii ki önce ağaların koğuşudur. Çoğu kaçakçılık ve namus cinayetlerinden yatmaktadırlar. Kan davasından yatanlar da mevcuttur.

İkinci saygın bölümse yüzlerinden hep özlem ve hüznün okunan damatlar koğuşudur. Sevip kaçırdığı kızın yaşı ufak olmasından tutun da kendisine kaçan kızın aile baskısıyla evine dönüşü nedeniyle tutuklanmış olan gerçek Aşk Mahkumları'dır bunlar.

Azınlıkta olan bir grup da iftiraya uğrayanlardır. Kimisinin beşinci, altıncı hatta yedinci gelişi olmasına rağmen hâlâ da “vallahı billahi iftiraya uğramışım abicim” demesi, gerçekten iftiraya uğrayanları da inandıramaz hale getirmektedir.

Erkek ve kız çocuğuna tecavüz etmekten gelenler ancak uzun bir süre Muşahade

Altında tutulduktan sonra koğuşlara alınırlar. Yani, ilk gelişinde suçu duyulan sapık, mahkumlar tarafından cezalandırılmak istenmiş olduğu için bir süre ara soğutma dönemi yaşatılmaktadır. Sonra nefret soğumuş olur ve unutulmuş gibi görünür. Ama bir gün isyan çıktığında ortaya çıkan bir gerçek daha vardır: İsyan sırasında sapığı cezalandırmak.

Ve artık geldik temel suçlara:

Soyguna teşebbüs etmek veya soygun yapmak eylemini gerçekleştirmek.

Darp eyleminde bulunmak.

Silah veya herhangi bir yardımcı alet kullanarak hem mala hem de cana kastetmek suretiyle gaspetmek eylemini gerçekleştirmek.

Oto çalarak Çenç eylemini gerçekleştirmek. (Çenç: Araba parçalamak ve motor seri numarasını jet zımpara ile kazıdıktan sonra üzerine yeni bir motor numarası çakmak. Herhangi bir şekilde aracı kullanmak, satışına aracı olmak ve satmak.)

Çeşitli cinayet işleme eylemleri (Namus, savunma, soygun veya cinnet geçirme gibi nedenler ağırlıktadır.)

Otobüs, kamyon ve kamyonet çalma eylemlerini gerçekleştirmek. (Çenç amacıyla).

Mağaza soyma eylemlerini gerçekleştirmek.

Burada, suçların en büyük ortak özelliği olan; orta yaşa doğru gidenlerin, cezası ağır suçlar işlemeyi göze alması söz konusudur. Çocukluğu, ilk gençliği ve gençliğini cezaevinde büyüyerek geçirmiş olan, yani Hapishane Kuşu deyimiyle anılan bir insanı göz önüne alırsak boşa geçtiğine inanmış olduğu yıllarını kurtarmaya çalışma düşünceleri içinde olduğunu çok iyi bir şekilde anlayabiliriz. Defalarca cezaevine girmekten artık evine dönmesi imkansızlaşmıştır. Çalışmayı

denemek onun için sadece kalan yılları hızlı bir şekilde tüket-mek demektir. Kendisine bir iş kurarak geleceğini garanti altına almak iyi miktarda bir para gerektirdiği için bu da imkansızlar sınıfına girmektedir. (Yani çalışmak boş iş ve zaman kaybı anlamına girmektedir.) Hedef, bu imkanı yakalayabilmek için cezası ağır da olsa büyük bir iş bitirmeye yönelmektir.

Sonuç: öyle ya da böyle ağır bir suç eylemi ve de ağır bir suç yükümlülüğü. Artık çocukluk, ilk gençlik ve gençlik dönemleri gibi olgunlaşma dönemi de peşinen tutuklanmış sayılmaktadır. Senelerce rutubetli duvarlar arasında yatar. Çürümüş ciğerler ve hastalıklı bir kemik yapısına kavuştuktan sonra bir Af çıksa ne olur, çıkmasa ne olur?

İşte, çok küçük hatalar zincirinden yola çıktığımız da çok basit bir hikayenin ne gibi sonlara ulaştığını görebiliyoruz. Yıllar sonrasının Azıllıları da , yine o suistimal ve kapkaç suçlarıyla başlamış olan küçük çocuklar arasından çıkmaktadır. Cezaevlerinde bakımsızlık, verem ve daha bir çok hastalıktan ölenler de yine o küçük çocuklar arasından çıkmaktadır.

Cezaevinde Cinsel İlişki Kurma Yöntemleri ve Sonuçları

Cinsel ilişki, nefes alabilen tüm canlı türlerinin bazen yemekten ve içmekten bile önde tuttukları bedensel birleşmesidir. Doğal birlikteliklerde üreme olarak da benimsenmiştir. Ama her birliktelik doğal yönden olmadığı için suç unsurlarını da birlikte getirmektedir. Daha da açıkçası, toplumun bazı bireyleri kendi keşfetmiş oldukları bu yasak zevklerin cezasını da yine kendileri çekmektedir.

Evlilik dışında başka bir kadınla veya gönüllü ya da gönülsüz eşcinsel ilişkiler söz konusu olduğunda, yasak ilişki-ayıp ve günah deyimleri ortaya atılır. Şimdi, cinselliğin bazen çaresizliklerden dolayı getirdiği boyutlara bir göz atalım.

Dört yıl cezasını yatacağı bir suçtan dolayı yakalanmış bir zanlı düşünün. Üstelik suçunu kabul etmiş, deliller tamamen aleyhinde ve mahkemeye gönderilmek üzere nezaret altında tutuluyor. Yani cezaevine gönderilmesi kesin sayılmaktadır. Bir polis memuru bazen sadece şahsi merakından dolayı gizlice nezaret altındaki bir zanlıyı izleyebilir. Buraya kadar her şey normal gibi görünüyor. Ama polis memuru nezarete göz attığında şaşkınlıktan ağzı açık kalıyor. Neden mi? Çünkü, iki gün boyunca o nezaret odasında kalmış, saatlerce sorgulanmış olan zanlı, başına hiç bir şey gelmemiş bir adam tavrıyla nezaretin duvarına dönmüş ve mastürbasyon yapıyor. Sorgulama sırasında binbir

yeminler ederek ağlayan kişi kendisi. Parası olmadığı için sadece polislerin vermiş olduğu yarım ekmek ve biraz beyaz peynirle karnını doyuran da o. Bir tek sigara için polislere yalvaran da... Fakat işe bakın ki yalnız kaldığı nezarete mastürbasyon yapabiliyor. Ama o şartlarda hangi hayalleri düşünerek mastürbasyon yaptığını anlamak pek mümkün değildir doğrusu.

Polis memuru nezarete olanı diğer arkadaşlarına anlatınca tabii ki nezaretin kapısı açılır ve sorarlar: “Ulan oğlum sen manyak mısın, yoksa tipin mi öyle gösteriyor? İki gündür ağlayıp sızlıyordun, şimdi de duvarımıza fişkırtıyorsun, duvarımızı cenabet ediyorsun. Gel lan buraya.” Ama adamın cevabı da hazır: “Ne yapayım be abiler, canım sıkıldı duvarınıza fişkırttım işte. Bir kova su verin de yıkayayım bari.”

Evet, insan en çaresiz ve bunalmış olduğu bir anda bile mastürbasyon yapabiliyor. Hem de sadece canı sıkılmış olduğu için.

Yıllar önce Sağmalcılar Kapalı Cezaevi’nin kadınlar koğuşunda çok ilginç bir hamile kalma olayı meydana gelmişti. Savcı hemen olaya el koydu ve araştırmalar başladı. Ama kadın bir türlü konuşmadığı için nasıl hamile kalmış olduğu günlerce anlaşılamamıştı.

Erkek yüzü görmemesi gereken bir kadın nasıl hamile kalabilirdi? İlk teşhis, zanlının bir erkek gardiyan olabileceğiydi. Ama kadınlar koğuşundaki kadın mahkumlara ve kadın gardiyanlara farketirmeden bir gardiyanın böyle bir işi gerçekleştirebilmesi çok zor bir ihtimaldi. Araştırmalar devam ederken geriye kalan zanlılar sadece Cin ve Şeytan olmuştu.

Haftalar geçti ve gerçek zanlı yakalandı. Hem de akla hayale gelmeyecek bir zanlıydı bu ve üstelik cinsel ilişkiye giriş yöntemi sırasında suçüstü yakalandı. Suçlu, nöbetçi bir askerdı. Haftalar boyunca nöbet tutmuş olduğu bölümden bir kadına kaş ve göz işaretleriyle sinyal yakmıştı. Ve sonunda ilişki kurma zamanı geldiğinde asker, sabaha karşı kadınlar koğuşunun demir parmaklıklı penceresine uzatmış olduğu bir merdivene çıkarak işini görüvermişti. Kadın hamile kalınca kaş ve göz sinyalleri tabii ki başka bir kadına yönelir ama “Papaz efendi her zaman pilav yemez” sözünden bihaber olan asker yakayı eleverir. Demek ki asker iş üstünde yakalanmasa kadınlar koğuşu çocuk yuvasına dönecekmiş.

Kadınlar koğuşundaki lezbiyen ilişkilere hiç dokunmayayım çünkü zaten dertleri başından aşmış. Bir de ben onları üzmemeyim. “Alan razı veren razı” demişler ya. Zaten toplumlar hep bu anlayıştan dolayı kokuşup durmamış mı?

Şimdi gelelim bir cezaevindeki eşcinsel ilişki kurma yöntemlerine:

İlk akla gelen para karşılığı ilişki kurmak gibi gözüксе de daha bir çok ilişki kurma ve ilişki kurmak zorunda kalma olayları vardır. Ama biz önce para karşılığı kurulan ilişkilerden başlayalım.

Çok eski bir deyim vardır: “Erkeğin şakası kavgaya, kadının şakası da yatağa gider.” Ama burada erkeğin şakasının kavgaya değil de yatağa gidişini göreceğiz. Çünkü cezaevi zaten kapıları ve pencereleri kapalı bir yapı olduğu için tecavüz eylemini gerçekleştirmek çok zor bir ihtimaldir.

Parlak bir mahkum genç, ziyareti gelmediği için bir paket sigara karşılığında bir başka mahkumun atletini ve donunu bile yıkamayı kabul ettiğinde zaten gözler hemen onun üzerine çevrilmeye başlamıştır bile. Bu iççamaşırı yıkatma olayı zaten bir denemedir. Bir genç nefesine hakim olamayıp da bir paket sigara için başkasının kirli donlarını yıkamayı kabul ettiğine göre beş paket sigara ve biraz da harçlığa kimbilir daha ne ödünler verebilecektir.

Sonra çay ikramı, sigara ikramı, tatlı ikramı ve “sen iyi arkadaşsın yaa, ben seni gerçekten çok sevdim. Seni bizim koğuşa aldırayım da benim yatak ortağım ol, hiç olmazsa rahat et. Bir ihtiyacın olduğunda hiç çekinmeden bana gel emi.” Ve yakın bir dostluk başlamıştır. Genç için artık sığınabileceği yakın bir dost vardır. Yeni bir koğuş, yeni bir yatak ortağı ve de yeni bir yemek ortağı bulmuştur. Gömleğinin cebinde de filtreli sigara taşıdığına göre artık kendisini bir adam olarak görmektedir. Bir süre önce kendisi tek bir sigara için bilmem kimlere yalvarırken şimdi başka ziyareti gelmeyenler kendisine yalvarmaya başlamışlardır. Yakın bir gün gelir ve bu genç artık elde ettiklerinin bedelini ödemelidir. Ne kadar da “hayır” dese sonunda yapılan cinsel ilişki teklifini kabul edecektir. “Ulan oğlum kafanı çalıştır işte, harçlığını veriyorum, cigaranı cebine koyuyorum. Sen de he de, arada bir iki dakika işi bitireyim. Yine gardaşız, yine benim himayemdesin haa.” İşte bu sözler zaten kimsesizlikten ezilmiş olan genci “evet” cevabını vermeye itmektedir. Çıkarı için böyle bir teklife olumlu bakmak zorunda olduğuna inanmıştır.

Sonra bu işin arkası gelecektir. “Ulan oğlum, şu abi benim iyi arkadaşımdır, sana üç paket filtreli sigara ve para da verecek. Git de gönlünü yapıver bakalım”. Sonra o abi, bu abi derken kendisini çok kollayan abileri çoğalmaya başlayıverir. Bir gün bu ilişkiyi farkedenden ama verecek bir şeyi olmadığı halde ısrarla ilişki kurmak isteyen birisi çıkar ve ortalık bir anda Namus davası yüzünden kan gölüne dönüşür. Olay ortaya çıktığında genç ve ilişki kuranlar hücre cezasına çarptırılırlar. İşin içinde kurban gencin rezil kepaze olması da var.

Olayın adliyeye sevki konusu başgardıyan ve gardıyanların vicdanına kalmıştır.

“Kurunun yanında yaşta yanar!” deyimini doğru çıkmaktadır. Gençle ilişki kuranlardan birisi koğuştaki gıcık kaptığı başka birisini “o da yaptı efendim, işin içinde o da vardı” diye suçlarsa, suçsuz olan adamın kaderi gencin vereceği bir ifadeye kalmıştır. Yoksa adam istediği kadar “başgardıyanım, yalan, iftira, annem babam ölsün ki iftira. Otobüsler, kamyonlar altında kalayım ki

bu iş iftira” desin. Cezaevinde ana, baba, otobüs ve kamyonla hiç bir iş yürümediği için o bu suç işlemiş sayılmaktadır. Bazan da olayların başlamasına neden olan genç, suçsuz adamdan saat, yüzük ve koparabildiği kadar para alır ve onun lehinde ifade verir.

Bir erkeği arkasından kullanmak eyleminin adı fiililivata diye adlandırılır, cezası da: altı yıl sekiz aydır. Ve kendi cezasının üstüne bir de fiililivata cezasının eklenmesinden korkan adam suçsuz olmasına rağmen, sahip olduğu para ve bütün değerli eşyasını gence verir ve kurtulur. Birkaç dakikalık bir zevk için feda edilenleri anlayabiliyor musunuz?

Eski dostluk ilişkileri:

Çok ender olmasına rağmen yine de bazen rastlanılan bir tür ilişkidir. Birbirlerini dışarıdan tanıyan ve daha önce cinsel ilişkide bulunmuş olanlar vardır. Bunlar cezaevinde karşılaşınca birbirlerini dışarıdan tanıdıklarını ve yemek ortağı oldukları gibi yatak ortağı da olmak istediklerini koğuş mümessiline belirtirler. Birbirlerini dışarıdan tanımakta olan iki arkadaşın bu istekleri gayet normaldir ve hemen kabul görür de. Sonrası onlara kalmıştır. Ama bu ilişkiyi gizli bir şekilde götürürler. Ama bir gün yakalanırlar. Yakalanınca da işler karışır. “Demek dışarıdan iyi arkadaş olduğunuz için yatak ortağı olmuştunuz ha...?”

Güven ilişkileri:

Bazen iki kişi âniden dost olabilirler. Bu dostluk çok yakın bir arkadaşlığa... Hatta sırdaşlığa kadar gidebilir. Yedikleri ve içtikleri ayrı gitmemektedir. Ama bir gün gelir ve bu sırdaşlık cinsel konuları işlemeye başlar. Dostluğun başlangıcı sırasında üzerinde çok konuşulan sevgili, fahişe ve genelev maceraları yerine eşcinsel ilişki konuşmalarına bırakır. İkisnin de içlerinde bir korku var: ‘ikimizin de cezası uzun. Acaba onunla cinsel ilişki kurmayı teklif edersem nasıl karşılar? Onunla yatak ortağımı, bu gece ona sarılsam anlar mı? Yoksa bu kadar yakın olan arkadaşlığımızı öldürmüş olur muyum? Sonrası aktif ve pasif ayarlamasına gelir ve karşılıklı verilen tavizlerle güven ilişkisi başlamış olur. Ama yakalanma söz konusu olduğunda güvene dayalı dostluk bir anda düşmanlığa dönüşür. ‘Abiler, valla o bana işverdi yaa, zaten hep bana yapmışımdır. Bu ibnedir abiler. Noolur bu seferlik affedin abilerim. Bir daha tövbe abilerim.’

Şantaj ilişkileri:

İki genç cezaevinde karşılaştığında taraflardan biri, diğerini bir başka cezaevinden veya dışarıdan tanıyor ve de pasif eşcinsel ilişkilerde bulunduğunu biliyorsa, bu şantaj ilişkisinin başlangıcı demektir. ‘Ulan oğlum, domuz gibi inat etme de he de işte. Yoksa... yaksa senin ibne olduğunu herkese söylerim haa!...’ Sonrası da gelir, ‘Ulan oğlum, senin ibne olduğunu şu abi de biliyormuş. Bakvalla ben söylemedim ha!’ Aslında burada şantaj yapanın menfaatleri söz konusu

olmaktadır, çünkü kendisi şantaj yoluyla ilişki kurmuştur. İş artık yine şantaj yoluyla genci bir başkasına kullandırmak ve karşılığında da para, saat ve yüzük gibi değerli eşyalar elde etmektedir. Çünkü argoda değirmen olarak adlandırılan saat ve çıban olarak adlandırılan altın yüzük, âni bir sevke ya da sürgüne gönderilme durumunda en çok garantiyi sağlayan eşyalardır. Yakalanma anında suçlu olan yine pasif gençtir: ‘Tövbe abiler valla... Neye bana iş oldun lan ibne? Bu zaten da dışarıda ibnelik yapardı. Daha ilk defa böyle bir bok yedim, o da acemiliğimden yüzüme gözüme bulaştı valla. Şeytana uydum, affedin abiler.’

İşte, cezaevindeki cinsel ilişki kurma yöntemlerinin başlangıçları, devam etme şekilleri ve sonarı genelde böyle olmaktadır. Ama en büyük suçlu her zaman kendini pasif olarak kullandıran taraftır. Çünkü o, herkese iş verir, cilve yapar, ilişkiye davet eder ve cezasını da yine o çekmelidir. Çünkü o, hiç aklında ilişki bile olmayan insanları yoldan çıkartır ve bakışlarıyla ‘ben ibneyim’ der. Hatta... hatta onun alnında bile ibne olduğu yazılıdır, yeter ki iyi okuyabilen birisi ortaya çıkıversin. Cezaevinden çıktıktan sonra evine dönemeyen ve omuzlarında yaşamın ağır yükünü çekme cesaretini gösteremeyenler için artık karanlık parklarda soğuk geceleri atlatabilmek ve biraz içki için yaşlı oğlancılara teslim olmak. Sonra başkalarının zevk aracı olmaya alışmış olan bedeni en iyi tarifelerle pazarlamak. İşte birkaç paket sigara veya biraz harçlığın genç bir insanı itmiş olduğu bir çukura düşüşün öyküsü. Ne kadar da basit bir öykü, öyle değil mi?

Yukarıda anlatmış olduğum cinsel ilişkiler konusunda çeşitli örnekler verdim. Daha açıkçası genç bir insanın ibne olmakla nelere maruz kaldığını anlatmak istedim. Anlatmış olduğum gibi aşağılanan, hor görülen ve ezilen hep pasif eşcinseller olmuştur. Ve sakın kimse onları koruduğum için onların acı dramlarını yazdığımı düşünmesin. Onlara gizli ya da aleni bir hayranlığım falan da yoktur. Aksine, ben kadın delisiyimdir. Anlatmış olduklarım sadece gerçeklerdir ve gerçekleri yazmaya karar vermiş bir insan asla taraf tutmamalıdır. Yani ‘Yaa, onlar zaten ibneydi. Böyle yazarsam beni onları tutan biri mi sanırlar?’ diye gıcınacak bir yaram yoktur benim. Beni tanıyan zaten bilir.

Cezaevinde Demokrasi Arayışı ve İsyan Çıkartmak

Eğer dışarıda yaşayan ve özgür sayılan toplumun kitleleşerek medyayı arkasına almasını, yürüyüşler ve toplantılar düzenleme yoluyla demokrasi arayışlarını sürdürmesini gözönüne alırsak , bir cezaevinde demokrasi adına ne aranabileceğini bir düşünelim bakalım. (Siyasilerden değil, toplum suçu işlemiş olanlardan bahsediyorum). Size kısaca açıklayayım:

- Karavana kazanları iyi yıkanmıyor. Mutfakçılara söyleyin de kazanları daha temiz yıkasın.
- Mutfakçılar kendileri et kızartıp yiyorlar. Sonra da karavanalarda az et görüyoruz. Hırsızlar

koğuşunun eti çalınır mı lan üçkağıtçı herifler. Mutfakçıların et çalmasına son verilsiiin!

-Hamam on beş günde bir yakılıyor. Leş gibi kokuyoruz yaa. Haftada bir yakılsııın.

-Verilen idare sabunu yeterli değil. Daha fazla sabunisteriiz.

-Koğuşlarda mahkum başı elli bit düşüyor. Valla saydık be abiler. Donumuzun, atletimizin, pijamamızın ve her eşyamızın dikiş yerlerinden bitler fişkırıyor. Uyuz olduk yaa. Bit ilacı istiyoruuuz.

-Koğuş duvarları dökülüyor. Sıvacı ve boyacı getirin. Biz temiz koğuş istiyoruuuz.

-Sobalar için az odun veriliyor. Odunluk gardiyanına söyleyin daha fazla odun istiyoruuuz!

-Bir yatakta üç kişi yatıyoruz yaa. Daha fazla ranza ve yatakistiyoruuuz.

-Sabunsuz yıkanmaktan bıktık yaa, şey... Afff istiyoruuuz!

Koğuş mümessili af isteyenleri duyunca bağırır: “Hadi lan salaklar. Sabunun yanında af mı istenirmiş be? Neyse, başka isteyecek birşey kalmadı zaten. Şimdi ne yapalım?

-İsyan çıkartalım, evet evet isyan çıkartalım. Kırın lan kapıları... Hücuuum!

-Tabi ya, isyan çıkartalım abiler. Hadi, isyana hücuuum.

-Önce kapıları kıralım abiler. Allah, Allah, Allaaahhh!

Saatler sonra isyan bastırılmış ve jandarma içeride duruma hakim olmuş. Herkes bahçede ve sorgu sürüyor. İsyana teşvik edenler aranıyor. Koğuş mümessilleri müdüriyete alınmış. Sorgulanan herkesin cevaplarında ortak noktalar var gibidir:

-Abiler, vallahi ben uyuyordum.

-Benim de karnım ağrıdığı için isyana karışmamıştım.

-Abiler ben de korkudan ranzanın altına saklanmıştım. Hiç bir şey görmedim. Gürültüleri duyuydum. Ben de yalan yok valla.

-İsyan mı çıkmış abilerim? Ne zaman? Nerde? Peki niye?

-Haa, gürültüye benzer bir şeyler duymuştum. Hakkaten isyan mı olmuş? Geçmiş olsun abilerim. Üzüldüm yav.

Tek tek sorgulamadan sonra elebaşları belirlenir. Yirmi dakika içinde sevk listeleri hazırlanır ve dosyalarına çizilen kırmızı çarpı işaretiyle bahçede sevke gitmeye hazır halde bekletilmeye başlanır. O kırmızı çarpının anlamı şudur: Acil olarak sevkine karar verilmiş bulunan falanca filanca, cezaevimizde elebaşı olarak bir isyana öncülük etmiştir. Yani, hayırlı bir vatandaşımızdır ve ona göre muamele gösterim. Bilgilerinize sunulur.

Sevke gidilen cezaevinin girişinde elebaşını karşılayan gardiyanlar da şöyle der: “Hoş gelmişsin gardaş. Demek isyancı başısın ha? Buyur buyur, şeref verdin. Sen şimdi peşin olaraktan hücreye bir gir bakalım. Sonra biz bir ara gelir ve sana şeref veririz. Hemiii.

Yine isyanın çıkmış olduğu cezaevindeyiz ve ertesi gün:

Mahkumlar isyan sonrası pisliğini kaldırmak üzereler. Karavana yarıya indi. (Tabi, mahkumlar fazla semizlenerek yeni bir isyan daha çıkartmasın diye.) Hamam artık on beş günde bir yerine ayda bir yanacaktı. Bahçeye çıkma süresi sabahtan akşama kadardı ve artık iki saate düşürüldü. Toplu halde gezinmek ve de fiskos yaparcasına konuşmak yasak. Artık gardiyanların iyi bir şekilde duyabileceği kadar yüksek sesle konuşulacak. (Ses tonu da Sanat Müziği’ni andıracak.) Gece yatma saati on iki sularıydı ama artık herkes saat dokuz olmadan yatağına girecek ve kafasına battaniyeyi çekecek. Bu rivayetlere uymayanlar kesinlikle cezalandırılacak... (mış) Müdüriyet.

Evet, işte sizlere cezaevinde demokrasi ararken isyan çıkartmanın finali. İsyandan önce hiç olmazsa pencereler sağlamdı ve koğuşlara soğuk girmiyordu. Şimdi millet soğuktan titriyor. Eski karavanayı beğenmeyenler yarıya düşmüşüne iştahla saldırıyorlar. Hamam eskiden on beş günde bir yanardı. Artık ayda bir yanacaktı. Odunluk gardiyanından daha fazla odun isteyenler nasibini fazlasıyla almış haldeler. Çünkü odunluktan odun kapalı gardiyanlar koğuşlara dalalı epeyi olmuş.

Elebaşı olarak sevke gönderilenler de on beş gün ile iki ay arasında hücrede kalacaklar. Daha açıkçası gardiyanların insafına kalmış diyeyim.

Demek ki demokrasi aramak her zaman yapılacak bir iş değilmiş. Neler kazanmak için isyan başlatılıyor ve neler kaybediliyor. “Bağdat’a pirince giderken, Midyat’ın bulgurundan olmak” diye herhalde bu dalgalara deniyor olmalı.

Böyle kaç isyan çıkmıştır. Ama bizim için önemli olan isyan türleri değil, nedenleri ve sonuçlarıdır. Ehh, değişik bir demokrasi sistemini de tanımış olduk sayılır.

Cezaevinin ve Sokakların Artık Tamamen Bağımlısı Olanlar

şimdi günümüzde hâlâ varolan bir asker türünü ele alarak başlayalım. Bazı insanlar yaşları ilerledikçe toplumun içinde yaşamaktan korkar hale gelirler. Aile ve toplumun kuralcı baskısı bir yandan. Hayat şartlarının getirmiş olduğu ağır yükler bir yandan. Kendisinde “ben beceriksizin biriyim” hislerinin beyinden gitmiyor oluşundan.... Ve daha bir çok ürkütücü nedenden dolayı kendini çaresizlik içinde gören insanlar vardır. Gelecekte neler olacak. Evlenememe korkusu. Veya evlilik sonrası daha da zorlaşacak olan yaşamın ürkütmesi. “Babam annemle evlenmiş ve evimizi geçindiriyor. Ama ben asla babam gibi olamam” gibi düşüncelere kapılmak bu insanları bitirmeye başlıyor işte.

şimdi buna bir örnek:

Aile büyük bir trafik kazası sonucu hemen hemen yok olmuş. Uzak akrabalarından ilgi yok gibi. Sağ kalan kardeşler uzaklaşmış. Evden işe, işten eve anlayışı artık yaşamın anlamını yitirmiş. Dostluk ve iletişim kurma yönleri zaten zayıf kalmış. Buna kaza faciasını da ekleyince edinilen tek şey “yalnızlık artık benim kaderim olmuş” düşünceleridir. Eğer kişide alkol ve madde bağımlılığı eğilimleri ağır basarsa, yani duyguları kendisini o yöne doğru itiyorsa bu bir felaketin başlangıcı demektir. Düzensiz ve umutsuz bir yaşam biçimi, yalnızlık, bir kimseyle dertleşememek. Mazide kalmış olan kaybedilmiş aile bireylerinin anılarına (yani geçmişe) kapılarak yaşamak, kaderinin yalnızlık olduğuna inanmış bir insanı mahvetmeye başlar.

Artık tam bir çöküntü içine düşmüştür ki... Ortaya askerlik çıkar. Artık kişi için askerlik son bir kurtuluş yoluymuş gibi gözükmektedir. Hiç olmazsa askerlikte yemek ve yatacak yer sorunu yoktur. Birkaç sigara ve bir iki bardak çay ısmarlayacak birileri de elbet olacaktır. Eee, o zaman çalışarak sürdürülen ve ağır yüklerle dolu yaşamın ne anlamı kaldı ki? Öyle olsa da sorunlar üstüne sorunlarla bir yemek, bir yatak. Askerlikte olsa da bir yemek, bir yatak. Daha topluma kendini

beğendirmek için debelenip durmaya ne gerek var.?

Ve askerlik dönemi başlar. Acemi birliği, usta birliği. Derken askerlikten iyicene hoşlanılır Eğitime çık, nöbet tut, ders dinle, yemek ye ve yat. Askerlikte yapılan bu işlere toplumda kimse bir lokma ekmek vermez. Kimse bir yatak da vermez. Eee, daha topluma dönmek gibi bir kerizlik yapmanın ne anlamı vardır ki?

Günler, haftalar ve aylar geçer. Sonunda kişinin tezkere alma zamanı yaklaşmıştır. Ama kişi korku içindedir. Çünkü onun için tezkere, kaçmış olduğu topluma geri dönüş belgesinden başka bir şey değildir. ‘Toplummm’ onun için zaten yeterince ürkütücü bir kelimedir. Kişinin aklına tek bir çare gelir: Tezkere almaya bir kaç gün kala firar ederek askerliğini yakmak. Ve bunu yapar da. Artık memnundur çünkü epey bir süre daha toplum denen ürkütücü birlikten uzak kalabilecektir.

Sonra bakmışsınız ki yıllar geçmiş ve kişi hala asker. Artık komutanlarıyla bile yüzgöz olmuş. Yani artık askerliğin bir parçası olmuş. Ama uzun yıllar sonra yaşlanmış bir halde zoraki olarak olsa da tezkeresi verilir ve yine ürkütücü toplum birliğine gönderilir.

Yıllarca yaşamış olduğum karanlık sokaklarda sadece askerlikten zoraki tezkere verilmiş olduğu için dilenciliğe, şarapçılığa, hurda kağıt toplayıcılığına düşmüş olan en az yüz kişi tanımışımıdır. O yüz kişinin kat kat çok daha fazlasını da cezaevinde mahkum adı altında tanımışımıdır.

Bu daha burada bitmedi. Benim anlatmış olduğum yıllarda yaşam şartları şimdikinden çok daha iyiydi. İnsanlık ve yardımseverlik denen bir şeyler vardı. Şimdi artık o şeyler de tarihe karıştı sayılır. Hâlâ insanlığın ve iyilikseverliğin olduğu bir dönemde o kadar insan aç bir şekilde sokaklara düşmüştü. Buna bir de normal bir şekilde askerlikten döndükten sonra bunalıma girenleri ve toplumdan kaçmak zorunluluğu hissedenleri ekleyelim. Yani, artık asker ocağı yerine sokakları ve cezaevlerini yuva olarak gören insanları kastediyorum. Buna şimdiki tükenmiş insan ilişkilerini de ekleyelim. Rakamlar hayal bile edemeyeceğiniz kadar yüksek ve de korkunçtur. Ve ne yazık ki hiç kimsenin yaptığı hiç bir şey de yoktur.

İşte size toplum denen büyük birliğin en büyük rahatsızlığı: Gören Körlük Hastalığı. Ve ne yazık ki bu hastalığın tedavisi mümkün değildir.

Şimdi gazete çeşitleri ve televizyon kanalları bol...

“Askerden gelen genç intihar etti. Aşk intiharı olduğu sanılıyor...” Evet, habere en uygun olan teşhis, aşk meselesi olmuş. Asker demek hayatının baharında bir genç insan demektir. Bir askerin intihar edişi sadece aşka mı bağlanmalıdır?

“Azılı bir sabıkalı falanca yerde ölü bulundu. Azılı sabıkalının, almış olduğu alkol ve uyuşturucu haplar yüzünden zehirlenerek öldüğü belirlendi..!” Habere en uygun olan teşhis, azılı sabıkalıyı zehirleyerek öldürmüş olan uyuşturucu haplardır.

Ama benim kadar polislerin de çok iyi bilmiş olduğu bir nokta vardır. Azılı bir sabıkalı, asla uyuşturucu haplar yüzünden zehirlenerek ölmez. Çünkü genellikle alkol ve hap bağımlısı olan bir azılı sabıkalı, ilaçlar konusunda en azından bir eczacı kalfası kadar bilgilere sahiptir. Yani, bağımlı bir azılı sabıkalıyı bir eczaneye bıraksalar, bildikleri karşısında doktorların, hatta ilaç konusunda uzman olanların bile şaşkınlıktan ağızları beş karış açılır. Daha açıkçası, azılı bir sabıkalı kendisini hangi hapın zehirleyerek öldüreceğini çok iyi bilir. Yani, azılı sabıkalı haplar yüzünden zehirlenerek ölmemiştir. Azılı sabıkalı artık bu yaşamın yüklerini omuzlayamaz bir hale gelmiş olduğu için o hapları bilerek alkol ile birlikte almış ve intihar etmiştir. Kara güneş gözlüklülerle dolu topluma duyurulur. Tabi eğer kulaklarında Walkman kulaklıkları yoksa. Bunları anlattım ama sadece gülüyorum. Çünkü hiç bir şeyin kolay kolay değişmeyeceğini biliyorum.

Bitti mi sanıyorsunuz: Hayır bitmedi. Çünkü ölenlerden başka aynı durumda olup da sokaklarda yaşayan binlerce insan daha vardır. Dahası, cezaevlerinde “burası artık benim yuvamdır” diye yaşayanlar da vardır. Onlar da ileri tarihlerde yine bir yol kenarında çeşitli maddeler yüzünden zehirlenmiş olarak bulunacak azılı sabıkalılardır. Ve zamanla yaşamın yükünü çekemez hale gelen ve gelecek sokak insanlarını da eklersek, tabloyu düşünün artık. Ve.. sadece bir haber kaynağı olacaklardır. Ama öldükten sonra mutlu olacaklarından eminim. Çünkü eskiden haber kaynağı olmak da çok zordu.

Ben senelerce gayrimeşru alem işlerini kovalayarak yaşamış ve defalarca yakalanmışım. Ama hiç bir yerde haber kaynağı olamamışım doğrusu. Zaten olsaydım bu günlere de gelemedim. Çünkü geçmişime sünger çekerek iş aradığım sıralar bütün kapılar yüzüme kapanmış olurdu. Teşhir edilmiş olacaktım ya.

Bizim toplumumuz avunmayı çok iyi bilir doğrusu. Vay efendim neymiş: “Süper devlet Amerika’da, medeniyetin beşiği İngiltere’de, kibarlar diyarı Fransa’da bile sokaklar ve cezaevleri doluymuş. Çok doğrudur. Cezaevi ve sokakları boş olan memleket mi var ki? Evet ama, burası Türkiye ve ben Türkiye’den bahsediyorum. Eee, bu toplumun çocuklarının hepsi de Amerika, İngiltere ve Fransa’da mı yetişiyor? Haa, o diyarlarda yetişen bu toplumun çocukları kötü yola düşmezler. Peki ya bu toplumun bizim diyarlarda yetişen çocuklarına ne olacak? Hepsi de doktor, mühendis, pilot olacak ve kendilerini kurtaracaklar öyle mi? Görürsem söylerim.

Cezaevine ve sokaklara ait olmuş insanların geçmişlerini ele alırsak; onlar da bir zamanlar doğdukları evlere neşe getirmiş olmalıydılar. Bir zamanlar onlar da ana baba kuzusuydular. Yani şimdiki sokak insanları da bir zamanlar bu toplumun çocuklarıydılar. Bunlar taş kovuklarından

çıkmadılar ya. Ve daha sonra düşecek olanlar yine bu toplumun çocukları olacaklar. Daha açıkçası, sokaklar ve cezaevleri kolay kolay boş kalmayacaklar.

Büyük bir bahçeye tohumlar atarak çiçeklerin büyümesini beklemek güzel bir şeydir. Ama çiçekler büyümeye başladığında sadece görünenleri sulamak yeterli değildir. Çünkü bir çiçek büyür ve zamanı gelince solup gider. Ama görünmeyen ve önem verilmemiş olan körpe fidanlar daha önce çürürse, o bahçeden bir daha çiçek beklenemez. Çünkü nesilleri devam ettiren hep körpe fidanlar olmuştur. Daha açıkçası, önem verilmeyen körpe fidanların çürümesine seyirci kalan toplumun büyükleri “bizim zamanımızda saygı ve sevgi denen bir şeyler vardı” diyerek anılarını tazelemeye çalışmasınlar. Çünkü o büyüklerin fidanlara baktıkları bile yoktur.

Köyüme-Evime Dönerdim Ama... Diyenler

Memleketten başlayalım. Evet, bir insanın doğmuş ve büyümüş olduğu ana toprak. Doğal güzelliklerin ve doğal besin kaynaklarının en güzel mekanıdır. Ama sadece doğal güzellikler ve besin kaynakları insanı anatoprağında tutmaya yetmiyor. Sonunda insanın o hiç bitmeyen elde etme hırsı galip geliyor ve Altın Şehir olarak görülen büyük İstanbul’a göç başlıyor. Umutlar ve düşünceler genelde hep aynı: “İstanbul o kadar insanı barındırıyor, bir bizi mi barındıramayacak? Elbet bizim de nasibimiz olacaktır.” Üstelik çocukların daha iyi okullarda okuyabilmesi de düşünülmektedir.

Cezaevi yıllarım sırasında gözlemlediğim ve gerçekten şehirde yetişmiş olan insanların işlemiş oldukları suçlara bir bakalım:

Uyuşturucu kullanmak. Aşırı alkol sebebiyle asayışı bozmak. Macera olsun diye evleneceği kızı kaçırmak. Evli kadınla zina yapmak. Kendi karısını aldatarak zina yapmak. Polisle tartışmak ve hakaret etmek. Ailevi durumu iyi olduğu halde araba çalarak gezmek. Yine ailevi durumu iyi olduğu halde çeşitli uyuşturucu alemlerine katılmak. Sarkıntılık etmek... Ve buna benzer suçlar...

Şehirde yetişmiş olan insanların işlemiş oldukları suç türlerine dikkat ettiğimizde, işlenen suçların çoğunlukla heyecan verici suç türleri olduğu hemen fark edilmektedir. Üstelik ağır bir hükümlülük getirecek suç unsurlarını teşkil etmemektedir. İki ay ve bir yıl arasında cezası olan suçlar

işlemişlerdir. Ama başka bir açıdan düşünecek olursak, şehir çocukları bu tür suçları cezasını bilerek, hesap ederek mi işlemişlerdir.? Hayır! Demek ki yasaların heyecan verici suçlara öngördüğü ceza miktarı bu kadardır.

Ve, bu şehir çocuklarının cezaevinde başlayan arkadaşlıkları dışarıda yıllarca sürebilmektedir.

Yine cezaevi yıllarım sırasında gözlemlediğim ve göç yoluyla şehre yerleşmiş olan insanların bir kısmının işlemiş oldukları suçlara bir bakalım: (Tabii, bunlar her göç etmiş olan insanı kastetmek anlamına gelmez.)

Namus cinayeti. Geçimsizlik cinayeti. Kıskaçlık cinayeti. Sarkıntılık cinayeti. Kumar cinayeti. Aşırı alkole bağlanan bir anlık nedensiz cinayetler. Şaka ile başlayan ve sonu kanla biten laf kaldıramama cinayeti. Bunalım sonucu cinnet geçirerek işlenen cinayetler. Alacak verecek cinayeti. Ortaklar arası işlenen cinayet... Ve daha başka nedenlerden dolayı işlenmiş olan cinayetler. (Ama bu tür cinayet suçundan hüküm giyenler çoğunlukla yuvasına geri dönerler.)

Hırsızlık. Gasp. Darp. Kapkaç. Oto teybi çalmak. Satmak için oto çalmak. Dükkan ve mağaza soymak. Ev soymak. Tanıdık birisini takip etme yoluyla karanlıkta yardımcı silahla darbe vurarak parasını ve en değerli eşyalarını gasp etmek. Bir fahişenin parasından faydalanmak için tehdit etmek., yaralamak. Maddi durumu iyi olan bir homoseksüeli tehdit etmek, yaralamak. Kadına tecavüz etmek. Kız ve erkek çocuğuna tecavüz etmek... Ve buna benzer suçlar...

İkinci kategoride yer alan suçların cezasına baktığımızda, gerçekten de çok ağır hükümlülükler getiren cezalar olduğu anlaşılmaktadır.

Cinayet şekillerine dikkat ettiğimizde, ani hiddetleri hissetmemiz mümkündür. Ama ani bir hiddetle de olsa işlenmiş olan bu cinayetlerdeki en büyük ortak yön taviz vermemedir.

Soygun şekillerine baktığımızda, kişinin kendisini kurtarma yönlerinin ağır bastığı anlaşılmaktadır. Yani, “Ulan ben ya büyük parayı bulurum ya da hayatım kayar” düşüncesiyle çok ağır cezalı suçların yükümlülüğüne girilmektedir.

Bir başka konuya girelim. Cezaevlerinde tanımış olduğum şehirli insanların ziyaretçileri her görüş günü gelirdi. “Evladımız bir hata yapmış ama onu yalnız bırakmamız doğru olmaz”düşüncesi kendini belli ediyor. Ama Anadolu kökenli bir genç küçük bir hırsızlık suçu dahi işlese, “Bizi etrafa rezil etti, kimsenin yüzüne bakamıyoruz. Ziyaretine gitmemiz doğru olmaz. Zaten

kendimizi zor geçindiriyoruz, bir de cezaevine mi para yetiştireceğiz” düşünceleriyle yalnızlığa terkedilebiliyor. Bu bütün suçlu ve yakınları için geçerli değildir. Ama en az altı ayda bir yirmi suçlunun bu şekilde terkedildiğini düşünürsek, yılda kırktan fazla insan toplumdan tamamen kopmuş olacaktır.

İlk suçunu işlemiş olan bir suçluyu ailesi pek yalnız bırakmaz. Ama ya bırakılanlar... Yalnız kalmak, suçlunun yakınlarından utanması veya maddi durumun çok bozuk olması nedeniyle olabiliyor. Ama cezaevindeki suçlu, kendisine mektup gelmemesi ve ziyaret günleri hoparlörden adının okunmamasıyla iyice yalnızlık çukuruna düşüyor. Yani, “artık benim için evim ve ailem yok” düşüncesine kapılıyor. İşte asıl yokolma tehlikesi o zaman başlamış oluyor. Çünkü ziyareti gelen ve dışlanmadığını gören bir suçlu, her şeye rağmen yeniden evine ve ailesine dönebileceğini biliyor. Ama yalnızlığa terkedilmiş olan bir suçlu, serbest kaldığında nereyi soyabileceğini düşünmeye başlıyor. Aklına ilk gelen de yine aile çevresinden birinin mekanı oluyor.

Çünkü o ilk kez bir suç işlemiştir, hatta cezaevine gönderileceğini bile hesap edememiştir. Dışarıda çalışarak yaşamak başkadır, çalarak yaşamak başkadır. Yeni suçlu düşeceği yolda bir amatörden başka bir şey değildir. Çünkü ancak amatör bir hırsız yakından tanımış olduğu bir yeri soymayı düşünür. Tanıdık bir mekanı soymayı düşünmenin akla gelen ilk avantajlı yanı “nasıl olsa tanıdık, belki davacı olmaz” fikirleridir.

Ama profesyonel bir hırsız, asla tanıdık bir mekâna yaklaşmaz. Çünkü profesyonel bir hırsız, tanımadığı mekanlarda önce keşif yapar ve sonra işi bitirerek parayı kapar. Hava basmak için de tanıdık mekânlarda harcar. Profesyonel bir hırsızın cebinde daima para olur ve zaten parası olduğunda kendisine daha çok güvenerek işe çıkar. Ama amatör bir hırsız, tesadüfen de olsa bir iş yaptığında kapmış olduğu parayla yeni üstbaş, ayakkabı alır. Meyhaneye giderek öbür amatör yamyamlara hava basar. Yolunu bulmuş olduğu için parası bitene kadar daha önceleri yatmış olduğu Park Palas yerine üçüncü sınıf bir otelde yatar. Ama, “Yaa benim cebimde para var, işe çıkayım. Eğer yakalanacak olursam cezaevine paralı giderim” demez. İlla bütün parasını harcayacak. Sonra sokakları gezecek, etrafı keserek keşif yapacak. İş bitirecek mekân bulamamışsa durmadan arayacak. Bu arada aç, sefil ve de perişan bir duruma düşecek. Sonunda çaresizlikten rastgele bir yere dalacak. İş biterse biter. Yok yakalanırsa, iş o zaman kelektir işte. Nezaret’te beş parasız kalacaktır. Cezaevine girdiğinde adama önce ilk önce suçunu, sonrada cebinde kaç parası olduğunu sorarlar. Gerçi yalandan cevap daima hazırdır: “Süper bir mağaza işi bitirmiştım ama yakalandım be abiler.”.

Süper bir mağaza işi bitir ama yakalan. Üstelik gelir gelmez ondan bundan sigara istemeye başla. İh... bu hırsız, yaramaz hırsızdır. Bu hırsız, hırsızlığın yüz karasıdır. Aslında eleştirenlerin çoğu da takımın açlarından. Ya. Ama hiç olmazsa cezaevinde karavana yiyordur ve karnı toktur. Sigara ve çayını içebileceği bir kaç dost edinmiştir. Yeni gelen bunu hemen beceremez. Ama sonra o da alışır ve aynı tezgahı bir başka yeni gelene yapar. Akşamki yatak muhabbetlerinde hep soymuş olduğu yerlerden ve dışarıda yaşamış olduğu lüks yaşantıdan sallar durur. Sonra aynı senaryonun bir başka versiyonunu yine bir başkası sallar. Daha sonra yine aynı senaryonun başka,

daha başka bir versiyonu sallanır. Ama beş kişilik grupta bir tanesinin cebinde bir paket sigara bile yoktur.

En geç iki yıla kalmaz bizim acemi hırsız bir şeyler öğrenmiş olur. Cezaevine arada bir paralı geldiği görülmeye başlanır. Sonra daha çok şeyler öğrenir. Arada bir biraz daha paralı geldiği görülür. İki ay dışarıda, sekiz ay içeride. Dört ay dışarıda, on ay içeride.

Artık mazide kalmış olan ev ve aile yaşantısının özlemi de bitmiştir. Ancak altı ayda bir hatırlanır gibidir.

Terkedilmiş ya da kendisi yolunu şaşırmış olsun, yaşantısını cezaevinde sürdürmeye başlamış olan bir suçluya biraz yakınlık göstererek yaklaşıncı, onun o her şeyi unutmuş halinin aslında sadece suni bir yansıma olduğunu görmek mümkündür. Onun yarasını aralayıp biraz derinlere inince, bütün gerçekler tek tek ortaya çıkıverir. Aslında hâlâ evinin ve ailesinin özlemleriyle kavrulmaktadır. Bir insan çocukluğunu, ailesini ve mazisini unutamaz. Ama ona göre kendisi artık ailesinden nefret etmektedir. Artık aile düşmanı gibi görünmektedir, bir daha karşılaşmak bile istemediği bir düşman gibidir. Ama biraz daha derinlere inince, o nefret sanılan duyguların aslında yıllardır çekilmekte olan özlem duyguları olduğu hemen anlaşılır. Ama artık aileye dönüş imkansız bir hale gelmiştir. Kişi artık kendini dışarıya değil, cezaevine ait biri olarak görmektedir. Yani, “artık yuvam da, ailem de cezaevi” demektedir. Bunlara bir de kendini zayıf hissetme düşüncelerini eklersek, sonu ya cezaevinde ölene kadar bir yaşam sürmek veya bir gün intihar etmektir. Veya başka bir hırsızla veya gayrimeşru alem yolcusuyla takışarak veya bir şekilde kelek yaparak ölmek de vardır işin içinde. Kendini yalnızlık çukurunda hissedenenlerin yaşantıları hemen hemen böyledir işte.

“Ben beş defa cezaevine girmişim, sabıkalıyım. Toplum beni ne yapsın. Dışarıda yalnız yaşayacağıma cezaevinde yaşarım. Aman be abi, hayatım kaymış işte, battı balık yan gider. Arada bir dışarıyı görüyorum ya, yeter anasını satayım. Ben ne yapayım be abi, bana kader vurmuş yaa, ben sadece çalmayı ve ceza yatmayı biliyorum...” Ve daha bir sürü kendini kandırma türü avunmalar.

Ama bazıları da vardır ki, hala köye veya eve dönmeyi düşünürler. Yani her şeye rağmen yuvasına dönmek isteyenler var. Ama artık kendilerini şartlandırmışlar:

“Bir gün gelecek ve ben yuvama döneceğim. Ama büyük parayı bulduktan sonra. Güzel bir takım elbisem. Ceplerimde paket paket Marlboro. Altımda son model bir araba, cüzdanım da ağzına kadar para dolu olacak.”

Şimdi burada bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. Önce güzel bir takım elbise dedikten sonra ikinci sırada Marlboro sigarası yer alıyor. Ve ben buna çok dikkat etmişimdir. Son model bir araba ve ağzına kadar dolu cüzdan daha sonraki sıralarda yer alıyor. Peki bir paket Marlboro kaç para? Son model bir araba kaç para arkadaş? Veya ağzına kadar dolu bir cüzdanın değeri ne

kadardır? İşte burada kişi bilmeden otomatik olarak beynine yeniliyor ve açık veriyor. Cezaevinden çıkmış olan bir suçlu kaliteli veya kalitesiz bir takım elbise sahibi olabilir. Takım elbise alan bir insan iki paket Marlboro sigarasını da alır. Ama öyle aniden son model bir arabaya gelince bir dakika dur bakalım kardeş. Sen yuvana gitmekten bahsetmiş olduğuna göre oyuncak bir araba kastetmedin. Sen gerçekten son model bir arabadan bahsettin ama... Bunun bir de amacı var hani.

Şimdi gelelim kişinin beyninin otomatik olarak açık vermesi olayına. Kişinin düşünceleri hep kendini kanıtlama hayallerine şartlanmıştır. Ve aslında gerçekleşmesi çok zor hayalleri düşündüğünün de farkındadır. Yani “Kıçımda donum bile yok ama... Ben yine de yuvaya giderken adam sıfatında gideceğim” fikri sabitlemiştir. Ama kişi yine de kurmuş olduğu büyük hayallerini gerçekleştiremeyeceğinin bilincindedir.

İşte burada beyin, kişiye otomatik olarak itiraf ettiriyor; takım elbise giyerek ve Marlboro sigarası içerek adam sıfatında gezmeye kişinin aklı yatmıştır. Bu yüzden önce takım elbise ve Marlboro sigarasını ilk sıraya almıştır. Ama büyük bir iş bitirerek elde edilebilecek olan son model bir araba ve ağızına kadar dolu bir cüzdan hayaline kendisi de inanmamaktadır. Kişinin anlattıklarını dinleyecek olan birisi için araba ve cüzdan hayali zor bir iş olsa da bir anlığına değer bulacaktır, çünkü bu her insanın gördüğü bir hayaldir. Ama takım elbise ve Marlboro sigarası hayali son derece saçma sapan gelecektir. Çünkü son derece ucuz ve aptalca bir hayaldir. Ama hayali kuran kişi açısından araba ve dolu bir cüzdan geri planda kalmaktadır. Yani açıkçası, kişi olabilecek basit hayallerini ön sıraya, olması çok zor veya imkansız gibi görünen hayallerini de arka sıralara atmış bulunmaktadır. Yani, beyin olabilecek ve olamayacak hayalleri eleyerek sıralamayı otomatikman yapmaktadır.

Evet, yuvasına dönmek isteyenlerin çoğu bu hayallerle yaşamışlardır. Hep “bir gün büyük parayı bulacağım, bulacağım arkadaş” diye hayal güçlerini zorlamışlardır. Ama ne yazı ki çoğu ev ve dükkan soymak, balkondan tüp, elbise çalmak ve kapkaç yapmaktan ileriye gidememişlerdir. Büyük parayı bulamadıkça da cezaevini yuva olarak görmekten kurtulamamışlardır.

Birkaç noktayı daha belirtmek istiyorum. Şehirde yetişen ve suç işledikten sonra ailesine dönen insanlar, cezaevinde çoğunlukla aile içinde yaşanmış komik olaylardan, kadın ve kız maceralarından konuşturlardı. Yani giyim kuşamdan pek söz açmazlardı. Hatta uyuşturucu, kız meselesi ve trafik suçu işlemekten dolayı tutuklanmış olan zengin çocukları da yaşantılarından fazla söz etmezlerdi. Cezaevine kimler gelmemiştir ki? Babası yağ, deri, pamuk tüccarı olanlar. Amcası sanayici olanlar ve daha ne zengin çocukları (Genelde uyuşturucu, kız ve trafik suçlarından) gelmişlerdir. Ama hiç birisi de dışarıda son model arabasını anlatıp durmamıştır. “Bir arabam var işte” gibi sözler etmiştir.

Ama şehre sonradan gelerek yerleşen insanlar arasından çıkmış olan suçlular hep dışarıda yaşadıkları lüks hayatı anlatırlar. Başlarından geçen bir hikayeyi anlatırken hep çeşit çeşit

takım elbiseleri lafa sokarlar. Hep gitmiş oldukları lüks gazinolardan söz ederler. Yani şehir çocuklarının anlatmış olduklarına karşı bir altta kalma ezikliği yaşanmakta ve bu ezikliği de yalanlarla eşitleme ihtiyacı duyarak anlattıkları yerler, aslında beş veya altı masalı, tuvaletleri leş gibi sidik kokan meyhanelerden başka yerler olamaz. Eğer o beş veya altı masalı sidik kokan meyhaneler lüks gazino demekse, ben de çok lüks bir yaşam sürmüşüm demektir. Çünkü öyle boktan yerlerde çok zaman harcadığım olmuştur. Tabi yolsuz kaldığım zamanlarda.

(Mesela Çamlıca Tepesi'ne çıkarak çay içmek benim hiç aklıma gelmezdi, çünkü alkolsüz bir mekandı. Kafamın bulanmayacağı bir mekanda benim ne işim olabilirdi ki? Taksi tut, tepeye çık, çay veya kahve iç. Sonra da tepeden aşağı ineceğim diye tepin dur. Neymiş? Temiz hava alma hesabı olacaktı. Yaa, benim temiz havaya ihtiyacım olduğunu kim söylemiş ki? Temiz hava benim neyime gerek. Benim için havası tek temiz olan mekan para kokan mekandı. Ama bir gün geldi ve ben Çamlıca Tepesi'nde çay içmek zorunda bırakıldım. Yine her zamanki gibi bir iftiradan yakalanmış ve on- on beş karakolu gezmek için maceraya gönderilmişim. Suçum sabitti ve cezaevine gönderilecektim. Macera istikametinde bulunan ve en sakat karakollardan birisi olarak anılan Kısıklı Emniyet Amirliği nezarethanesinde dinleniyordum ki maceranın sona erdiğini ve ilk yakalanmış olduğum (bana iftirada bulunan) karakola gönderileceğimi söylediler. O yıllarda henüz yeni kullanılmaya başlanmış olan Ford minibüs ekip arabasına binmiştik... Ve yanlış yolda gittiğimizi farkettiler. Polisleri ve şöförler yapan bekçiye uyardım. Ne deseler iyi?! “Hemşerim, karakolda iş yok, güç yok. Önce bir Çamlıca Tepesi'ne çıkalım, çay kahve içtikten sonra da seni götürür teslim ederiz.” İşe bak yaa, bir çay-kahve için gezmeye gidiyormuşuz. Bekçiye “Tepede bira veya rakı var mıdır?” diye sorduğumda: “Galiba on iki karakol gezme maceranın yetmemiş” dedi. Sonunda o meşhur Çamlıca Tepesi'ne çıktık ve çayımızı içtik... Akşam çayını da cezaevinde içmişim. Ama şunu belirteyim, öğlen çayını Çamlıca Tepesi'nden manzara seyrederek içtikten sonra, cezaevinin boş havuzuna bakarak akşam çayı içmek de çok kelek bir duygu oluyor harbiden.

Gelelim yine konumuza, açıkcası bir takım elbise giydikten sonra cebine de iki paket Marlboro koyunca adam olunmuyor. Olunur da, haybeden adam olunur işte. Daha açıkçası birkaç günlük adam olunur. Yuvaya tekrar dönüş için hep zengin olma bahanelerini öne sürerek aynı yolda devam etmek, sadece boşa geçecek olan yıllar ve sağlıksız cezaevi ve sokak yaşamının daha çabuk yakınlaştırmaya başlamış olduğu acı sondan başka bir şey değildir. Çünkü insan çok yaşlanmış olduğunda çalmayı da beceremez. Ancak dilenebilir. Eğer dilenmeyi de beceremiyorsa o zaman iş daha kelek demektir. Çünkü geriye kalan yol, çöplüklerden karın doyurmaktır. İşte o duruma gelindiğinde gece yatarken bazen düşünülür: “Hani ben büyük bir iş bitirecektim ve aileme hava basacaktım. Ama ben şimdi ne hallerdeyim”.

Evet, “yuvaya dönerdim ama...” diyenlerin sonlarının başlangıcı çoğunlukla işte hep böyle olmuştur. Sokaklarda çöpten yiyecek toplayan birazcık bitirimvari bir tip görmüş olduğunuzda anlattıklarım aklınıza gele. Emi.

Aşırı Mastürbasyonun Sapıklaştırması

Mastürbasyon:

Yalnız kalmaktan veya yalnız kalmak zorunda bırakılmaktan dolayı erkeğin kadına oranla daha sık kullanmış olduğu bir tür kendi kendini tatmin etmek için boşalma yöntemi. Ya da karşı cinse ilgi duyan ama beceriksiz olma korkusu yüzünden bazen ömür boyu alışkanlık haline gelen bir saplantı.

Mastürbasyona ihtiyaç duyulan anlar:

Yalnızken ihtiyaç duyulduğunda sadece boşalmak için yapılır.

Pornografik dergi veya film gibi görsel etkilenme anında yapılır.

İlişki kurmada başarısız olma ve küçümsenme korkusu nedeniyle alışkanlık haline gelebilir (Ve korku yenilmedikçe de sürer).

Bir eğlence sırasında (dans, ten teması) kadına yaklaşamama nedeniyle yapılır.

Alkol aldıktan sonra göz önüne gelen herhangi bir hayale göre yapılır.

Uyuşturucu alındıktan sonra görülen halisünasyonlar sonucu zorlanarak yapılır. (Genellikle sapıkça hayaller olur.)

Kısacası bir insanın küçücük bir hayalden bile yola çıkarak uygulayabileceği tatmin etme yoludur.

Ama cezaevinde yatan bir insan seçebileceği tek baş ağrıtmayan yoldur. (Önce-deki bölümlerde mastürbasyon yerine ilişkiyi tercih edenlerin başlarına neler geldiğini anlatmış olduğum için baş ağrıtmayan yoldur diye ekledim.)

Cezaevi kapalı bir yapı olduğu için insan hep aynı insanları, duvarları, tuvaletleri, bahçeyi, merdivenleri ve gardiyanları görür. Bir mahkum için en çekilmez şeyleri başında da hep aynı şeyleri görmek gelir.

Cezaevinde gerçekten yeni olabilecek tek şey acık saçık resimli ucuz gazete ve dergileridir. Samimiyet kurulmuş olan bir gardiyana (gizli olarak) erotik bir dergi aldırılabilir Yaz aylarında su durumunun kritik oluşunu düşünürseniz artık durumu siz değerlendirin.

Zaten erotik dergi olmuş veya olmamış hiçbir şey fark etmez. Çünkü mastürbasyon yapmak için daima bir bahane bulunur. Erotik dergi ve gazete sadece yapılan mastürbasyon sayısını artırmaktadır. Ve böylelikle insan daha fazla çökertmektedir. Ama birisi şakayla karışık ‘Ulan, ha bire kenefe gidip tek atmaktan eridin, kurudun be’ diyerek takıldığında, kulaktan kulağa yerleşmiş olan sabit bir cevap verilir: ‘Ne erimesi, ne kuruması be koçum. Çalışan demir paslanmazmış.’ (Demir sert bir madendir. Ama organ etten başka bir şey değildir. Ama sen gel de bunu adama anlat.)

Mastürbasyon ya tahrik yoluyla veya hayal gücünü zorlama ile yapılır. Cinsel organ pompalanan aşırı kan sayesinde sertleşmektedir. Herhangi bir sorunu olmayan bir erkek şakalaşırken veya başka şekillerde bir kadınla ten temasında bulunduğunda cinsel dürtüleri uyanır. Yani normal bir uyanış şeklidir. Ama cezaevindeki bir insan her ne kadar erotik dergi resimlerinden dolayı tahrik olsa da bu kendini zorlama anlamına gelir. Çünkü ortada dışının kendisi değil, sadece çıplak resimleri vardı.

Zoraki mastürbasyona maruz kalmış olan bir kişi zaten ilk olarak beynini yormaktadır. Çünkü hayal kurması gereklidir ama bu hayaller genellikle sabit hayaller olmamaktadır. Daha önce kurulmuş olan cinsel ilişki hayalleri ağırlıktadır. Daha sonra etrafındakilerden duymuş olduğu ve kendisine değişik gelen seks hikâyelerini beyninde değerlendirmek ve kendini o değişik hikâyenin kahramanı olarak görmek gelir. Sonra sıralama uzar gider ama daha değişik fanteziler halinde. Yolda giden bir bayana laf atarak tanışmak ve yatağa girmek. Bir bayanın adres sormasıyla başlayan yakınlık ve yatağa girmek.

Mastürbasyon arttık fanteziler de tehlikeli boyutlara ulaşmaya başlayacaktır. Çünkü her şey hayallerden ibarettir. Hep aynı fantezilerden zevk alma dönemi yavaş yavaş dona erer. Artık çok daha değişik ve zor fanteziler aranmaktadır. Bunların başında gelen en değişik ve zor fantezi de tecavüz hayalidir. Evet, daha önce hiç denemediği ve hayal edilmediği halde en cazip hayal türü haline gelmeye başlar.

Ve adı tecavüz olan bu yeni hayal türü, bir gün gelir genç bir bayanın, orta yaşlı bir kadının, hatta yaşlı bir kadının, küçük bir kız veya erkek çocuğun hayatını karartabilir. Hatta fail, sırrını saklamak ve cezadan kurtulmak için kurbanı çekinmeden öldürebilir de. Yani, sadece tatmin olabilmek için yeşertilmiş olan bir hayal, umulmadık felaketlerin başlangıcı olabilmektedir.

Tecavüz Sonrası Suçlu Taraf. Ve Nedenler

Tecavüz suçu toplum bireyleri arasında en çok tepki gösterilen bir suçtur. Ana tecavüz suçuna tepki gösteren sadece toplum bireyleri değildir. Tecavüz suçunu işleyen birine polisler, yargı organı temsilcileri, gardiyanlar ve mahkumlar da tepki gösterirler. Ayrıca, tecavüz suçunun işleniş şekillerine göre tepki gösterme yöntemleri de değişmektedir.

Şimdi size akıl almaz bir tecavüz olayını anlatacağım. 1970’li yılların sonunda (yine bir iftiradan dolayı) cezaevine girişlerimden biriydi. Kimisi volta atıyor, kimisi beşlikten ikilik kafa çayını önüne koymuş, muhabbetinde. Ben de bir arkadaşımın sigarasına masa tenisi oynuyordum. Birden heyecanlı konuşmalar duymaya başladık. Koğuşumuza bir genç getirilmişti ve durumunun çok kötü olduğu söyleniyordu. Cezaevinde sigarasına veya çayına oyun oynanırken oyunu yarıda bırakmak galip durumda bile olsan hakkını kaybetmek demektir. Ama ciddi bir durumda söz konuşuydu ve rakip arkadaşla oyunu bırakarak koğuşa gitmeye karar verdik.

Koğuştakiler on altı-on yedi yaşlarındaki gencin etrafında çömelmişler ve merakla bakıyorlardı. Dudakları patlamış, elmacık kemikleri ve gözlerinin etrafı mosmordu. Avuçlarının içi

dayaktan artık pelteleşmiş gibiydi ve elleri tutmuyordu.

İki gün boyunca hiçbir şey yemeden baygın yattı. Kendisine gelmeye başladığında çay, peynir, ekmek verdik. Sigara içerken elleri hâlâ tutmuyordu. Suçunu sorduğumuzda, ‘Komşunun bahçesinden otuz metre hortum çaldım.’ Dedi. Yine uyudu.

Şimdi biz az veya çok olsun birçok suçun cezasını bilen insanlardık. Polisin suçlara göstermiş olduğu tepkileri ve ruh halini zaten iyi biliriz. Gardiyanlarla polislerden daha çok beraberiz ve onların ne yayıp ne yapmayacaklarını kestirebiliriz. Fakat gelen gencin durumuna bakınca hortum çalmış olduğuna inanmamız söz konusu bile olamazdı. Bu işte bir enayilik vardı. Gardiyanlarla aşırı samimiyeti olan arkadaşları göndererek bilgi edinmeye çalıştık. Gencin suçunun hırsızlık olduğunu söylemişler. Bize göre inandırıcı olmaktan çok uzak bir bilgiydi bu. Gencin durumu ortadaydı. Bu gencin karakolda çok hırpalanmış olduğu ayağındaki falaka ipinin izleri olan kesiklerden belliydi. Kapı altı meydancısı devamlı kapı altında durduğu için gencin gardiyanlar tarafından da dövüldüğünü görmüştü. Ama gardiyanlar yine de gencin suçunun hırsızlık olduğunu söylemişlerdi.

Şimdi gelelim tepki derecelerine: Bir defa hortum çalmaktan yakalanmış bir genci hiç bir polis öldüresiye dövmez. Bırakın hortum çalmayı, yıllardır çalan ve karakolların abonesi olan azıllı hırsızlar bile toplam olarak o kadar dayak yememişlerdir. Hortum çalmaktan yakalanmış olan birine polisin vuracağı, on copu geçmez, hadi göz korkutma amacıyla yirmi cop olsun, ama daha fazla vurmazlar.

İkinci tepki: Karakolda öldüresiye dövülmüş olan bir suçluya gardiyanlar suçu ne kadar adi hırsızlık olursa olsun bir de kapı altında meydan dayağı çekmezler. Polis tarafından cezaevi idaresine teslim edilen bir hırsıza gardiyanların kapı altında vuracağı, altı copu geçmez. O altı copun anlamı da, ‘Hoş geldin bakalım, niye geldin, bir daha gelecek misin’ demektir.

Bir suçlu tutuklandığında tevkif müzekkeresinin bir kopyası da suçluya verilir. İtiraz dilekçisi yazmak isteyen birisi tevkif müzekkeresinde yazılı olan dosya numarasını belirtmek zorundadır. Ayrıca mahkemede dosyaların karışması durumunda da tevkif müzekkeresi gösterilerek dosyanın bulunması sağlanır. Tevkif müzekkersinde bir de şöyle bir bölüm vardır: Aleyhine isnat edilen suç: Falanca. Herkesin işlemiş olduğu suç isnat bölümünde yazılıdır. Ama tevkif müzekkeresini sorduğumuzda kendisine verilmediğini söyledi. Bu da imkânsız bir şeydir. Çünkü tevkif müzekkeresi gerçekten çok önemli bir evraktır. Bir suçlu mahkemece tutuklandıktan sonra koridora çıkartılırken mübaşir, ‘tevkif müzekkereni aldın mı?’ diye sorar. Eğer mahkeme salonunda tevkif müzekkeresinin verilmesi unutulmuşsa mübaşirin uyarısıyla tevkif edilmiş olan tarafa mutlaka verilir.

Fakat gencin bakışları hep korku doluydu ve o korku doku bakışlarının arkasında da çok korkunç bir suçu sakladığını hissediyorduk. Gardiyanların da gencin suçunu sakladığından emindik. Bir gardiyanı kişinin suçu ilgilendirmezdi, gardiyan sadece idareyi temsil eden düzeni sağlamakla yükümlüydü.

Hiç unutmam, on yedinci gün gardiyanlar geldi ve hiçbir şey söylemeden genci apar topar götürdüler. Yarım saat sonra da gencin tahliye edilmiş olduğu haberini duyduk. Ama gardiyanlar

genci koğuştan götürürken bile çok ağır küfürler ediyorlardı. İş yine karıştı. O gün birçok fikir yürütmemize rağmen gencin suçunun bir sır olarak kalacağını düşünmeye başlamıştık. Ama emin olduğumuz bir şey vardı, bize göre genç tahliye edilmemişti, sadece koğuştan veya cezaevinden uzaklaştırılmak istenmişti ve bu da gerçekleştirilmişti.

İki gün sonra hükümlü kısmından dört mahkum geldi ve o genci sordular. ‘Tahliye olduğunu söylediler, gitti’ dedik. Bu arada bahçe gardiyanı konuyu duymuş ve öbür gardiyanları toplamaya başlamış. Başgardiyan mahkumların galeyana gelme olasılığını göz önüne alarak jandarma komutanını kapı altına çağırmış. Cezaevinde ayaklanma gibi bir şeyler olacağına bu hemen hissedilir zaten.

Ziyaret günü hükümlü kısmında yatan birine gencin işlemiş olduğu suçun haberi gelmiş. Çünkü gencin ailesiyle dışarıdan ailece tanışıyorlarmış. Ve haber diğer mahkumlara da yayılınca linç etme kararı alınmış. Ama ayaklanma ve linç etme kararı idare yanlısı bazı kişiler tarafından idareye bildirilmiş. Gardiyanlar da ayaklanma ve linç korkusuyla genci apar topar başka bir cezaevine nakletmişler. Başgardiyanlar, jandarma komutanı ve bütün idare temsilcileri kısımların kapısı önünde koğuş mümessilleri ile görüşerek mahkumları yatıştırdılar. Yarım saat içinde de her şey normale döndü. Evet, ayaklanma ve linç kalkışma yönünde mahkumları galeyana getirmek üzere olan bu ağır suçun türü neydi? Suçun adı tecavüzdü. Ama gencin tecavüz etmiş olduğu kurban, kendisini doğurmuş olan öz annesiymiş! Babası İstanbul dışındaki inşaatlarda çalışmış olduğu için ancak ayda bir kez evine gelebiliyormuş. Ve ana oğul yalnız kaldıklarında genç, annesinin ellerini bağlayarak günlerce tecavüz etmiş ve kaçmış. Ama sonunda yakalanmış.

Düşündüklerimizde haklı çıkmıştık, hiç kimse hortum çalmış olduğu için öldüresiye dövülmezdi. Hatta azılı hırsızlar bile o kadar haşat edilmezdi. Gencin işlemiş olduğu suç gardiyanları bile ürkütmüştü. Demek ki bu dünyada olmayacak şey yokmuş.

Şimdi gelelim tecavüz suçunu işlemiş olanların cezaevinde yatanlarına.

Önce gerçekleştirilmiş olan tecavüz eylemi türlerine bir bakalım:

Evlenme vaadiyle bir genç kızı kandırarak cinsel emeline kavuşmak ve sonra terk etmek. Bir genç kıza zorla sahip olmak. Grup halinde bir genç kızı dağ veya ormana (ıssız bir mekâna) kaldırarak tecavüz etmek. Otostop yapan bir bayanı kaçırarak tecavüz etmek. Orta yaşlı bir kadına tecavüz etmek.

Yetmiş yaşının üzerinde yaşlı bir kadına tecavüz etmek.

Bu tür tecavüz olaylarının failleri genelde yirmi ve otuz beş yaş grubundandır. Bunlar,

kandırarak, yalnızlıktan istifade ederek ve zor kullanarak yapılan tecavüz eylemleridir. Ama yetmiş yaşının üzerindeki yaşlı bir kadına tecavüz edenler genelde yirmi beş yaş grubunun insanlarıdır. (Cezaevindeki lakapları da zaten hep yetmişlik olur).

Bir başka tecavüz eylemcisi grubuna geçelim:

Küçük yaştaki kız ve erkek çocuklarına tecavüz edenler vardır. Yöntemleri genellikle kandırmadır. Çocukların en gözde mükafatlandırılma nesneleri şekerleme ve çikolatadır. Kendisine renkli ambalajlı olan bir tatlı ürün verilen çocuk memnuniyetini belirtmek için sıcak davranmaya başlar. Baba veya amcanın bir çocuğa çikolata vermesi, kendisine değer verildiği hislerini uyandırır. Yabancı bir kişi tarafından bir çocuğa verilen renkli ambalaj içindeki ürün her ne kadar cazip görünse de çocuk önce tereddüt eder, çekimser kalır. İşte bu arada kişi tatlı sözler söyleme yöntemini kullanmayı deneyerek çocuğun kalbini kazanmaya çalışır. Eğer çocuğun ailesi maddi bakımdan zayıf değilse, çocuk zaten renkli ambalaj içindeki tatlı ürünlere alışıl olduğu için pek ehemmiyet vermez ve kişiden uzaklaşır. Eğer çocuğun ailesi maddi bakımından zayıf ise, çocuk için o renkli ambalajı elde edebilmek bir heves halini alır. Yani, başlangıç yine maddiyat eksikliğine dayanarak başlamış oluyor. Çocuk önce çekingen davranıyor. Ama renkli ambalajı elde edebilmesi için de kişinin söylediği yere gitmesi gerekmektedir. Ve çocuk teklifi kabul eder.

Sonuç. kurban çocuğun, yaşamı boyunca unutamayacağı korkunç anlardır. Hatta, aklının ermeye başladığında intihar bile söz konusu olabilmektedir.

Haberler: ‘Bunalım geçiren orta okul öğrencisi (kız veya erkek) kendisini tavana astı. On üç yaşındaki tornacı çırağı intihar etti. On iki yaşındaki ilkokul öğrencisi evinde ölü bulundu. Ölüm nedeni polis tarafından araştırılıyor.’

Şimdi, bir ortaokul öğrencisi, on üç yaşında bir tornacı çırağı veya bir ilkokul öğrencisi intihar ediyor, ama yapılan yorumlar ve değerlendirmeler hep aynı: Bu-na-lım.

Peki hiç düşündünüz mü? Altı yaşında bir çocukken tecavüze uğramış olan on iki yaşındaki bir çocuk intihar edemez mi? Belki ailesinin tecavüz olayından haberi var ve unutmuş görünmektedirler. Ama çocuk büyüdükçe tecavüze uğramanın ne demek olduğunu çok daha iyi anlıyor. Aile bireylerinin yüzüne baktıkça utanç duyuyor ve sonunda intihar ediyor; aile de yıllar önceki tecavüz olayını saklamak zorunda kalıyor.

Veya, çocuğun yıllar önce tecavüze uğradığından ailenin haberi yok. Ve çocuk büyüdükçe başına gelmiş olan ve saklamış olduğu tecavüz olayından dolayı bunalıyor. Kendisine yaklaşan ve yakınlık gösteren herkesten aynı hareketin geleceğini düşünmeye başlıyor. Yani yıllar geçmesine rağmen çocuk hâlâ tecavüz olayının bunalımından kurtulamıyor. Bir gün bakmışlar ki çocuk intihar etmiş. Tecavüz olayından kesinlikle haberi olmayan aile çocuğun durup dururken intihar etmesine hiçbir anlam veremiyor. Yorum yine Bu-na-lım.

Veya şöyle düşünün: Çocuk yıllar önce tecavüze uğruyor ve bunu yıllarca saklayabilir. Ama bir gün geliyor ve zayıf notlarla dolu karnesini alarak eve geldiğinde içini büyük bir korku

kaplamış ve kendisini çıkmazda görüyor. Aile büyüklerinden gelecek ağır sözleri işitmesi an meselesi. İçinde yıllardır saklamış olduğu tecavüz olayı... Ve kendisini tükenmiş olarak gören çocuk sonunda intihar yolunu seçiyor.

Bu dünyada öyle haybeden her şeye bunalan intihar etmiş olsaydı, dünyanın nüfûsu şimdikininki dörtte biri kadar bile kalmazdı.

Tecavüz suçu işlemiş olan bir suçlu cezaevinde karakolda çekmiş olduğundan çok daha ağır cezalar çeker. Hele bu suçlu küçük yaşta bir çocuğa tecavüz etmekten dolayı gelmişse baskılar daha da ağırlaşmaktadır. Ceza derken, sadece dayak atma olayını kastetmiyorum. Karavana sırasında hep en sona atılma. Gece yatak sohbetlerine alınmama. Karavan taşıma, devamlı çöp dökme, her türlü ağır temizlik işine gönderilme. En ağır da tecavüzcüye söylenen her cümle başında '...na koyduğumun sapığı seni' denmesi.

Ama zaman geçiyor ve araya Bayram giriyor. Bayram sonrası biraz olsun bir aldırmamazlık başlıyor ve durum normale dönmüş gibi görünüyor. Ama yine de mimli bir kişi olarak görülüyor.

Şimdi tecavüz suçundan tutuklanmış olanların bu duruma sürüklenme nedenlerini bir inceleyelim.

Önce yaş durumuna bakalım. Genç bir bayanı evlenme gibi vaatlerle kandıranlar arasında bir yaş grubunu söylemek pek mümkün değildir. Çünkü bu tür bir suçu her yaştan insanlar işlemektedir. Zorlu tecavüz edenler arasında da her yaş grubundan insanlar bulunmaktadır.

Ama küçük çocuklara tecavüz edenler grubuna bakıldığında ilginç noktalar göze çarpmaktadır.

Küçük yaştaki çocuklara tecavüz eylemi yapanların başında elli yaş grubu geliyor. Çoğu ya hiç evlenmemiş veya yıllar önce eşinden boşanmış, yalnız yaşıyorlar. Ama bu elli yaş grubunun tecavüz amacını anlamak hiç zor olmasa gerek: Körpe et ve daha gelişmemiş genişlememiş organlar.

Küçük çocuklara tecavüz eylemi gerçekleştiren bir başka grup da, yirmi ve otuz yaş arasındaki genç insanlar. Çoğu evli ve çocukları var, ama köylerinde. Dikkat çeken bir başka nokta, bu gruptaki tecavüz suçluları küçük yaştaki kız çocuklarına pek dokunmuyorlar. Küçük yaştaki erkek çocuklarını tercih ediyorlar. Nedeni mi? Bir kız çocuğunun dişilik organı var. Ailesinden saklamasına pek imkân olmuyor. En çok çekinilen tehlike de kız çocuğunun erken de olsa kadınlığa geçebileceği ve hamile kalacağı korkusu. Yani 'kim yaptı' sorusunun sonunda olayın ortaya çıkabileceği korkusu hakim. Bu yüzden kız çocuğu sakat bir tercih olarak görülüyor. Ve bu grup hep tanıdık bir çevrenin çocuğuyla devam ettirebileceği bir ilişkiye girme yöntemini tercih ediyor. Bir erkek çocuğa tecavüz ettiklerinde çocuk genelde saklama yolunu seçiyor. Hatta tecavüzü gerçekleştiren taraf çocuğa iyi davranarak, para ve hediyeler vererek bu ilişkiyi devam ettirebiliyor. Ama ondan sonra hata yapmaya başlıyorlar, çünkü sadece o kurbanla yetinmek istemiyorlar. Arada bir değişiklik olsun diye aynı eylemi çocuğun bir başka arkadaşına da yapmak istiyorlar. Yani, "nasıl olsa utanır ve korkar. Kimseye bir şey söylemez" düşüncesi onları yeni bir ava itiyor. Zaten ne olursa o "nasıl olsa bir şey söyleyemez"lerden oluyor ya. Sonunda iş bir yerlerden patlak veriyor, tabi dört veya beş kurbandan

sonra.

Şimdi gelelim meslekler konusuna:

Elli yaş grubunun çocuk avcıları genellikle yalnız yaşayan emeklilerden ve seyyar işlerle uğraşanlardan oluşuyor. Yani, uzaktan bakıldığında çok iyi bir amca gibi gözüken orta yaşın üzerindeki bir insanın, bir komşunun küçük kız veya erkek çocuğuna nasıl bir bakış açısı taşıdığını anlamak pek mümkün değildir. Bunu anlayabilecek birisi varsa, o da yine toplumun dışına itilmiş azılı sabıkalılardır. (Tecavüz suçu işlemiş olanlardan değil, çalarak ve soyarak yaşamını sürdüren azılı sabıkalılardan bahsediyorum. Çünkü azıllılar yaşamlarında çok insan tanıma imkanına sahip oldukları için, bakışların neler ifade etmiş olduğunu çok iyi anlarlar. Çünkü onlar her ne kadar diplomaları olmasa bile yine de insan davranışı konusunda erken teşhiscilerdir).

Gelelim genç sayılan evli ve çoluk çocuk sahibi erkek çocuğuna tecavüz eden suçluların mesleklerine:

Birinci sırayı (Namuslu inşaat işçilerinin zoruna gitmesin ama...) inşaat işçiliği yapanlar alıyor. Bir inşaatta işe başladıktan sonra çevredeki en tatlı erkek çocuğunu gözüne kestirmekle başlıyor her şey. Sonra top oynama, tatlı ve meyve suyu ikramları ile güven kazanılıyor. Gerisi çocuğu inşaatın kuytu bir köşesine çekmeye kalıyor. Eğer çocuk tecavüz olayına sessiz kalırsa... Ki genellikle kalıyor, arkadaşlarının da aynı akibete uğramasına zemin hazırlamış oluyor. Taa ki tecavüz olayı bir yerden patlak verene kadar.

Daha sonraki meslekler ise seyyar işler. Tatlıcılık, hamallık, pazarcılık, eskicilik, hurdacılık ve bu tür işler işte.

Şimdi sizlere bu insanlarla cezaevinde bir sohbet sırasında konuşmuş olduğum anlardaki gözlemlerimi aktarmak istiyorum.

Hepsi de şeytana uymuş olduğunu ve çok pişman olduğunu söylüyor. Pişman olmak hiçbir şeyi değiştirmiyor ki. Bir mağazayı soyan bir hırsıza mağaza sahibi pişman olup olmadığını sorarsa hırsızın vereceği cevap da aynıdır: “Abi, şeytana uydum ver bir cahillik ettim işte. Bir daha çalmayacağım. Yeter ki beni affedin. Ne olursunuz beni bırakın. Bir daha çalmak mı... Tövbe...” Ama hırsız o işten kurtulduğunun aynı gecesi başka bir mekana dalar. Ama soyar, ama yakalanır. Çünkü bir hırsızın yapabileceği tek iş hırsızlıktır. Bir hırsızın amacı çalışmadan beleş geçinmekten başka bir şey değildir.

Bir hırsızın çalma eylemi yaparak topluma vermiş olduğu zararı, tecavüz eylemi yapan

birinin vermiş olduğu tahribat ile kıyaslamak mümkün bile değıldir. Hırsızlık kötü bir şeydir, ama yine de hırsız çalmaktan vazgeçmez. Bir hırsızın düşüncesi hep aynıdır: “Amaaan, çalmayla mal mı biter?” Evet, bu dünyada çalmayla mal bitmez, yakalamayla hırsız da...

Ama toplum tarafından haklı olarak hep aşağılanan hırsızlar, bir tecavüz olayına toplumdan çok daha etkili bir şekilde tepki göstermektedirler. Hatta işin sonu galeyana gelerek sapığı linç etmeye kadar bile varabilmektedir.

Burada anlatmak istediğim, küçücük bir çocuğun hayatını karartan bir sapığın bile pişmanlıktan söz edebilmesidir. Ama pişmanlığını ifade ederken de hemen şeytana uyduğunu söyleyebilmesidir. Ha ha ha, şeytana uymak ha. Bu dünyada şeytan denen bir yaratık varsa, o da insanın kendisidir. Zevkini yaparken her şey güzel. Ama kuyruğun tutuşunca şeytana uymuş ol. Bu kime inandırıcı gelir?

Yani, “neden yaptın?” sorusuna net bir yanıt alınamamaktadır. Bir hırsız yaşayabilmek için çaldığı cevabını verebilir. Bir katil öldürmek zorunda kaldığı için öldürmüş olduğu cevabını verebilir. Ama bir tecavüzcü cevap veremiyor işte.

Sonra konuyu değıştirerek yoklamaya devam edince işler değışiyor. Çocukluğu yalnız ve sevgisiz geçmiş. Okul yılları yine berbat geçmiş. Gençlik aşkı hiç olmamış. Çekimserlik duyguları ve cinsel konularda başarısızlık korkuları yüzünden evlenilememiş. Veya evlilik başarısız olmuş ve ayrılıkta bitmiş. Emekli maaşı ile veya seyyar bir iş yaparak geçinme zorunluluğı var. Ve cinsel yönden nasıl tatmin olduğu sorusuna “Yıllarca mastürbasyondan başka bir şey yapmadım” cevabı veriliyor.

Yani tecavüz eylemi gerçekleştirilene kadar hiçbir şekilde cinsel ilişki kurmamış olanlar var. Sadece hayallerle dolu aşırı mastürbasyonla geçmiş olan uzun yıllar var. Ve ilk kurulan cinsel ilişki de bir çocukla oluyor. Daha önce yaşlı bir sapığın tecavüz amacımın körpe et ve gelişmemiş, genişlememiş organlar arzusu gibi göründüğünü belirtmişim. Sonra tecavüz eyleminin daha gerçekçi görünen bir nedeni ortaya çıkıyor: Hiç cinsel ilişkide bulunmamış olan bir erkek başarısız olmaktan korkar. Ama bir çocuk bir erkeğin cinsel başarısından hiçbir şey anlamaz. Ve dolayısıyla da “sen beceriksiz erkeğin tekisin” diye haykıramaz. Başarı veya başarısızlık yine gizli kalmış olur. Taa ki bir gün yakayı ele verinceye kadar.

Erkek çocukla ilişki kuran bir inşaat işçisinin başarısızlık gibi bir korkusu olmadığı gözleniyor. Eşi köyde kalmış. Birbirinden güzel, havalı ve de zarif şehir kadınlarının kendisine ilgi göstermeyeceğinden emin. İnşaat işçiliğinden elde edilen kazanç ile bir fahişeye yönelmek pahalı geliyor. Çünkü köyde para bekleyen bir aile var. Aramış olduğu özelliklerde zevkine uygun ve paralı bir homoseksüel bulamamış. Rasgele tecavüz etmenin sonu linç edilmeye kadar gidebilir. Ama yine de bir erkek çocuğuna tecavüz eylemi gerçekleştirmiş. Fakat onu da şöyle açıklıyor: “Ben zorla bir

şey yapmıyorum ki. Ben sadece ilk seferi biraz zorlayarak yapıyorum. Sonra çocuk kendisi geliyor. Ben ona istediklerini alıyorum. O da bana karşılığını ödüyor”.

“Birisi aynı şeyi senin çocuğuna yaparsa ne yaparsın sorusuna “benim oğluma mu? Şerefsizim öldürü...” Ama lafin sonunu getiremiyor. Ani tepkisi yarım kalmış oluyor.

Köydeki gençliğinden konuştuğunda, “köyde sadece ahırda mastürbasyon yapardım, hem de günde beş altı kez. Bir de eşek ve çeşitli hayvanlar yakalayınca işte...” diyor. Evlendiğinde gerdek gecesine girmek bile ona çok ürkütücü gelmiş. Sadece mastürbasyon hayvanlar yoluyla tatmin olmayı bildiği için gerdeğe bile zor girmiş.

Yaşlı grubun insanları tanıdık çevreden olan bir çocukla devamlı ilişki kurmayı göze alamıyor. Çünkü çevresinde az buçuk da olsa bir saygınlığı var. Çünkü çevresinde güler yüzlü, tonton ve şeker bir amca tiplemesi çizmiş. Çevresinde belki her gün en az on beş- yirmi çocuğa tecavüz eylemi gerçekleştiriyordur bakışlarıyla. Ama o gülen yüzünün arkasındaki aç ve sapık düşünceleri çevre kolay kolay anlayamıyor. Gerçek kişiliğini saklayarak yabancı semtlere gidiyor ve cebine koymuş olduğu birkaç paket çikolatayla dolaşıyor. Ve ıssız bir mekanın yakınında bir av bulduğu zaman da tonton amcalığı gitmiş, yerine canavar ruh taşıyan hali gelmiş oluyor.

Daima gülümseyen cömert tonton amca ve ağabeylere dikkat!

Yaşlı veya genç sapıkların en çok gezinmiş olduğu yerleri de belirteyim: Deniz kenarları, lunapark civarları, ilkokul civarları, ve yakınındaki otobüs durakları, kalabalık istasyonlar, çocuk parkları, balık tutulan kıyı şeritleri, bazı balıkçı ve oltacı amcalar, şimdi çok gözde olan atari salonları, memleketinden kaçıp gelmiş saf çocukların kolayca avlanabileceği şehirlerarası otobüs garajları... Sokaklarda göreceğiniz seyyar tatlı mamülleri satan bazı amcalara dikkat ediniz. Çünkü cezaevine o kılıkta gezenleri de teşrif ettirilmiştir.

İpuçları benden. Çocuklarınızı ve diğer kurban adaylarını korumak sizden. Çünkü şehirlere göç olayları hala devam ediyor ve köyünde mastürbasyon yapmak ve eşşek becermekten başka bir şey bilmeyenler de çoğalıyor. Alımlı şehir kadınlarına ağızlarının suları akanlar da çocuklara yönelmeye devam edeceklerdir.

Cezaevi Sonrası Uyum Sağlama

Uyum sağlamak toplumun birçok bireyinin çekmiş olduğu en büyük zorluklardan birisidir. Uyumsuzluk sadece cezaevinden çıkanlarda olmuyor. Şimdi sizlere uyumsuzlukla ilgili yine gerçek

ama çok acıklı bir öykü anlatmak istiyorum.

Almanya'nın Coburg kentinden Augsburg kentine yeni taşınmıştık. (Augsburg Almanya'nın Hollywood'u sayılır.) Daha açıkça söylemek gerekirse Coburg'u terk etmek zorunda kalmıştık. Suçlu da benmişim haa. Okulların bisiklet parklarındaki bisikletlerin şifreli kilitlerini açarak emanet almış olmam suç sayılıyormuş. Ayrıca gariban mahallelerde yaşayan Türkleri ucuz yoldan bisiklet sahibi yapmam da suç sayılıyormuş. İyi ama hiçbir derste bana böyle şeylerin suç olduğunu söylememişlerdi. Bunu benim saf bir çocuk olmamı da eklersek benim suçsuz bulunmam gerekirdi.

Augsburg hoş bir kenti. İlk günlerde çevreyi tanıdıktan sonra, bir de gece gözüyle çevreyi görmek istemişim. Yine bir gece öylesine dolaşırken lastiği patlamış bir VW minibüs gördüm. Sarışın ve uzun boylu bir adam kirikoyla uğraşıyordu. Yaklaşarak seyretmeye başladım. Sessiz yanaşma işlerini çok iyi becerdiğim için adam beni biraz geç fark etmişti. Önce bana bir baktı ve hızla minibüsün raylı kapısını kapatıverdi. Ardından hemen kaybolmamı söyledi. Bu arada peş peşe polis arabaları geçmeye başlanmıştı. Polis arabalarının adamı rahatsız ettiğini fark etmişim. Adam yine kaybolmamı söylediğinde gülerek, "Ben epeydir seni gözlüyorum. Minibüsün içi ağzına kadar Mercedes jant kapağı dolu. Onları yolda mı buldun?" dedim. Önce "Sen İtalyan mısın?" diye sordu. Ben, "Türküm" dedim. Sonra Mercedes jant kapaklarının satış temsilcisi olduğunu söyledi. Yine gülerek "Bırak bu temsilciyim işini yaa. Jant kapakları hem darbeli, hem de boyaları bozuk. Bunları kendin mi topladın?" dedim. Adam kızarak, "Sen akşam şeytanı mısın oğlum? Kaybolsana," deyince yine güldüm. "Ben buraya Coburg'dan postalandım. Ama Coburg'da Mercedes jant kapağı toplama işlerini hep Türkler yapardı," dedim. Adam iyice şaşırılmıştı. "Seni tanıdım, sen gece şeytanısın. Sana bir kola açayım mı?" diye sorduğunda bira içmek istediğimi söyledim. (Almanya'da şekerli ve vitaminli diye satılan Karamalz çocuk birasıyla başlar her şey. Sonra fiçı fiçı biralar yetmez olur. Ben de böyle başlamıştım.) "Üzgünüm ana çocuk birası yok" dedi. "Eşşek değilsin ya, sende adam birası versene oğlum," dedim.

Ve böylece zoraki da olsa onunla dost olmuştuk. Mutlaka görüşeceğimizi söyleyerek giderken arabasının plâkasını ezberlediğimi belirtmişim.

Adi Peter'di. Bir hafta sonra evine telefon açtım ve randevulaştık. Karısıyla birlikte gelmişti. Güzel bir piknik yaparken işten konuştuk. Ve anlaştık. Artık jant kapaklarını ben toplayacaktım ve o benden satın alacaktı.

Ama Coburg'dan sepetlenmiş olduğum için yakalanmam çok kötü olurdu. Ayrıca ailem Coburg'da kefalet ödeyerek kurtarmıştı beni. Yani bir daha kefaletle kurtulamazdım. Ya ıslahevi veya da Türkiye postası yaparlardı beni. O kerizliği göze almayacağıma göre, okuldaki züğürt Türk, İtalyan, Yugoslav ve Yunanlıları işe gönderecektim.

Sonra çocuklar topladı ve ben de komisyonumu alarak Peter'e satmaya başladım. Artık patrondum ve yedi tane işçim vardı. Bu işi uzun bir zaman sürdürmeye kararlıyım.

Zaman geçtikçe Peter ve karısı İnge ile yakınlaşmaya başlamıştık. Çocukları yoktu. Evleri güzelsi. İnge çalışıyor , Peter hastalık bahanesiyle çalışmıyordu. Sonraları iyice samimi olunca onların acı dramını öğrendim. Peter ve İnge Doğu Almanya'dan kaçarak Batı Almanya'ya gelmiş ve yerleşmişler. Ama bu kaçış onlara çok pahalıya patlamış.

Kaçmaya karar verdikleri gün tüm hazırlıklarını yapmışlar. Sekiz aylık bir bebekleri varmış. O yıllarda en gözde kaçış yolu Doğu Berlin garından hareket eden yük katarlarının altına saklanmakmış. Onlar da öyle yapmışlar. Karanlıktan yaralanarak bir vagonun altına saklanmışlar. Katar hareket etmiş. Katar hızlandıkça mutlulukları artıyormuş. Bebeklerini özgür bir ülke olan Batı Almanya'da büyütebilmek için bu tehlikeli kaçış yolunu göze almışlar. Ama katar iyice hızlandığında sert bir sarsıntı olmuş ve İnge'nin dengesi bozulmuş. Düşmemek ve dengesini sağlamak için uğraşırken boyuna bağlı kundak çözülürmüş ve bebek raylara düşmüş. Bebek baş aşağı düşmüş olduğu için kafası kopmuş. Peter ve İnge bunu görünce şok geçirmişler. Kadın kendisini raylara bırakmak istemiş ama adam hızlı bir tokat atarak karısını, biraz da olsa, kendine getirmeyi başarmış.

Özgürlüğü kavuşmuşlar ama özgür yetiştirmek istedikleri bebeklerini bu uğurda kaybettikten sonra. Bir annenin yaşayabileceği en korkunç ve acı duygu bu olmalı. Birçok doktora gitmelerine rağmen bir daha çocuk sahibi olamamışlar. Çünkü İnge ilk bebeğini doğururken bile ölümle burun buruna gelmiş. İkinci bir doğum çok tehlikeli olacağı için bir daha doğurmamış.

Sonra uğruna bebeklerini kaybederek sığınmış oldukları özgür Batı Almanya'daki dertleri başlamış. İş bulamamışlar. Komünist bir rejimden gelmiş oldukları için ırkçı Almanlar tarafından aşağılanmışlar. Doğu Almanya'da iken çalışmış oldukları için hiç olmazsa karınları doyuyormuş. Özgür Batı Almanya'da ise aç kaldıkları günler olmuş. Yıllar sonra Doğu Berlin'den kaçmış olan bir hemşireyle tanışmışlar ve onun tavsiyesiyle Augsburg'a yerleşmişler. Burada da birçok dertler çekmişler. Sonunda İnge iş bulma kurumu aracılığı ile bir fabrikada sekreterlik işi bulmuş ve çalışmaya başlamış. Ama bu özgür ülkeye pek ısınamamışlar ve uyum sağlayamamışlar. Hep komünist ve sefillikten gelmiş bir aile olarak anılmışlar.

Sonra Peter kurnaz bir Türk ile tanışmış ve Mercedes jant kapağı toplama işine girmiş. Sonra maddi durumları çok iyi bir seviye gelmiş ama İnge'nin tüm ısrarlarına rağmen Peter bu işi bırakmamış. Peter'in gerekçesi de şuydu: "Bak Türko, ben bu işi başka bir Türko'dan öğrenmişim. Ama o bir gün yakalandı ve cezasını yattıktan sonra sınır dışı edildi. Bense bir Almanım ve Alman halkını ben bölmedim. Ama beni dışlayanlar yine Almanlar oldu. Ama bu Almanlar sefaletin ne olduğunu bile bilmezler. On bir ay boyunca eşşekler gibi çalışırlar ve bir ay boyunca krallar gibi tatil yaparlar. Çünkü onlar özgür Almanlardır. Ama ben ve eşim aşağılık Alman sınıfından sayılmaktayız. Biz sefaletten geldik ve onlara göre hep sefalet içinde kalmalıydık. Biz eskiden çok daha mutluyduk. Komşularımız vardı. Bir bebeğimiz vardı. Ama şimdi kendimizi terkedilmiş gibi görüyoruz. Aç

kaldığımızda intihar etmeye bile düşündüğümüz olmuştur. Artık para durumumuz iyi sayılır ama ben bu işi yine de devam ettiriyorum. Çünkü kendilerini asil olarak gören kasıntı Almanların arabalarına zarar vermekten çok zevk alıyorum. Şu anda onlara büyük bir kötülük yaptığımı inanmıyorum. Jant kapaklarını topluyorum, yenisi gibi pırıl pırıl yaptıktan sonra bazı yedek parçacılara satıyorum. Ama eğer bir gün çok zengin olursam işte asıl o zaman kötülük yapacağı. Toplamış olduğum jant kapaklarını imha edeceğim ve bir gün gelecek bu asil Batı Almanlar jant kapağı satın almaktan bıkacak ve jant kapağı olmayan Mercedes'leri ile gezecekler. Fabrika üretecek ve ben toplayarak imha edeceğim. Çünkü ben onlara uyamayacak kadar sefil bir adam durumundayım. Ben onlara göre görgüsüzün biriyim.”

İşte size Peter ve İnge adlı iki uyumsuzluk kurbanının acı dolu yaşam öykülerinden bir parça dram. Siz bir de oradan Mercedes arabalarla dönenleri düşünün. Almanya harikadır ve refah ülkesidir. Herkes çalışarak çok para kazandığını söyler. Evet, namuslu bir şekilde çalışarak kazananlar çoğunluktadır. Ama Anadolu'ya gelerek, “Ben Almancı'yım. Şu kızı çok beğendim ve evlenerek Almanya'ya götüreceğim” deyip, evlenmiş olduğu kendi kadını Küçük İstanbul olarak adlandırılan Köln şehrinde satanlar da var. İstasyonlarda, barlarda, birahanelerde ve birçok eğlence yerinde gizli fahişe olarak çalışan veya çalıştırılan Türk kadınlarına ne demeli? Sonra Türkiye'ye izne gelindiğinde, “işte biz karı koca çalıştık ve zengin olduk” diyenler de vardır. Yani onlar gitmiş oldukları topluma uymuşlardır. Uyum sağlayamayanlar da gece gündüz demeden çalışanlardır. Türk olduklarından utandıkları için saçını sarıya boyatarak ve mavi lens takarak Alman kişiliğine bürünenler de vardır. Hatta evlerinde Türkçe yerine sadece Almanca konuşanlar da vardır... Bunlar da uyum sağlayanlardır.

Kısa yoldan para kazanmak için yaşlı Alman sapıklara yüzükoyun dönerek yatan ve Türkiye'de arslan gibi delikanlı olarak tanınanlar da vardır. Bunlar da uyum sağlayanlardır.

Uyum sağlayamayanlar da “çok vahşisin, çok ilkelsin” diye tanımlanan namuslu insanlardır.

Uyum ve uyumsuzluk sadece cezaevinden çıkanlar ve taşradan gelenlerin sorunu değildir. Ama bizim konumuz cezaevi ağırlıklı olduğu için dış dünyanın uyum ve uyumsuzluklarını bırakarak işimize bakalım.

Cezaevinde yatmış olduğum sıralar arada bir uyuşturucudan yakalanmış olan yabancılar gelirdi. En büyük sorunları da dil anlaşmazlığı olurdu. Cezaevi ikinci adresim olduğu için yabancılar ve gardiyanların tercümanlığını genelde ben yapardım. Neşeli muhabbet olurdu doğrusu. En ilginç mevzu da yeni gelmiş olan bir yabancının şaşkınlık dolu bakışları olurdu. İlk gelişlerinde “ne içersin?” sorusuna “sütlü bir nescafe alayım” demelerine bayılırdım. (Memleket yağ-tüp-şeker-sigara vs. kuyruklarıyla çalkalanıyor.) Vatandaş turist geldi diye bizim cezaevi mekanını da turistik tesis falan sanıyor garibim. Ama beşlikten üçlük dandikten kafa çayına çabuk alışırlandı. “Yemek gelecekmiş, hazır ol” dediğimde “patates ve sosis alayım. Ama hardalı ve ketçabı bol olsun”

demeleri de yok muydu? Ama tanesi gibi böceği de bol olan sabunlu karavana yemeğini görünce ona da çabuk alıştırlardı. Bitin ne olduğunu hiç bilmezler, ama çabuk öğrenirlerdi. Bir hafta sonra bakarım, alman efendi kavanozda Sanayağ ile bit besliyor. Hem de siyah çarşaf üzerinde yapılan bit yarışması için. Yani zoraki de olsa uyum sağlıyorlardı.

Almancı bir aile çocuğu cezaevine düştüğünde hiçbir şeyi beğenmezdi. Yok efendim Almanya'da olaymış şöyle yaparmış da... Öyle yaparmış da. Bırakın yaa bu işleri. Sonunda kuzu gibi her şeye uyacaksın. Uymazsan adamı o biçim uydururlar işte. Ne diye kendini beğenmişlik ederek havalara giriyor ve daha ilk günden puanını artırarak yolunacak 'Kaz Bey' sınıfına ayrılıyorsun ki...

En komik olaylardan birisi de insan hakları düşünceleriydi. Bir Almanla oturmuş çay içiyoruz, yanımızda da bir gardiyan çömelmiş. Alman, insan hakları konusunda anlatıp duruyor. Gardiyana tercüme ediyorum. Gardiyan gülerek Alman'a bakarken tahta copunu uzatıyor ve diyor ki: "Haa, demokrasi ha? He he, var var. Aha bak işte sana demokrasi, nah işte sana insan hakkı. Odun oğlum, odun. Bu elimdeki demokrasi odunudur, lan, anladın hemii. Beni anladın hemi? Hahahaaa..

”.

Alman ürkmüş bir halde sadece “ya, ya, okey, okey” diyor. Biraz espri olsun derken konumuz dağılır gibi oldu. Şimdi gelelim serbest bırakılmış olan bir mahkumun uyum sağlama dertlerine.

Mahkeme salonunda tahliye veya beraat kararı verildiğini duymak bir mahkumun yaşamış olduğu en heyecanlı anlardan biridir. Sonra tekrar cezaevine gelinir ve tahliye kararından daha çok heyecanlı bir bekleyiş başlar. Tahliye evrakının mahkemeden cezaevi müdüriyetine ulaşması üç veya dört saat sürer. Ama tahliye evrakını beklemekte olan bir mahkum için o üç, dört saat üç gün gibidir. Arkadaşlarla vedalaşmadan sonra bir köşede oturup sigara içerken insanın ruhu daralır sanki. Cezaevin deki günler, haftalar, aylar ve yıllar bir film şeridi gibi insanın gözleri önünden geçmeye başlar. Durmadan ‘geçmiş olsun’ seslerini duydukça insanın bakışları koğuş kapısına dalar. Sayımlar, karavana kuyrukları, volta atmalar, televizyon seyredebilmek için oturak niyetine kütük ve salça kutusu aramalar biraz sonra sadece anı olarak kalacaktır. Artık özgürlüğe ulaşmak için sadece anları beklemek vardır. Nihayet koğuş hoparlöründen isim okunur ve koğuş kapısına yönelinir. Son bir kez arkaya bakılarak, “Arkadaşlar, ben gidiyorum. Hepinizi Allah kurtarsın” dendikten sonra müdüriyete gidilir. Kimlik kontrolü yapılır, evraklar imzalanır. Ve gelindiğinde açılmış olan dev kapılar yine açılır, ama bu sefer özgürlük için.

Arada bir arkaya bakarak adım adım ilerlenirken akılda yine cezaevindeki anılar vardır. Kavgalar, isyanlar, oyunlar, yatak muhabbetleri. Ama artık hepsi geride kalmıştır. Yeniden özgürlüğe kavuşmak ve bir ülkeye turist olarak gitmek arasında pek bir fark yok gibidir. Yabancı bir ülkeye turist olarak giden birisi toplumun alışkanlıklarını bilmez ve her şey tuhafmış gibi gelir. Cezaevinde

geçen yıllar sırasında toplumda acaba neler değişmiştir? Dışarıda yaşamının şartları artık neler bağlıdır?

İlk kez bir suç işleyen veya gerçekten iftiraya uğramış olan birisi için yuvaya dönmek ve uyum sağlamak çok zor değildir. En fazla üç hafta içinde normal hayata alışmaya başlar. Ama, tabii, durmadan koğuştaki yaşam düşünülerek geçmişle yaşanmaya başlanırsa uyum sağlama süresi çok çok uzayabilir. Bu, kişinin kendi kendini tedavi etmesi gibi bir şeydir diyebilirim. Cezaevindeki yaşam şartlarına bakılarak bir değerlendirme yapmak özgürlüğün ne kadar değerli olduğunu anlamaya yetecektir. Her şeye yeniden başlayarak iş hayatına atılmak ve aile ile yeniden bir iletişim kurabilmek, cezaevinde geçen zamanları sadece anılar olarak hatırlamaya dönüştürecektir. Yani, ‘İşte bir güm koğuştayız, bir olay oldu ama çok ilginçti...” türlerinden bir anı olarak anlatılmaktan öteye gitmeyecektir. Ayrıca bir olaya itilme gibi bir durumla karşı karşıya kalan kişi hemen cezaevini hatırlayacak ve daha dikkatli davranacaktır. Özgür yaşamına normal bir şekilde devam edebilen eski mahkum artık kendi kendini tedavi etmiş demektir.

Normal bir şekilde aile bünyesine dönmüş olan bir mahkumun topluma yeniden uyum sağlayabileceğini gördük sayılır.

Şimdi gelelim ailesi olmayan ve defalarca cezaevine girip çıkmış veya ailesi tarafından artık dışlanmış bir mahkum için özgürlüğün neler ifade ettiğine.

Tahliye olmuş. Cepte, koğuştaki arkadaşlar arasında toplanarak verilmiş olan birazcık harçlık var. Gidecek bir yuva yok. Cezaevindeki gibi günde üç öğün, hazır karavana ve bitli de olsa bir yatak yok. Etraftaki sivil giyinmiş insanlar bir ürküntü vermektedir. İnsan kendisini toplum içindeki garip bir yaratılmış gibi görmeye başlar. Cezaevinde yatarken “dışarıya çıkınca büyük bir iş bitireceğim” düşünceleri artık yerini korkuya bırakmış. ‘Ben dışarıda ne yapacağım? Ne yiyeceğim? Gecenin ayazında nerede yatacağım?’ düşünceleri insanı iyice çöküntüye uğratar. “Bu gece iyi kötü bir iş bitirmem lazım. Ama ya yakalanırsam ve yine cezaevine gönderilirim, ne olur” korkusu da bir türlü insanın içinden gitmez olur.

Ve ne yazık ki, cezaevinden çıktığının ertesi akşamı kendisini yine cezaevinde bulan çoktur.

Burada kendimden bir örnek vermek istiyorum. Yıllarca girip çıkmış olduğum cezaevlerinde birçok insan tanıma fırsatı bulmuşumdur. Üsküdar Paşakapısı Ceza ve Tevkifevi’nde hükümlü olarak yatarken, cezamın bitmesine otuz sekiz gün kala Bolu Mudurnu Kaza Cezaevi’ne sevkim çıkmıştı. Müdüriyete ne kadar itiraz dilekçesi yazdıysam da, sevkimin çıkmış olduğunu ve mutlaka gönderileceğimi söylediler. Kaza cezaevlerinde karavana yerine ihâşe sistemi vardır. Ve bu da bir İstanbul çocuğu için perişanlığın başlangıcı demektir.

Arada bir ziyaretime gelen yakınlarım dışında ben de ailesiz mahkum sınıftandım. Sonunda sevke gönderildim. Cezam bitti ve tahliye oldum. Arkadaşların aralarında toplayarak vermiş olduğu cüzi bir para ile yola çıktım. Cebimdeki para ile İstanbul'a otobüs bileti alsam beş parasız kalacaktım. Bir otobüs şirketine giderek durumumu anlatsam elli türlü soru soracaklardı: "Suçun neydi? Nerelisin? Ne kadar yattın?" Sonra da "bir çaresine bakmaya çalışırız" diyeceklerdi.

Ama ben Bolu'dan İstanbul'a yürümeyi tercih ettim. Bu arada hapishane çıkışında bileğime vurdukları mührü tükürüğümle silip çıkarmıştım. Almanya'da gitmiş olduğumuz orman kamplarında yenilebilecek bitki ve mantarları çok iyi öğrenmiştim. (Bu arada benim üzerimde en çok hakları olan bay Johannes Kachel ve Klaus Gebhard adlı iki öğretmenimi de saygıyla anıyorum. Çünkü bitkiler ve mantarlar konularını sınıfımıza onlar öğretmişti).

Dağlardan, tepelerden yürüyerek geçen yolculuğum üç güne yakın sürdü.

(Tabi, buna her üç-dört saatte bir beni şüpheli şahıs olarak yakalayıp götüreren ve sonrada serbest bırakan jandarmaların ve polislerin kaybettirmiş olduğu zamanı da ekleyeyim de kimse benim gibi hızlı koşabilen birinin kaplumbağa hızıyla yol aldığını sanmasın.)

İşte bana neler olduysa bu yayan yolculuğum sırasında olmuştu. Yıllardır kurmuş olduğum büyük para hayalleri kafamdan tek tek gitmeye başladı. Paşakapısı'ndan bir başgardıyan vardı. Bolu Kaza Cezaevi'ne sevke gitmek için büyük kapı altında hazır beklerken vedalaşma mahiyetinde küçük bir sohbete başlamıştık. "Yıllardır gelir gidersin be Almanya'lı. Biz aynı, herkes aynı, ve sen de aynı" demişti bana. Yolculuğum boyunca bu cümleyi çok düşünmüştüm. Evet, söylediklerinde çok haklıydı. Gardıyanlar, herkes ve ben de aynı kalmaktan öte gidememiştik. Sonra cezaevlerinde tanımış olduğum binlerce insanın hikayelerini ve hayallerini beynimde taradım. Hep büyük parayı bulma hayalleri ve acı biten sonlar vardı hikayelerde. Üstelik on beş yaşından tutun altmış yaşına kadar olan bütün canlı örnekleri görmüştüm. Altmış yaşında olmasına rağmen hırsızlık suçundan yakalanmış olan bir ihtiyara yaşlı olduğu için yemeğini ve ekmeğini önüne götürüyoruz. Parası yok diye sigara ve çay ikram ediyoruz. Ama adam hâlâ da tutturmuş büyük parayı bulacağım diye. İyi de dayı, altmış yaşına kadar aklın neredeydi. Ama dayı laftan anlar mı hiç? Yok, bu sefer dışarı çıktığında büyük parayı mutlaka bulacakmış. Hem de bizleri yanına alacak ve bu hayattan kurtaracakmış. Yaa dayı, sen kendini kurtar da bizleri boşver yaa. Haybeden kafamızı şişirirdi işte. "Şefaatten vazgeçtim, mezarımdan taş çalma yeter" diye bir atasözümüz vardır, dayının işi de o hesaptan oluyordu işte. Lafa gelince dayı "Ben tam on beş yaşımdan beridir çalarım. Ben kam kırk beş senelik hırsızım" derdi. Ama o yaşa geldiği halde kırk beş yılını kaybetmiş olduğunu hâlâ anlayamıyordu. Belki de anlıyor ama anlamak istemiyordu.

İstanbul'a geldiğimde bir gazete ilanı sayesinde iş bulmuş olduğum oto garajında çalışmaya başladım. Sabıka dosyası kabarık birisi olarak yapabileceğim en iyi şey yatacak yer verebilen bir işe girmektir. Çünkü ben altmışlık dayı gibi cezaevlerinde yaşlanmak, palavralar atacak bir duruma düşmek ve yaşam denen sermayeyi boşu boşuna tüketmek istemiyordum. Çünkü bu

dünyaya bir daha gelmeyecektim.

Ben yolumu değiştirdikten sonra yolunu değiştirmemiş olan birçok eski arkadaşı ceplerinin para dolu olduğu günlerde görmüştüm. Ama yine aynı arkadaşları ekip arabalarının içinde elleri kelepçeli bir halde görmem de gecikmedi. Oysa ben artık özgürdüm ve yeni de olsa küçük bir çevrem olmuştu. Daha açıkcası beni güzel günlere götürebilecek kadar iyi çalışan bir beynim ve diploması olmasa da okumuş olduğum bir Hayat Üniversitesi vardı. Sadece insana lütfedilmiş olan ve insanı hayvanlardan ayıran en büyük nimet akıldır. Bir insan kendisini aklıyla hem yok edebilir, hem de kurtarabilirdi. Bunu sadece ve sadece kendi aklı ile yapabilirdi insan.

Karşınızdaki bir insan hep akıllı olduğunu öne sürmeye çalışırsa devamlı açıklart verir ve bu açıkları yakalamak hiç de zor değildir. Yeter ki yakalamasını bilen olsun. Ama ben aklımı kullanmaya başlayana kadar yine birçok güzelim yıllarımı kaybetmiştim. Almanya'daki gibi okul veya iş dünyasında, spor alanlarında geçebilecek birçok güzelim yılları ben hep sokaklarda harcamıştım. Daha açıkcası harcamak zorunda bırakılmıştım. (Çünkü her şey benim suçum değildi. Evinden çok erken yaşta sepetlenen bir insan ne yapabilirdi ki?) Tek sebebi de sokaklarda ve cezaevlerinde yaşayan birçok insanın hayallerindeki gibi kısa yoldan büyük parayı bulmak isteyişimdi. Geçen o güzelim yılları öyle aradığım olmuştur ki. Ama o güzelim yıllar artık asla geri gelemezdi.

Hele altmış yaşındaki bir sabıkalı için boşuna kaybedilmiş olan kırk beş yıl çok daha acı ve beter gelecektir. Çünkü onunla benim aramda büyük bir fark vardı: o, gençlik denen sermayesini çoktan tüketmişti. Ama benim gençlik sermayemin sadece bir kısmı kaybolup gitmiş olsa bile , yine de yarısına yakını kalmıştı. Benim yapabileceğim tek şey hâlâ kalmış olan sermayeyi yapıcı bir şekilde kullanabilmektir. Ve kullandım da... İnsan yaşadığı sürece hep şansı vardır. Ben en çok o hayat adı verilen sermayesini harcamakta inat edenlere acırım.

Yine dönelim cezaevinin kapısında bırakmış olduğumuz kimsesiz bir mahkuma. Cebindeki birazcık harçlığın yeteceği en fazla birkaç gündür. Ya sonra ne olacak? “Bir iş bulsam ve çalışsam” düşüncesi mantıksız gibi gelir. “Ulan ben senelerdir çalışmamışım da bundan sonra mı çalışacağım. Benden ne köy olur, ne de kasaba. Bu kadar sabıka dosyasından sonra çalışsam ne olur, çalışsam ne olur” düşünceleri insanı hep aynı karanlık işlere yöneltir. Bir gün semt pazarında kapkaç yapmak. Bir gün bir semtten araba teybi çalmak. Bir gün parkta sızmış olan bir ayyaşı söğüşlemek. Ama bir gün gelir ve son seyahat istikameti yine cezaevi olur.

Kurtulamayan yok mudur.? Tabii ki vardır. Bir gün bir semtin caddesinde randevulaşmış olduğum bir arkadaşımı bekliyordum., arabasıyla gelip beni alacaktı. Birden önümde bir taksi durdu ve şoför bana bakmaya başladı. Bir de korna çalınca sinirlenerek kapısını açtım ve tam bağıracaktım ki, gülmeye başladım. Taksi şoförü bir zamanların en hızlı tufa işçilerinden olan eski bir arkadaşı. Üstelik en son olarak Bolu Mudurnu Kaza Cezaevine de beraber sevke gitmiştik. Sessiz ve kendi halinde bir Anadolu çocuğuydu. Cezaevine giriş sayısı altıydı. Ben Bolu cezaevinden tahliye olduğumdan beridir karşılaşmamıştık. Birkaç dakikalığına taksiye bindim ve konuşmaya başladık.

Artık suça yönelik her davranışı bırakmış olduğunu söylüyordu. Söylediğine göre evlenmişti, ama parmağına baktığımda yüzük yoktu. Taksinin kendisine ait olduğunu söylüyordu ama ehliyetini sorduğumda henüz alamadığını söyledi. Ruhsatı sordum, taksiyi yeni almış olduğu için muamelecideymiş. Ayakkabılarına baktım, çok eskiydi. Kolunda saati bile yoktu. Kontağa baktım, bir anahtar vardı ama eğreti duruyordu. Kablolara bakınca arabanın düzkontak yapılmak suretiyle çalıştırılmış olduğunu gördüm ve taksiden indim. “İstersen biraz gezelim” demesine olumlu bir cevap vermem söz konusu bile olamazdı. Tam gidecektim ki kapıyı açtı ve bana şöyle dedi: “Geçenlerde seni Beyoğlu’nda çok güzel bir kızla birlikte görmüştüm, seslendim ama duymadın. Haa, unutmadan söyleyeyim, ben seni cezaevinde biliyordum. Bir süre önce yine araba çalmaktan yakalandığını gazetede okumuştum. O yüzden seni bir kızla gezerken görünce de çok şaşırmıştım.” Onun bir süre önce okuduğunu söylemiş olduğu gazete haberinde benim araba çalmış olmaktan tutuklanmış olduğum yazmıyordu. Yeni çıkmış olan bir kitabım ile ilgili bir röportajım yayınlanmıştı. Ama o arkadaş bir gazetede benim resmimi görünce sadece eskisi gibi oto işinden yakalanmış olduğum kanısına varmıştı., hem de resmimin altında neler yazdığını bile okumadan. Ama kendisi düzkontak yapılmak suretiyle çalmış olduğu ticari bir taksiyi sahiplenerek hava basmaya çalışmıştı. Yani onun artık büyük adam olduğuna inandığımı sanmıştı. Yazık, sadece yazık, diyebilirim. Ben işlere ondan çok önceleri başlamıştım ve onun anlattıklarını yutmam için de bana salak kelimesinin söylenmesi bile az gelirdi.

Sahte bir şekilde kurtulmuş olduğunu ispatlamaya çalışmak başka bir şeydir, gerçekten kurtulmuş olmak başka bir şeydir. Çünkü kişi, kendi suçunun cezasını yine kendisi çekecektir.

Yine bir gün tanıdık bir marketten alışveriş yapıyordum. Tezgahtar ile konuşuyordum ki birisi arkamdan bana eski bir lakabımla seslendi. Bana eski bir lakabımla hitap eden birisi yabancı olamazdı. Evet, yabancı değildi. Tokalaştık ve konuşmaya başladık. Yıllar öncesinden tanımış olduğum ve artık elli yaşlarında eski bir hırsızdı. Ama adamın hareketlerinde ve konuşmasında bir huzursuzluk görüyordum. O huzursuzluğun adı da parasızlıktı. Para istemeye çalıştığını anlamış olduğum için ona (o zamanın parasıyla) yüz bin lira vermeye karar verdim. Ama tam o anda “Biz seninle eski arkadaşız, bana yirmi bin lira ver de sigara falan alayım” dedi. Ben yine de yüz bin lira verdim. Ne iş yaptığımı sorduğunda, artık eski işleri bıraktığımı ve yazdığımı söyleyince alaylı bir şekilde gülerek, “Yaa, bırak be koçum. Yazmak falan senin benim neyime gerek. İstersen gel bu gece oto teybine çıkalım. Sen erketelik yap, ben teybi sökeyim” dedi. Adam beni hâlâ kendisi gibi görüyordu. Böyle bir insan sadece beni değil, cezaevinden kimi görse yine kendisi gibi görecekti. Ben onun parasız ve perişan bir halde olmasına acımış olduğum için onun istemiş olduğundan daha fazla miktarda bir para vermiştim. Ama o bana oto teybine çıkmamızı teklif etmişti. Ona şöyle dedim: “İbadet ve suç gizlidir. Ben bir işi yapmaya karar verirsem kendim yaparım. Kazanırsam kendim kazanırım. Yanarsam kendim yanarım.” Ama adam cüzdanımın kabarık olduğunu görmüş olduğu için yine de yüzüstü davrandı, “Cüzdanın kabarık, demek ki iyi bir iş bitirmişsin ve bu yüzden havan yerinde. Beni bir meyhaneye götür de bir kıyağını görmüş olayım” dedi. Sol elimle saçlarından tuttuktan sonra sağ elimi cebine sokarak vermiş olduğum yüz bin lirayı geri aldım. Birisi bana adam gibi durumunun bozuk olduğunu söylerse ben ona kendi bütçeme göre bir kıyak yaparım. İçimden gelirse meyhaneye de götürürüm. Ama birisi bana şart koşarsa, anında tepkimi gösteririm. Ve göstereceğim tepki karşımdaki insanın hareketlerine göre değişir. Gerekirse bu tepkinin adı şiddet

olabilir. Adama vermiş olduğum yüz bin lirayı geri almam onun bozulmasına neden olmuştu. Bu kez alaylı ses tonunu yumuşatarak parayı ısrarla geri istedi ama vermedim. Çünkü benim sokaklarda yaşadığım yıllarda öğrenmiş olduğum bir şey vardı: Nankör olmamak.

Ben yaşamın birçok güzel nimetini çocuk yaşta görmüşümdür. Almanya'nın en güzel kayak merkezlerinde kayak yapmaya giderdim. Augsburg-Kriegshaber okulu futbol, basketbol, hentbol ve atletizm takımlarındaydım. Birbirinden güzel yüzme havuzları, tenis kortları ve daha neleri çocuk yaşta yaşamıştım. Ama bir gün geldi ve kendimi İstanbul sokakları ve cezaevlerinde yaşarken buldum. Sokaklarda yaşamış olduğum yıllarda bir dilim ekmeği bulamadığım ve bir kenarda gizlenerek aç yattığım günler olmuştur. Ama bir işten parayı kapmış olduğumda sahil kenarında kuzu çevirdiğim günler de olmuştur. Ama her iki halimde de nankör insanları teşhis etmişimdir.

Bir de aptal insan sınıfı vardır: Yıllar önce devamlı gitmiş olduğum bir meyhane vardı. On seniz yaşlarında bir genç hem bulaşıkçı, hem de komi olarak çalışmaya başlamıştı. Bir gözü bembeyazdı, yani tıp diline göre gözü ölmüştü. Ben de bir gözümü kaybetmiş olduğum için çocuğun durumuna üzül müştüm. Çünkü aynı şeyleri yaşamıştım. Son cezaevi çıkışım sonrası bulaşıkçılık yapmıştım ve aynı bozuk göz sorunu olmuştum, ameliyattan önce. Yani, benim için yıllar önce yaşadığımın bir aynası gibiydi bu genç insan. Her aynaya bakışımda yüzümün şeklini bozan ve genelde siyah renk gözlük kullanmama neden olan bozuk şekildeki göz yıllarca beni de çok rahatsız etmişti. Ameliyat sonrası gözüm alındı ve alınan gözümüm yerine protez göz takıldı. Her ne kadar gözüm görmemiş olsa da , en azından yüzümün şekli değişmişti ve aynaya baktığımda moralim eskisi gibi bozuk olmuyordu. Göz ameliyatımı gerçekleştirmiş olan Prof. Dr. Nejat Ayberk babacan ve kıyak bir adamdı. Bulaşıkçı gencin sakat gözü hakkında Nejat bey ile görüşmeye karar vermiştim.

Gencin maddi durumu bozuktur. Nejat bey elinden gelen indirimi yapacağını söyledi. Meyhanenin sahibi ve garsonlarıyla konuşarak para toplanmasını önerdim. Onlar da kabul ettiler. Ben de hem kendim, hem de yeni çevremdeki dostlara durumu anlatıp katkı sağlamaya çalışacaktım. Gençle Taksim'deki muayenehane önünde öğleden sonra saat tam iki için randevulaştık. Nejat bey önce muayene edecekti ve sonra ameliyat konusunu görüşecektik.

Ama yarım saatten daha fazla beklemiş olduğum halde genç gelmedi.

Sinirli bir şekilde meyhaneye gittiğimde, genç işinin başındaydı. Neden gelmediğini sordum. Cevabı çok kestirme olmuştu: "Ağabey, ben çok iyi bir doktor buldum. Siz parayı toplayıp bana verin, ben kendim ameliyat olurum. " Meyhanede işe başlayalı ancak bir ay olmuştu. Daha kimsenin doğru dürüst tanımadığı birisiydi ve paranın toplanıp kendisine verilmesini istiyordu. Demek ki yaramaz adamlar sadece cezaevlerinden çıkmıyormuş. Aradan yıllar geçti ve o genç çeşitli meyhanelerde çalıştı durdu. Gözü de eskisi gibiydi. Sonra kaybolup gitti.

Son örneğe bakılarak iyi düşünülürse, dışarıda özgür bir yaşamı ve iyi kötü bir yuvası olan bir insanın bile kendisini kurtarmaktan aciz olduğu anlaşıyor. Peki cezaevinden çıkmış ve sabıka dosyaları bir hayli kabarık olan bir insan kendisini nasıl kurtarabilir? Aslında çok zor bir soruymuş gibi gözükmesine rağmen yine de çok basittir. Önemli olan geçmişe sünger çekmek. Eskiden olduğu gibi kendini toplumun bir parçası olarak görmek. Kendine güvenmek. Hâlâ bir şeyler yapabilme şansı olduğuna inanabilmek Ve en önemlisi, bir şekilde ayrılmak zorunda kaldığı ailesine ve eski çevresine “Demek beni beğenmezsiniz ha?Alın lan işte, ben zenginim artık...” hayallerinden kurtulmaktır. Aşırı nefret insanı batırmaktan başka bir işe yaramaz. Nefreti bahane olarak kullanmak ve inatla aynı yolda gitmek daima insana kötü sürprizler hazırlar.

Fakaaat.. nefreti başarılı olma hırsına çevirmek, insana çok şey kazandırır. Ben hep yıllarca aileme ve eski çevreme hep aynı nefreti taşımadım mı? Ben hep yıllarımı boşuna kaybetmedim mi? Ama bir gün geldi, nefretin beni mekanları soymaya ve yıllarımı boşa harcamaya itmekten başka bir işe yaramadığını gördüm. Ulaşamadığım zenginlik kimliği yüzünden aynı nefreti geçici olarak unutmak, için kafa yapıcı her maddeye sarılmaktan başka bir şey yapamadığımı gördüm.

Çocuk yaşta Almanya’ya gidişim, mükemmel bir yatılı okulda okuyuşum ve orada gördüklerimin bu ülkeye henüz gelmemiş oluşunun avantajları vardı. Çok iyi derecede Almanca biliyordum. Ayrıca Orta derece de olsa İngilizce biliyordum. (bir aralar rehberlik yaptığımda çok işime yaradı.)

Ve bunların üzerine yıllarca yaşamış olduğum sokaklar ve cezaevleri bilgim vardı. Cezaevi kapalı bir kutu gibidir. Suç unsurları nasıl başlar? Nasıl biter? Cezaları nelerdir. Toplumdan kopmuş insanların sorunları nelerdir.? Bunların cevaplarını biliyordum. Çocukluğumda Almanca ve Türkçe romanlar okuyarak çok şeyler öğrenmişim. Bu ülkede henüz televizyon yokken, ben dünya televizyonlarını seyrederdim.

Bana göre beni bu anlattıklarım kurtarmıştı. Ama, nefreti silerek beynimdeki malzemeleri başarılı olma hırsına çevirmeyi başardım. Hepsi bu işte. Ve bu gün buralardayım.

Ama yok illa, “battı balık yan gider anasını satayım “ diyenin sonu zaten bellidir. Altmışlık bir hırsız iken son kez yine cezaevinden tabut içinde evraksız tahliye olmak. Ama çok ucuz bir cenaze töreni olur, o başka. Söylenecek olan nakarat da hep aynı olacaktır: “Senelerin kurnaz hırsızıydı abiler. Toprağı bol olsun.” Artık, kalan kurnazlık pratiklerini mekânı-ahiret tarafında yapmak zorunda kalmıştır.

“Senelerin hırsızıydı” denmesine aklım yatar. Ama kurnaz denmesine hiç aklım yatmaz doğrusu. Ölen hırsız artık ebedi olarak cezaevi köşelerinden ve sokaklardan kurtulmuştur. Ama boşu boşuna harcamış olduğu hayat sermayesine ne demeli. Yapıcı bir yaşam biçimi varken, kendi kendini yavaş yavaş tahrip etmeye, kendini rutubetli mekanlarda çürüterek öldürmeye ne demeli. Bir insan yavrusunun işe yarar hale gelmesi uzun yıllar alıyor. Ama ne yazık ki çok berbat şekillerde yok da olabiliyor.

Şimdiki yıllarda sokaklarda yaşayan Tineri çocukları gördükçe insanın içi sızlıyor. Burundan koklama yoluyla alınan maddeler direk beyine gider. Tiner adı verilen kimyevi maddeyi boyanın üzerine damlatınca bile boyayı kavlatarak dökmeye başlıyor. Yani boyayı kavuruyor, çürütüyor ve söküp atıyor. Bir de tinerin koklama yolu ile beyine çekilmesini düşünsenize. Yankılı duymak ve yaşamı puslu gözlerle görmek başlangıçta o çocuklara keyif verici gibi geliyor. Ama beyinlerini çürüttüklerini düşünmek akıllarına bile gelmiyor. Üç- beş kişilik gruplar halinde gezmek onlara bir çeşit özgürlük ve kahramanlık gibi geliyor. Ama sonları da yine kendi bıçaklarından olabiliyor.

Şimdi biraz düşünelim. Cezaevinden çıkış sonrasında topluma yeniden uyum sağlayabilmek kimin elinde? Tabii ki yine insanın kendi elindedir. Yoksa öyle kuru kuruya “ben yanmışım” veya “ben toplumdan kopmuşum bir kere, daha dönemem” düşüncelerini üretmek bir insanın kendi sonunu hazırlamasından başka bir şey olamaz.

Eğlence Dünyası Kurbanları

Eğlence dünyası uzaktan bakıldığında her ne kadar rengarenk görünse de, iç dünyası çok karanlıktır. Çünkü bir ayağı karakol, mahkeme ve cezaevi üçgenindedir.

Üstelik eğlence dünyası gelişen çağın değişen toplumu için devamlı yenilikler yapmak zorundadır ki müşteri çekebilsin. Çok eski zamanlardaki gibi nargile tütürmek, içki içmek, nara atmak ve dansöz oynatmak artık günümüzde pek eğlence sayılmıyor.

Diskotekler toplumun genç kesiminin çok tuttuğu bir eğlence yeridir. Ama aynı zamanda uyuşturucu satıcılarının da gözde mekânlarıdır. Bizim konumuz diskotekler değil, pavyon alemleridir. Diskotekler ve pavyonların loş ışıklarla bezenmiş olması gibi benzer yönü olmasına rağmen benzemeyen yönleri de vardır.

Pavyon alemlerine giden müşterilere dikkatle bakıldığında kenar mahallelerde yetişmiş ve argo kültürünü yaşamış kişiler olduğu görülmektedir. Bu kesimdekiler diskoteklerde çılgınca dans ederek eğlenmeye yanaşmazlar. Çünkü dans etmek, bir bayanla ulu orta sarmaş dolaş olup öpüşmek onlara ters gelmektedir. (Gerçi kafayı bulunca dansöze ve diğer hatunlara asılmadan da edemezler ya. Eee.. içki, şişede durduğu gibi masum değildir ne de olsa.)

Bir pavyonun dışarıdan görünümüne bakıldığında kapıda şapkalı yarma gibi bir adam, küçük reklam vitrinlerinde bir çok dansöz, revü kızları, soyunan sihirbazlar gibi afişler görülür. (Gerçi bu hepsi var demek değildir ya.) Pavyonlar loş ışıklarla doludur. Ortadaki küçük masalara

veya kenarlardaki küçük kanepelere oturan müşteriler içkilerini yudumlamaya başlarken sahneye biri çıkar ve sırayla çıkacak olan sanatçıları takdim eder. Sonra sırası gelen sanatçı bütün hünerlerini gösterir ve yerini sıradakine bırakır.

Pavyon personeline bakıldığında, girişte ceket ve palto emanet alan vestiyer vardır. Sonra papyonlu garsonlar görülür. Ve sonra da komiler vardır. Pavyonda çıkacak bir kavga için de fedailer bir köşede bekler. İstanbul'a çalışmaya gelen ve alemde tanıdığı olan bir genç, örneğin pavyonda çalışan amca veya dayıoğlunu bulur ve komi olarak işe başlar. İş, masalara çerez ve meyve taşımak, sigarası biten müşteriye sigara temin etmek ve koparabildiği kadar bahşiş koparmaktır.

Zaman geçer ve komi büyür. Garsonluğa terfi ettiğinde keyfi yerindedir. Çünkü artık arzuladığı mevkiye ulaşmıştır. Ama pavyon alemi gece başlayıp sabaha karşı sona erdiği için düzenli bir yaşam biçimi söz konusu olamaz. Sabahtan akşama kadar uyunur. Akşam yemeği, birkaç saatlik kahvehane muhabbeti derken, yine gece olur ve iş başlar. Kumar alışkanlığı olanlarsa çok daha düzensiz bir yaşam sürerler. Bir pavyonda garsonların işi garsonlukla bitmez. Sabaha karşı pavyon dağıldığında komi veya garsonlar paydos etmiş olan bayan sanatçıları ev veya kaldıkları otele bırakmak zorundadırlar. Çünkü pavyonda eğlenirken bayan sanatçıya aniden aşık olmuş olan ve kapıda bekleyen sarhoş bir müşteri çıkabilir. Veya yoldan geçen bir sarhoş, bayan sanatçıya asılarak olay çıkartabilir. Koruyuculuk işini de yapmak zorunda olan personel her tehlikeyi göze alarak bayanı korumak zorundadır. Bazen bir müşteri bayan sanatçıyı kafasına takar ve illa da geceyi birlikte geçirmek isteyebilir. Bir pavyon kadınıyla birlikte olmak isteyen bir erkek, işi pavyonun içinde bağlamak zorundadır, ama bu pahalıya patlayacağı için kadını dışarıda sıkıştırmayı tercih eder. Kadın isteksizse pavyon sahibine şikayet eder ve adam bir güzel masajlanır, yıkanır, kurutulur ve ütülenir.

Öyle pavyon müşterisi vardır ki devamlı gelir. Çünkü bir kadına hasta olmuştur ve o kadını elde edinceye kadar uğraşır ve elde ettikten sonra o pavyona bir daha uğramaz. Kendine yeni bir pavyon bulur ve aynı tezgahı orada kurar ve bu böyle devam eder.

Bir başka müşteri vardır, her akşam veya gınaşırı pavyonda gözükmekten hoşlanır. Masaya oturur, bir kadeh rakı ve bir tabak çerez veya meyve aldıktan sonra hesabını öder ve gider. Pavyondan çıktıktan sonra yolda bir tanıdığa rastlamak en çok hoşuna giden şeydir. Çünkü, "Bu saatte nereden geliyorsun yaa?" sorusuna "Her akşamki gibi pavyon aleminden geliyorum işte. Bana hasta olan bir manita var da..." cevabını vermekten büyük bir haz duymaktadır.

Geçici müşteriler arasında çok kavga çıkabilir. Bir müşteri pavyona girer ve bir masaya kurulur. İş durmadan içki içirmek ve içmek olan konsomatris kadını masasına çağırır ve sohbe başlarlar. Sonra "seni sevdim, sana aşık oldum, hayatımın kadınısın sen. Bu gece beraberiz yavrum" nakaratları başlar. Derken yan masadan başka birisi kadına aşık olur ve asılır. Anında bir kavga çıkar. Kavganın sebebi mi? "Sen benim namusuma yan baktın." Evet, bir konsomatris kadınla birlikte

geçirilen yarım saat ve sonra “namusuma yan baktın” kavgası oluverir. Bazen bıçaklar ve ateşli silahlar konuşur ve pavyon kan gölüne döner. Vuranlar cezaevine, vurulanlar hastaneye gönderilir. Pavyon birkaç gün kapalı kalır ve sonra aynı hayat devam eder. Ta ki su testisi su yolunda kırılınca kadar.

Kırılacak olan testi garson veya komi olabilir, fedai veya sanatçı, konsomatris kadın olabilir. Ama bu hiçbir şeyi değiştirmez. Çünkü bunca tuzak varken bu alemin konsomatrisleri de, uyduruk sanatçıları da eksik olmaz. On tanesi ölse yerine otuz tanesi bulunur.

Pavyon kadınlarının yaşam biçimine bakıldığında birbirlerinden farksız gibidirler. Geceden sabaha kadar çalışmak ve bütün gün uyumak. Tehdit veya sevgi yolu ile bir dostları olur. Kadın çalışır ve parasını erkeğine verir. Erkek de bütün gün kahvede kumar masasının başından kalkmaz. Akşam olunca kumar masasından kalkar ana bu kez de içki masasının başına oturur. Dostuna göre kadının değeri, getirmiş olduğu paraya bağlıdır. Bir kadınla yetinmeyip birkaç kadınla dost hayatı yaşayan erkeler de vardır. Bir pavyon kadınıyla dost hayatı yaşamak gerçekten çok riskli bir iştir. Çünkü pavyon kadını bir kadın olmaktan çok, bir gelir kaynağı olarak görülmektedir. Kadın içki, kumar veya dayak nedeniyle dostundan bıktığında başka bir dost olma heveslisine açılarak kendisini kurtarmasını isteyebilir. Ve iş gizli bir cinayete kadar da gidebilir. Ve cinayeti işleyen erkek cezaevine gider. Kadın eski dostundan kurtulmuştur. Yeni dostuna cezaevinde çok iyi bacağına söyler. Ama kurban olarak kullanılan dost adayı mahkemede suçu üzerine alarak cinayet suçundan ağır bir cezaya çarptırıldıktan sonra kadın artık özgür bir yaşam süreceğini düşünür. Uzun yıllar sonra da olsa cezaevinden çıkan erkek, uğruna cinayet işlemiş olduğu kadını öldürür. Ama yakalanır, ama yakalanmaz.

Beyoğlu’nda bekâr evinde oturmuş olduğum yıllarda bir komşum vardı. Elli yaşının üzerinde bir kadındı ama hâlâ da konsomatrislik yapıyordu. Bir Pazar günü bana misafirlğe geldiğinde parasını tutamadığını, bir erkeğe ihtiyaç duyduğunu ve eğer kendisiyle dost hayatı yaşamayı kabul edersem bana araba alabileceğini söyledi. Benim gibi birinin bunları umursamayacağını nereden bilsin. Eskiden çok zengin olduğuna inandığımı da söyleyemezdim doğrusu. Hikâye sürüyor. Birkaç gün sonra beni evine yemeğe davet etti. Ben de kırmadım. Yemek sonrası ortaya resim albümü çıktı. Resimlerin arkasındaki tarihler 1975 ve 1978 yılları arasındaydı. O tarihlerde gerçekten zengin bir kadınmış. İki pavyonu, bir çay bahçesi ve beş katlı bir apartmanı varmış. Hepsisi de sekiz aylık evliyken öldürülen kocasından kalmış. Kocasını pavyoncuymuş ve öldürüldükten sonra kadın işleri devam ettirmiş. Bir gün gelmiş bir adama aşık olmuş. Ama adam bu zengin kadını epey kullandıktan sonra bütün mücevheratını ve parasını alarak kaçmış. Bir buçuk yıl boyunca Doğu, Batı, Güney demeden kaçan sevgilisini aramış ve sonunda bulmuş. Silâhını adamın göğsüne doğrultmuş ve altı kurşun sıkmış. Cinayet suçundan yargılanmış ve hafifletici sebeplerden sonra, net olarak dokuz yıl cezaya çarptırılmış. Kadın cezaevine girdikten iki ay sonra kimseler uğramaz olmuş. Gardiyanların yardımıyla öğrenmiş ki bütün mal varlığı eski dostları tarafından satılmış ve hepsi ortadan kaybolmuşlar. Hepsini öldüreceğine dair yemin etmiş. Ama 1989 yılının sonunda cezaevinden çıktığında ceza yatmaktan bıkmış olduğu için yeni cinayetlerden vazgeçmiş.

Bir zamanlar patroniçe olduğu pavyon âleminde, yaşlı ve çökmüş olduğu için kendisini bir fahişe olarak bile kabul etmemişler. O da uyduruk meyhanelerde konsomatrislik yaparak geçimini sağlamaya başlamış. Dokuz yıl yatmış olduğu cezaevi onu çok çökertmişti. Eski resimlerindeki o güzel giyimli, hayat dolu kadından artık eser kalmamıştı. Sabaha kadar müşterileriyle birlikte içtikten sonra eve gelirken de bir şişe ufak rakı alır ve sızar kalırdı. Daha önceleri iki defa yatmış olduğum Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi A-Matem alkol servisine yatması için çok uğraşmış olmama rağmen kabul etmedi. Çünkü o kadın, artık yaşama hevesini ve umudunu tamamen yitirmişti. İntihar etmeye cesareti olmadığını; ama ölümünü çabuklaştırmak için de gece gündüz içtiğini söyledi. Sonra bir gün ortadan kayboluverdi. Duyduğuma göre yaşlı bir tüccarı iyi yolmuştu.

Uyduruk meyhanelerde konsomatrislik yapan kadınların çoğu pavyonlardan kovulmuş eski pavyon sanatçılarıdır. Çünkü alkol ve gece hayatı yüzünden çökmüş olan yüzleri, körpeliğini kaybetmiş vücutları artık pek işe yaramaz olmuş ve dışlanmışlardır. Cilve yaparak para kazanabilecekleri tek yer, yaşlı ve çekingen zamparaların uğrak yeri olan sazlı uyduruk meyhanelerdir. Bu erken yaşlanmış ve çökmüş konsomatris kadınların çoğunun gençlikleri el-bebek-gül-bebek geçmiştir. Ama aşırı alkol, tutumsuzluk, hep el-bebek gül-bebek kalınacağı düşünceleri kendi felaketlerini hazırlamıştır. Bir pavyonun tuvaletçiliğini yapan çökmüş bir kadın görmüş olduğunuzda onun da bir zamanlar el üstünde tutulan bir *Pavyon Gül'ü* olduğunu aklınıza getirmeniz hiç de mantıksız olmaz. Pavyon gülü olarak harcanan gençlik ve güzellik sermayesi bir gün gelir ve biter ve o gül tuvalet temizlemeye kadar düşer.

Beyoğlu veya başka batakhanelerin arka sokaklarında müşteri arayan yaşlı fahişeler de hemen hemen aynı yollardan gelmişlerdir. Ne oldum delisi olarak harcadıkları gençliklerini çok aramalarına rağmen artık iş işten geçmiştir. Geçmişten kalan tek hatıraları ise sadece bir resim albümü olmuştur. Dört-beş yaşlı fahişe birbirlerine misafirliğe gittiklerinde albümlerini çıkartarak “Bakın kardeşler, şu resimde yanımda duran adam var ya.. Demir tüccarıydı ve gözü benden başkasını görmezdi. Beni gördüğünde vallahi, billahi eli ayağı titrerdi.” Ama şimdi o demir tüccarı acaba hangi körpe vücudun üzerine yatmış ve zevkinden titriyordu? Veya geçmişten kaç eski pavyon gülünü hatırlayabilir?

İstanbul’u altın şehir olarak gören ve köyünden, kasabasından kaçarak gelen nice insanlar kendi kendilerini mezara gömmüşlerdir. Ama ne yazık ki bu kadar canlı örnekler insanlara bir şeyler ifade etmiyor yine de. Çünkü geceleri Beyoğlu’nun arka sokakları hiç boş kalmıyor.

Binde bir olsa da kendini kurtarmış olan eski fahişeler de çıkmıyor değil. Tarlabasında eski bir daire satın almış. Bankaya yatırmış olduğu paranın faiziyle yaşıyor. Çok sıkıştığı zaman yine arada bir Beyoğlu’nun arka sokaklarına çıkıyor ve yaşlı erkeklerle birlikte olarak ihtiyacı kadar para topluyor. Ama kurtulamadıkları, tek tesellileri alkol veya madde bağımlılığı oluyor.

Gelelim hem çok çöküntüye uğramış, hem de artık hiçbir iş yapamaz hale gelmiş sanatçı artıklarına. Onlar da yaşamak zorundadırlar ve mutlaka bir iş yapmalıdırlar. Artık tamamen tükenmiş

olanları, evsiz barksız şarapçıların veya geceleri kağıt ve hurda toplayan paspal adamların yanında takılırlar. Onlarla birlikte bir kaç lokma yiyecek ve şarap parasını elde edebilmek için dilenirler. İki şişe şarap, biraz peynir ve iki paket sigara onlar için yeterli sayılmaktadır. Sokaklarda güpegündüz yerde yatan üstü başı perişan bir kadın gördüğünüzde sadece bakıp acırsınız. Ama zamanında kendisini bitmez tükenmez bir pavyon ilâhesi olarak görmüş olduğunu da tahmin edebilir misiniz?

Bir zamanların efsane kadını olan CahideSonku da bir süre çok iyi yaşamış. Yıllar önce onunla ilgili bir haber okumuştum. Kendisini çok beğenen bir adam Paris'ten hediye olarak bir şişe parfüm getirmiş. Ama Cahide hanım parfüme şöyle bir baktıktan sonra adama alaylıca bakarak, “Ben bu basit parfümü ancak hizmetçime veririm” demiş ve şişeyi adama fırlatmış. Adam çok bozulmuş ama gitmeden önce şöyle demiş: “Öyle olsun Cahide hanım. Ama siz bu kaprislerinizle bir gün gelir ve bir kadeh şaraba yalvarır hale gelirsiniz.”

Ölmeden kısa bir süre önce gazetelerde ona ait resimleri gördüğümde çok üzülmüştüm. Kendisi ile ilgili belgesel dizi bile hazırlanan o efsane kadın artık tamamen çökmüş ve ölümün eşiğine gelmişti. Yüzüne bakınca o olduğuna bile inanmak çok zordu. Neredeydi o eski Cahide Sonku, neredeydi gazete sayfalarına haber olan çökmüş kadın. Bir zamanlar parfüm beğenmeyen efsane kadın yok olmaya başlamıştı. Bir gün ölüm haberini duyduğumda yine de çok üzülmüştüm.

Şişedeki Canavar: Alkol

Ev, birahane, restoran veya meyhane, içilen mekânın bir önemi yoktur. Alkolün bir tanımlaması da şudur: ‘Yiğidi susturur ama korkağı coşturur.’ Yani şişede durduğu gibi durmaz. Bazen ilk gençlik yıllarında okullu bir kıza bağlanmış olan umutların solmasıyla başlanır. Bazen bir kutlama ile başlar. Öyle ya da böyle başlar işte. Başlangıçta güzel bir içecekmiş gibi gelmektedir. Yani ‘Ben artık içki içiyorum, adam oldum’ gibi saçma sapan avunmalara bağlananlar vardır. Ama bir gün gelir ve o adamlık simgesi olan Alkol ters tepiverir.

Beyoğlu’nun ucuz birahanelerinden birinde oturmuş biramı içiyordum. İçeri iki kişi girdi. Yüzlerinin kırmızılığından ve gözlerinin etrafa bakmaya bile üşengeç bir halde görünmesinden, daha önce alkol almış oldukları anlaşılıyordu. Bir rakı masa kurdurdular ve içmeye başladılar. “Sen benim en iyi arkadaşımsın. Ben senin için canımı bile veririm. Senin anan benim anam. Benim bacım senin bacım’ muhabbetinden gidiyorlar işte.”

Aradan yarım saat kadar geçmişti ki konuyu futbola getirdiler. Muhabbet bir anda hararetli bir tartışmaya döndü ve iddialı konuşmalar başladı. Sonra sinirli el hareketleri ve derken olan oldu. İki kişi yaka paça birbirlerine girdiler. Biri ağız burnu kan içinde yere düştü ve öbürü kaçtı.

Birkaç gün sonra bir gazetede olayın haberini okuduğumda sadece gülmüştüm. Haber şöyleydi: “İçki masasında kız kardeşini isteyen yakın arkadaşını feci şekilde dövdü.”

Şimdilerde Trafik Canavarı hikâyesi var. Ama kimse Alkol Canavarı demiyor, sadece sürücünün alkollü olduğundan bahsediliyor.

İşlenen cinayetlere baktığımızda yine Alkolün etkisi var. Yine bir haber: “İki gün önce kendisine hakaret eden arkadaşını öldüren sarhoş yakalandı.” Peki ama iki gün önce hakarete uğrayan adamın iki gündür aklı neredeydi? Bunun en iyi açıklamasını bu bölümün başında yapmıştım. Hayatı görmüş geçirmiş olgun bir insan, içki içtiğinde sakinleşir. Çünkü yıllar öncesinden kalma bazı Alkol olaylarının tecrübesine sahiptir. Yani ‘yiğidi susturur’ deyimi yerindedir. Ama bir de ikinci duruma baktığımızda ne görüyoruz? Adam hakarete uğruyor ama olay kapanıyor. Adam iki gün sonra bir şişeyi devirince aklına intikam almak geliyor. Alkolün vermiş olduğu suni cesaret ile aleti kapmış olduğu gibi düşmanın evine veya o anda bulunmuş olduğu mekâna gidiyor ve sonrası malum: Çık ulan dışarı. Gel lan buraya” ve olanlar oluyor. Ertesi gün karakolda kendine gelen aynı adam başlıyor ağlamaya, dövünmeye, sızlanmaya: “Vay ben ne yaptım yaa. Ölmüş ha? Yandım, hayatım kaydı.” İşte alkolün korkağı coşturan tarafı.

Alkol neşeli bir ortamda veya bir kutlama için alındığında pek ters etki yapmaz. Çünkü herkes birbirine karşı bir centilmenlik yarışı içine girer. Yani kim daha efendi hesabı. Ama bozuk bir moralle içilen içki her zaman için bir şeyler olabileceğinin başlangıcı sayılmaktadır.

Yine haberler: Alkollü sürücü kendisi ile birlikte ailesini de yok etti. Alkollü koca dehşet saçtı. Alkollü baba damadını öldürdü. Alkollü genç, komşusunun kızına tecavüz etti. Alkollü genç anne ve babasını öldürdü. Alkollü baba çocuklarını balkondan aşağı attı. Birahane kavgası oldu ve altı kişi yaralandı...

Burada işlenen suçlar kadar, ana neden olan Alkolün vermiş olduğu sünü cesaret de önemlidir. Çünkü suçları işleyenlerin çoğunluğu ertesi gün karakolda pişmanlık feryatlarıyla haykırmaktadırlar.

Şimdi gelelim Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinin, artık saygın bir bölüm olan AMATEM (Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Araştırma Merkezi) servisine. Artık saygın diyorum çünkü tamamen halktan toplanmış olan bağışlarla kurulmuş 360 yataklı bir tedavi merkezi, başlangıçta bağımlılar tarafından ürküntü ile söz edilen bir mekândı. Bağımlılara göre Bakırköy’e gitmek çevre açısından delilik simgesi gibi görülürdü. Öyle ya, bir sürü ruh ve sinir hastası, psikopat ve delilerin olduğu yere gidene deli gözüyle bakılırdı.

Ama zaman geçtikçe bu servise yatmaya karar verenler sayesinde, ne kadar da faydalı bir

yer olduğu meydana çıktı ve alkolden bir türlü kurtulamayan birçok insan tedavi olmayı kabul etti. Ve tedavi oldular da.

Servisin basit kuralları vardı: Dışarı çıkılarak veya ziyaretçiye getirtilmek suretiyle Alkol almak yasak. Kavga çıkartmak yasak. Sabah, öğlen ve akşam yemeklerine düzenli bir şekilde katılmak gerekiyor. Hemşireler tarafından hastalara verilen ilaçlar düzenli bir şekilde alınmalı.

Kurallar bunlardı ve kurallara uymayanların tedavisine son verilecekti. Ama hemen değil, çünkü tedavi amacıyla servise yatmış olan her bağımlıya yüz puan yazılıyordu ve her kural dışı hareket belli puanların silinmesini neden oluyordu.

Örneğin, herhangi bir yöntemle serviste alkol aldığı tespit edilen bir bağımlının yüz puanı hemen siliniyor ve tedavisine son veriliyordu. Bence bu çok yerinde bir karardı. Çünkü servise yatarak tedavi görmek isteyen bir çok bağımlı yer olmadığı için sıra bekliyordu.

AMATEM'e son yatmış olduğumda birkaç olaya şahit olmuştum. Bir kadın bağımlı dışarı çıkmış ve alkol alarak geri gelmişti. Sonra odasına çekiliyor ama ilaç alma saatinde hemşireler kadının alkollü olduğunu fark ediyorlar. Tabi hemen yüz puanı siliniyor ve bağımlı serbest bırakılıyor. Başka bir kadın bağımlı, gündüz almış olduğu votka şişesini diplemiş ve hemşireler farkına varmıştı. Kadın, "Benim sizin tedavinize ihtiyacım yok. Canınız cehenneme" diye bağırp çağırdıktan sonra gitti. Ama ertesi sabah geldi ve yeniden servise yatmak için yalvarmaya başladı. Ne yazık ki artık çok geçti.

Kimi bağımlılar ise verilen ilâçları dillerinin altında saklıyor ve sonra çöpe tükürüyordu. Ama gece uyuyamadıkları için nöbetçi doktoru çağırarak kendilerine sakinleştirici iğne yapılmasını istiyorlardı bu sefer de.

AMATEM'in tedavi sistemine bakıldığında çok basit görünüyor. Sabah saat 07:30 kahvaltı. Saat 12:00 öğlen yemeği. Saat 18:00 akşam yemeği. Amaç, bağımlının normal yaşamdaki yemek saatlerine alışması. Çünkü alkol iştahı tıkamış olduğu gibi yemek saatlerinin düzenini de bozuyor. Her akşam saat 20:00'de Tolvon ve Diazem adlı ilaçlar veriliyor. Amaç uyku saatini normal yaşamdaki haline döndürebilmek. Ayrıca ilk günlerde iğne olunması da gerekebiliyor. Çünkü her bağımlı hemen AMATEM servisinin üst kat bölümlerine kabul edilmiyor. Durumu ciddi olanlar önce Yoğun bakım servisinde birkaç gün kaldıktan sonra, düzelme gösterince üst katlardaki servislere naklediliyor. Hâlâ sakinleştirici iğneye ihtiyacı olduğu tespit edilen bağımlı, titremelerinin biraz olsun düzelmesine kadar iğne olmaya devam ediyor.

Ama Alkol bağımlılığından kurtulmak sadece AMATEM servisine bağlı değildir. Önemli olan bağımlının, tedavi sonrası iradesine hakim olabilmesidir. Servise defalarca gelen bağımlılar da

mevcuttur.

Ben AMATEM’den taburcu edildikten sonra dört kez daha alkole düştüm. AMATEM’e yeniden yatmayı çok düşünmeme rağmen gitmedim. Çünkü o servis beni ancak belli bir süre tedavi edebiliyordu ve gerisi yine bana kalıyordu. İki kez tedavi olmak için servise girmiştim ama çıkışımda yine alkole başlamıştım. O servise tekrar tekrar gitmem sadece gerçekten tedaviye ihtiyacı olan ve gerçekten alkol illetinden kurtulmak isteyen başka bağımlıları engellemekten başka bir şey olmazdı. Çünkü benim o serviste işgal edeceğim her gün ve gece bir başka bağımlının tedavisin gecikmesi demekti.

Ben de kendi kendimi tedavi etmeye karar verdim. Alkol almamış olduğum için günlerce, gecelerce titreyerek soğuk terler dökmüştüm. Beş gün boyunca hiç uyumadan televizyon seyredip durdum. Serviste Diazem ve Tolvon adlı sakinleştirici ve uyku getirici ilaçlar veriyorlardı. Ama eczaneler artık Diazem’ı reçetesiz vermiyorlardı. Tolvon almıştım ama bir süre kullandıktan sonra Diazem gibi bağımlılık yaptığını fark ettim. Uyuşturucu kullanmış bir insan olarak Tolvon kullanmaktan vazgeçtim. Sonunda uykusuzluğuma çare olacak bir ilaç buldum, adı Unisom’du. Hem bağımlılık yapmıyor, hem de iki adeti uyunama yardımcı oluyordu. İki tane yutmuş olduğumda kabuslar görmeme neden olmuştu ama bir süre sonra tek hapa düşürünce yararlı oldu. Yatmadan yarım saat kadar önce alınan Unisom beni uykusuzluktan kurtarmaya yetmişti. Tabi sonrası yine bana kalıyordu. Unisom bağımlılık yapmadığı gibi bir haftalık kullanımdan sonra uyku düzenini normale döndüren bir ilaçtı. Ve ben kendi kendimi tedavi etmeyi başarmıştım. Alkolü gerçekten bırakmaya niyeti olmayan bir insan için AMATEM servisinin hiçbir faydası olamazdı. AMATEM bir çeşit alkolden kurtulma destekleyicisiydi ama insan kendi iradesine hakim olmadıktan sonra kesin bir çözüm olamazdı.

AMATEM servisinde tanışmış olduğum bir arkadaş yine alkole düşmüştü. Sonra servisten iki kişi ile daha karşılaştım. Biri erkek bir bağımlıydı ve alkolü tamamen bırakmıştı. Alkolden kurtuluşunu sevinçle anlatırken şu ifadelerini unutamam: “Arkadaşım, artık öyle rahatladım ki. Bir dolmuşa bindiğim zaman alkol kokusu yüzünden nefesim kokmasın diye ağzımı cama çevirmiyorum.”

İkincisi ise otuz yaşlarında bir kadın bağımlıydı. AMATEM servisinde tanışmıştık. Vakit geçirmek için tavla oynayacak kadar yakınlığımız olmuştu. Tesadüf bu ya, iki yıl sonra henüz bir ay önce taşıdığım apartmanın karşı alt dairesine de o yerleşmişti. Karşılaştığımızda kendisine selam verdim. Önce beni tanıyamadı. Ama onunla yaptığımız tavla partilerini anımsattığımda “Aman sus, kimse Bakırköy’de yatmış olduğumu duymasın” dedi. Sadece güldüm. Başka bir şey yapamazdım. Artık komşu olmuştuk ve karşılıklı misafirliğe başladık. Amerikan Hastanesi’ndeki haftalık terapilere katılıyordu. Ve gördüm ki bu bayan alkolü gerçekten bırakmıştı. Üstelik on bir yıllık bir alkolik olmasına rağmen. İlk gençliğe adım atarken babasının rakı şişesinden yudum çalmakla başlamış olan macera, yıllar sonra onu, on bir kez AMATEM servisine yatıracaktı. Ama artık bir yılı aşkın bir süredir alkol almıyordu.

Bana, arada bir yaş günüm var demesine önceleri şaşırmıştım. Daha sonra öğrendim ki Amerikan Hastanesi’nde yapılan terapilerde alkolü bırakmış olan eski bağımlılara her ay küçük bir yaş günü partisi düzenleniyormuş. Güzel bir umutlandırma ve ödüllendirme olayı doğrusu.

Demek ki, insan kendi kendini tedavi edebiliyormuş. Mesela ben Psikoloji doktorlarına inanmam. Bana göre boş bir meslek koludur bu. Parayı vereceğim ve doktor benimle biraz konuşacak ve “iyi günler” diyecek. Bence bundan daha boş bir avunma olamaz. Bu sadece zayıf ve pasif insanlar için bir avunmadan başka bir şey değildir. Bu benim fikrim. İki de bir sokaklara çıkarak “Demokrasi istiyoruz” diyenler olduğuna göre bende fikirlerimi açıkca anlatabilirim. Psikoloji okuyanlar alınmasın ama bana göre gerçekten boş bir iştir. Çünkü, psikolojik bir vâkâda insanı sadece ve sadece kendisi tedavi edebilir. Yok, doktor şöyle dedi, şunları tavsiye etti hikayelerine benim kafam yatmaz.

Alkol konusunda kafamıza göre takıldık işte. Fikirlerimi kabul etmeyenler çıkabilir. Ama bu sadece onların düşüncesi olarak kalacaktır. Çünkü ben başkalarının anlatmış olduklarından çok yaşadıklarına inanırım. Çünkü ben, bir masabaşı yazarı değilim.

-Son-

